

A l'èximi mestre

amb motiu del seu Homenatge

RETALLS DE PREMSA

REFERENTS

A L'HOMENATGE

BARCELONA MAIG 1917

El. Millet *LA SENYERA* Sopranos (noyes)

Magníficament Enlargit

al de munt de nos tres cantos di-se quem u-na de nys-ra
que el fa-na mes
com - paany
nyes de les bor-ta
tat - com
nos tres cantos di-se
tres - can - paany
com - pa - del vo-la-ra com all ga-la-na pel de munt de nos tres
anhel per mi-nar-te so la ra-na al sa-rem de ells al cel
per mi-nar-te so la-ra-na al sa-rem de ells al cel
El de munt de nos tres cantos di-se quem u-na de nys-ra

Orfeu

Catalan

Les noces d'argent de l'Orfeó Català

Dià de joia serà per Catalunya aquest en el qual la vinticinquena de l'Orfeó Català tindrà a la Sala de Saint Jordi un bell coronament.

Un home i una institució han dut la gloriosa empresa de resucitar la nostra música nacional, i al voltant d'ells s'han aplegat mestres, compositors, cantaires, orfeons, orquestres i grans artistes. Per això, l'homenatge dedicat a l'Orfeó Català i a En Millet, és l'homenatge a tota la música catalana. Es Catalunya que corona els que han cantat l'harmonia del seu esperit.

Les nacionalitats dormides o esclavitzades, han despertat i han trencat les seves cadenes amb el sò màgic de la música.

Les grans escoles musicals corresponen, o als moments d'intensa cultura, o als períodes de formació nacional, quan tota l'ànima vibra en una sublim unió que canten la música, la poesia, les arts totes, les ciències, la voluntat dels homes.

En aquests moments d'emoció nacional, tot Catalunya se sent un orfeó que canta l'Himne a la Pàtria gran, a la Pàtria Nova que era estranya a la seva pròpia terra.

Per això Catalunya és homenatjada com nació musical: és Catalunya la que es col·loca amb orgull el llorer damunt de la seva testa.

Quin goig tan gran el d'una entitat i el d'un home, en els quals es veu la Pàtria dignificada!

LA VEU DE CATALUNYA és de tot cor present a l'homenatge, i col·labora en ell per la via d'aquest full que, amb tot l'amor que sempre ha celebrat els grans dies de la Pàtria, dedica al benemèrit Orfeó.

Preparant la bella Festa

... Era el diumenge, dia 13, a la tarda. Un amic—en Joan Llongueras—vingué a sorprendre'ns.—Veniu—digué.—On?—Veniu!...—Calgué seguir...

Heu-nos aquí, lector, prop l'orgue de l'Orfeó. Volem, al lluny, cançons («Sota de l'olm», «L'Hereu Riera», etc.) Mes, d'on surten? Surten del «públic». I en Llongueras s'explica. (Un xic «distrets», aquests darrers dies, no estàvem, ho confessem, gaire enterats):

—Són els orfeons de Barcelona—diu—que venen a assajar el que, amb els altres orfeons de Catalunya, cantaran, pròximament, en la bella Festa dels Orfeons que es prepara.—

Es tracta, doncs, d'un assaig, d'una «preparació». Però quin assaig, quin preparació! L'espectacle, en veritat, és bellíssim. Bellíssim i extremadament nou...

El «públic» del Palau apareix, en efecte, completament ocupat. Però allà on s'asseuen, habitualment, els auditors, els aficionats, canten, ara, reflen gentils choristes! (Massa nombrosos per a ocupar, en la «nostra» sala, el lloc «normal», s'han aplegat on han pogut). En Millet dirigeix. (Més, aquest cop, no és solament l'Orfeó Català que té al davant. Hi té tots o gairebé tots els Orfeons de Barcelona).

La visió és ben joliva!

Prop dels choristes hi veiem, atents, molts senyors que no canten. No canten però llegeixen, ben seriosos, les partitures del que s'executa. Són—continua dient-me en Joan Llongueras—els directors dels Orfeons d'arreu de Catalunya. Han vingut a fi d'emportar-se'n la interpretació d'en Millet i millor preparar, per tant, llurs respectius choristes.

La visió—dèiem—és ben joliva! Però ho serà més encara. Ho serà més, lector, quan, durant el dia de Pasqua, cantaran entorn de l'Orfeó Català—i en honor d'ell—no com aquella tarda, els Orfeons de Barcelona, sinó, a més, tots els Orfeons de Catalunya.

Com la futura Festa serà bella!

Esperant-la, sigui'ns permès ja dir, des d'aquestes planes, com el sentit de la «preparació» que contemplarem és ja agradable i reconfortador. Per la nostra part, sentirem, tot contemplant-la, una ben dolça sensació: sensació tament d'una carícia que esborrava en nosaltres, sobtadament, el record de més

d'una lletjor... I ens fou grat creure, lector,—no ho proclamaven, per ventura, aquells cantaires?—que nobles coses furguen encara, tanmateix, en l'excel·lent terra nostra i fins germinen fixeu-vos, de faicó ben gentil.

... En tot això pensava, amic Llongueras—i en moltes altres coses—mentre guaitava, l'altra tarda, aquells cantaires, sabeu?, que amorosament em mostràveu.

F. LLIBRAT.

Programa complet de les festes

A les vuit del matí, Ofici solemne a la parroquia de Sant Agustí, cantant tots els Orfeons de Barcelona la missa gregoriana «Fons Bonitatis», sota la direcció del P. Suñol, acompanyant amb l'orga el senyor Sancho Marraco.

L'Orfeó Catalunya, de Cassà de la Selva, cantarà des del cor les parts variables.

El senyor Bisbe doctor Reig, assis- tirà a l'acte des del presbiteri, oficiant el canonge doctor Baranera, i predicant el doctor Lluís Carreras.

A dos quarts de deu, assaig de tots els Orfeons sota la direcció del mestre Millet, a la casa de Família del carrer del Carme.

A la mateixa hora, els mestres i Juntes directives dels Orfeons aniran a Casa la Ciutat a complimentar l'Ajuntament.

L'alcalde farà entrega a cada un dels mestres d'una llaçada per llurs banderes, obsequi de l'Ajuntament.

El senyor Llongueras farà la presentació; l'alcalde donarà la benvinguda, i el mestre Pecanins, de l'Orfeó de Manresa, donarà les gràcies en nom de l'Orfeó Català.

A dos quarts d'onze, sessió solemne d'homenatge al mestre Millet i a l'Orfeó Català, al Saló de Sant Jordi del Palau de la Generalitat, amb assistència d'autoritats, personalitats, representants, corporacions, mestres, individus de les Juntes d'Orfeons, etc.

El senyor Llongueras oferirà l'homenatge.

Un conseller de la Mancomunitat s'adherirà, en nom d'aquesta, a l'homenatge, aixícom l'alcalde en nom de la ciutat.

El mestre Millet donarà les gràcies en nom propi, i el senyor Cabot en nom de l'Orfeó.

A les onze, sortida dels Orfeons de l'assaig, i desfilada pels carrers del Carme, Rambles, Fernando, Plaça de Sant Jaume, Bisbe, Plaça Nova, Arcs, carrer de Santa Agna, Portal de l'Àngel i Plaça de Catalunya.

Les autoritats i altres assistents a l'acte de la Sala de Sant Jordi presenciaran la desfilada, i s'uniran a la comitiva.

A l'una de la tarda, festa dels Orfeons de Catalunya, cantant tots junts, sota la direcció del mestre Millet, les següents composicions:

«Himnes, pels nois, Millet; «Nit de vetlla», noies soltes; «Sota de l'Olma», Morera; «L'hereu Riera», Cumellas Ribó; «Cant de la Senyera», Millet.

El mestre dirigirà en una plataforma d'una alçada de dos metres i mig, donant el to tres còbles de sardanes. Es prega al públic que, així que es sentin les còbles, guardi el més estricte silenci.

La massa coral estarà formada de 1.000 nois, 1.800 noies i 2.200 homes, que ocuparan un clos tancat. Es prega al públic que acabat el concert no invadeixi el lloc dels cantaires, per evitar una confusió lamentable, que desorganitzaria les colles que es formen per anar a l'hostatge llur.

Per ordre governativa no es cantarà res més que el programa anunciat, i es prega al públic que no insisteixi en que es canti res més.

Es prega també que es guardi el millor ordre possible, per evitar un incident desgraciat en cas d'alarma, donat el nombre considerable dels nois i noies dels Orfeons.

Les autoritats, diputats, senadors, i els representants de Basconia, ocuparan una tribuna oficial. Els altres convidats tindran cadenes davant d'aquesta tribuna.

A tots els districtes de Barcelona, principalment a les barriades més populoses de la nostra ciutat, ha causat gran impressió la nova que els Orfeons que pendran part en el grandíol homenatge que demà tot Catalunya retrà a l'Orfeó Català visitaran algunes places, a l'objecte del fer més viva la llur adhesió a la gloriosa entitat que durant 25 anys, amb el seu eximí mestre Millet, ha escampat arreu de Catalunya i fins per altres regions d'Espanya l'evangeli de la bona música. Per això és vivíssima l'espectació que regna entre el veïnat per a saber quines seran les places honorades pels orfeonistes, i es formen comissions de veïns per a rebre i festejar als Orfeons en justa correspondència, després d'engalanar llurs balcons i botigues amb banderes, de cinc a set de la tarda, als llocs que els orfeonistes s'hagin proposat visitar.

La Comissió organitzadora ens prega que, a fi que aquesta festa original resulti de més eficàcia, publiquem la llista de les places que seran objecte de la visita i a la vegada fem menció dels Orfeons que, respectivament per placa, han de realitzar la visita:

Plaça de Rius i Taulet, Orfeó Cerverí; Plaça de Beat Oriol, Orfeó Emporium de La Bisbal; Plaça Nova, Escola Coral Martinenca del Clot; Plaça Reial, Orfeó Granollerí de Granollers; Plaça dels Angels, Orfeó Cirvanum de Torelló; Plaça del Rei, Orfeó La Cigala Buguerenca de Bagur; Pla-

ça de Sant Jaume, Orfeó Vigatà de Vich; Plaça de la Mercè, Orfeó Schola Cantorum de Sant Miquel; Plaça de Sant Pere, Orfeó Escola Choral de Terrassa; Plaça de Tetuán, Orfeó Muntanyenc de Sant Quirce; Plaça de la Liana, Orfeó Bergadà de Berga; Plaça de Santa Maria, Orfeó Serafíco-Marià d'Arenys de Mar; Plaça de la Igualtat (Sant Agustí), Orfeó Mataroní; Plaça de la Cucurulla, Orfeó Bullmunt de Sant Pere de Torelló Mercaders (Via Leiatana), Orfeó de Begas; Plaça de la Iglesia de Sans, Orfeó de Sans; Plaça del Padró, Orfeó Pàtria de Molins de Rei; Plaça del Born, Orfeó L'Aucellada de Palamós.

Aiximateix ens prega la Comissió organitzadora que en el cas que algunes de les esmentades places no hagi rebut encara l'avís oficial anunciant-li la visita que s'esmenta, es doni per avisada, i que no menís de seguida, per mitjà del centre cultural o recreatiu, alcalde de barri o persona més influent de que disposi de temps i mitjans, una comissió que pugui facilitar als orfeonistes tots els obsequis o atencions que puguin fer tan pro del prestigi del veïnat.

També ens fa públic l'expressada Comissió de l'homenatge a l'Orfeó Català, que donada la gran aglomeració de públic que anirà pels llocs on cantaran els Orfeons — la qual manifestació no ha de tenir ni un sol instant significació política — per a aconseguir el més gran èxit del grandíol conjunt orfeònic que tindrà lloc a la Plaça de Catalu-

nya, a la una de la tarda, s'abstingui el públic d'aclamar i molt menys demanar himnes o cançons que precisament no figuraran en el programa per a no comprometre l'èxit del festival, limitant-se tan sols a manifestar la seva adhesió a l'Orfeó Català per mitjà de l'aplaudiment que en aquestes circumstàncies serà el mitjà més eficaç i cívic d'expressar son amor a Catalunya.

Nit, a dos quarts de deu, concert íntim amb un «dunch» els directors i president al Palau de la Música Catalana per l'Orfeó Català, dedicat exclusivament als mestres i orfeonistes que hauran assistit a l'acte d'homenatge i es trobin a Barcelona. Acabat el concert, reunió de directors d'Orfeons en el mateix Palau. La Junta de l'Orfeó Català obsequiarà amb un «dunch» als directors i presidents.

Un temor i un desig

Una de les més belles branques de l'arbre florent de Catalunya, és el renaixement nacional.

La melodia dels cants acompanya els primers moviments de reivindicació nacional, quan encara eren disjunts en la inconsciència. La fundació de l'Orfeó Català s'escaigué quan donaren les primeres notes d'existència els estols de gent activa, resolta a emprendre la reconquesta de Catalunya; i després, la seva vida i la dels altres orfeons ha estat paral·lela a aquesta reconquesta, amb la missió dolça i consoladora de animar-los en el camí amb cants de victòria, que se sentien inclosos en els moments dels desastres polítics i acompanyaven les victòries polítiques amb himnes triomfals.

Gairebé podria resumir-se la missió nacionalitzadora de la música catalana, dient que és la d'ésser el símbol de la victòria final de Catalunya.

La música catalana, d'ençà del seu renaixement, no ha donat mai un pas enrera. Sempre ha estat cantant els aires del matí i de la muntanya: els idíl·lics i els cants d'alegria; ha estat en el fons de l'ànima catalana, com és en l'ànima de l'home la veu de l'ideal i de la il·lusió, de l'esperança, que de vall de les cendres dels desencanys, dels desprecis dels homes, de les contrarietats, alça el bot cap a un nou començament.

Quan l'escassa força política dels catalanistes els impedia un domini que permetés realitzar llurs doctrines, la veu de «La Filadora», endreçant les robes per un esperat maridatge, els recordava que la unió del poble amb la seva forma externa de constitució política era un bell pensament realitzable un dia o altre.

Quan una decepció els adoloria en mig de la lluita, aquell himne d'en Maragall escrit per l'Orfeó els portava el record d'aquella Senyera que, posada damunt dels cors, els faria triomfants.

Quan una victòria coronava els herois, aquella vibrant i optimista cançó dels «Tres tambors», permetia veure en el catalanisme el més jove de tots els soldats que venen de la guerra.

I així sempre, la música dels orfeons ha estat unida al moviment català.

La seva tasca ha estat d'una preciosíssima saba nacionalista, duta a tot arreu i entusiasmant, a més, les classes obreres i populars, les quals per la seva senzillesa, senten més bé la patria en l'harmonia del moment que

colpeix la seva vida subjecta a mil dolors materials—que els ideals que s'han d'assolir; més que una esplèndida història dels fets dels catalans.

En l'homenatge de demà tenim una afirmació objectiva del que anem dient. Serà un homenatge catalaníssim al mestre dels orfeons, a En Lluís Millet i els seus cantors: sis mil veus hplegades en el centre dinàmic de Catalunya, deixaràn sentir una solemníssima pro-

fessió de fe catalana, resum de molts anys de gloriosos records, punt de partida d'un nou avenç en perfecció, en catalanitat, d'un major fervor patriòtic.

En aquesta hora interessantíssima, cal treure una lliçó d'experiència i una lliçó de previsió.

La lluita de l'experiència no és altra que la fondíssima obra catalanitzadora que els orfeons han realitzat, i la meravellosa admiració que d'un hom s'apodera al pensar com la majoria dels orfeons s'han constituït i viuen, i l'obra que han realitzat.

Tost sabem que un orfeó surt gairebé sempre per gerjeració espontània, desmentint les lleis de la natura'sa.

S'apleguen alguns homes, mancats de cultura musical gairebé sempre, i es posen, amb un entusiasme inexplicable, sota la direcció d'un... mestre, d'un senyor que sab més música que ell i que sol ser un jove que a força de talent natural ha tret suu a les seves dots i s'adona que no li cau la batuta de les mans.

Ja és un triomf; ve el perfeccionament, i el poble es troba amb una cultura musical estesa, amb un veritable mestre en aquell noi que ha trobat ambient per desplegar les seves dots naturals, amb una major riquesa espiritual que per llei d'assimilació s'estén a moltes activitats de l'ànima i de la intel·ligència.

Mes, si manquen els entusiasmes pecuniaris d'algú, si el mestre desapareix, si té un límit la seva bona voluntat i la seva paciència d'anar perdent hores en tnyant solfes sense retribuïció, l'obra educadora es perd i l'orfeó sol quedar reduït a una senyera amb la qual no es fan usos domèstics perque la riquesa dels brodats imposa un cert respecte.

La lliçó de previsió ens la dona el mestre Lluís Millet, en una conversa tinguda amb motiu de l'homenatge.

Tractàvem d'obtenir d'ell algunes manifestacions que ens permetessin expo-

Al darrera hi anava aquella massa de centenars o milers d'homies, coberts tots amb seriosa i elegant gorra musca, la berreina morada que amb la vermella es comparteixen l'honor de cofar els catalans de les muntanyes i les planes de tota la nostra terra.

En la major part dels balcons, del curs que seguïen els orfeons, hi havia domassos de variats colors, que contribuïen a donar més animació a la festa.

A LA PLAÇA DE SANT JAUME

Estava ocupada per una immensa gernació. Tots els balcons estaven endomassats i curulls de gent. Els palaus del Consell de Cent i de la Generalitat tenien alçades les banderes. A les sump-tuoses i artístiques façanes antigues hi volcava la gloriosa bandera catalana.

Enfront de la Casa del Consell de Cent un herault, a cavall, enlairava la bandera de la ciutat de Barcelona, acompanyada d'una secció de la guàrdia municipal de cavalleria, de gran gala. La banda municipal, dirigida pel mestre Lamote, tocava composicions inspirades en nostra enternidora música popular, o les marxes tradicionals dels reis de niçaga catalana.

A CASA DE LA CIUTAT

El públic que omple la plaça saluda amb una gran ovació l'arribada d'aquella faustuosa voltor de senyeres.

Aquestes entren a la Casa de la Ciutat i pugen a la històrica sala del Consell de Cent. L'espectacle que allí es presenta és magnífic, esplendorós; sembla completar la magnificència d'aquell lloc que tants records gloriosos encloïu per als catalans.

Les senyeres anaven acompanyades dels respectius mestres i presidents dels orfeons.

L'alcalde, acompanyat de tots els regidors catalanistes, dona, amb sentida i efusiva paraula, la benvinguda a to-

ta aquella formosa legió de cantaires. Barcelona—diu—se sent orgullosa de donar-vos hostatge i us desitja una ben grata estada en ella i esplendorosos lloers en vostra artística i patriòtica tasca.

Com a record d'afecte i d'admiració—afegeix—l'Ajuntament de Barcelona entrega una rica corbata per a cada una de les senyeres que avui han vingut a retre homenatge a l'Orfeó Català, amb motiu de la vinticinquena de sa fundació, i a visitar la ciutat.

Entre aplaudiments l'alcalde entrega les corbates a tots els mestres i aquells les posen al cim de llurs senyeres.

El mestre Llongueras, president de la Comissió organitzadora de l'homenatge i en representació de tots els orfeons pronuncia afectuoses paraules de remerciament a la corporació municipal i de xarorosos elogis a l'Orfeó Català.

També és molt aplaudit.

Acabat l'acte, l'alcalde, els regidors, els mestres i presidents, precedits de totes les senyeres davallen i, entre una ovació i els sons de la banda municipal, travessen la plaça de Sant Jaume i entren al Palau de la Generalitat. Les senyeres resten al vestíbol i totes les personalitats pugen a la històrica sala de Sant Jordi.

A LA DIPUTACIO

Va ser una bella festa la de la Diputació.

Des de molt abans de començar la solemne sessió d'homenatge es feia impossible donar un pas pel Palau de la Generalitat de Catalunya. Totes les sales eren plenes. La de Sant Jordi era atapada per una concurrència selectíssima, entre la qual figuraven les primeres personalitats de la vida artística i cultural de Barcelona.

Personatges i representacions es confonien amb els particulars que desitjaven assistir a l'acte d'homenatge al gran mestre. No és necessari donar

noms. Hi havia totes les figures representatives d'aquest moment gloriós de la nostra terra. De tots els indrets de Catalunya hi havia personalitats de prestigi portant la representació d'orfeons i altres entitats.

Calia veure la sessió d'aquest matí per a formar-se càrrec de com és estimada de tothom l'obra de l'Orfeó Català i com de tothom és admirada i agraiada la realització per En Lluís Millet dirigint-lo i orientant-lo amb aquella seva voluntat i saviesa.

Les representacions i personalitats, totes o quasi totes, havien estat a les festes que ja s'havien celebrat abans, la

qual cosa ens permet ometre aquí els seus noms. Repetim que hi eren totes les que tenen un valor. Organismes econòmics com la Cambra de Comerç, polítics com la Lliga Regionalista, culturals com l'Ateneu i l'Institut d'Estudis Catalans, patriòtics com l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, l'Associació Catalana d'Estudiants, el Centre Autonomista de Dependents del Comerç de la Indústria, etc., etc.

Tota l'esplèndida vida corporativa de la ciutat prenia relleu en la històrica sala de Sant Jordi.

A l'arribar la Senyera de l'Orfeó Català fou rebuda amb un aplaudiment que va fer-se més fort a l'ésser col·locada a la presidència.

El senyor Llongueras va ocupar el seient presidencial acompanyat del president de l'Audiència don Bernat Longué, alcalde de Barcelona marquès d'Olerdola, representant de la Mancomunitat don Josep Puig i Cadafalch, governador civil don Josep Morote, mestre Lluís Millet, don Sabí Ortig regidor de Bilbao, president de la Diputació de Bascònia don Ramon de la Sota, representació de l'Ajuntament de Tarragona i el senador i diputat provincial don Joan Vallès i Pujals.

Entre les personalitats que seïen al voltant dels llocs presidencials recordem els diputats a Corts senyors Cam-

bó; Plaça, Ferrer i Vidal, marquès de Camps, Ventosa, Bertran i Musitu, Bertrand i Sola; senadors senyors d'Abadal i Soler i March; regidors senyors Rogent, Bofill i Matas, Duran i Ventosa, Llanza, de Riba, Puig i Alfonso, Calderó; diputats provincials senyors Isamat, Bertrand, d'Abadal, Cabot i Bassols; senyors Jordà Moragas, Junta de l'Orfeó Català, professora Na Emerenciana Werthe, etc., etc.

EL MESTRE LLONGUERES

En mig d'un religiós silenci s'aixeca el mestre Joan Llongueres i diu aquest parlament:

Mestre Lluís Millet:

Orfeó Català, glòria i honor de nostra terra.

El gran poeta Maragall, aquell home arborat, aquell català vident, de tan preuada inesborrable memòria, ha estat—i ara és l'hora de dir-ho plens de joia—una altra vegada profeta.

Aquell «Cant de la Senyera», que ell concebé, que ell dictà per nosaltres en un dels seus moments m's bells, en un dels seus moments més purs, en un dels seus moments d'arrebassament, de viva inspiració, que semblaven commoure i aixecar tot de colp la terra nostra, té, en aquests moments tan solemniais i aquí en aquesta capdevanteria ciutat de Barcelona, la ciutat dels grans destins, una significació tan forta, una significació tan viva, una tan vera significació, que al mirar la Senyera beneïda, amor dels nostres amors, enarborada avui, no ja per vosaltres sols, fills d'En Millet, germandat de l'Orfeó Català, sinó també per tots els companys de cançons de tota la nostra Catalunya que, cercant-la i seguint-la i estimant-la han vingut adalerats d'aquí i d'allà perquè ella sigui la que faci triomfants els cants dels uns i dels altres i els de tota aquesta terra al plegat, una estranya molt fonda esgarrifansa i una emoció suprema es produeix en lo més íntim de

cada un, que s'encomana i penetra i s'estén i fa batre els cors a l'unissió i encén en tots els rostres aquella flama que és la senyal inconfundible d'una mateixa idealitat, d'una mateixa meravella, d'una mateixa bondat, d'una mateixa noblesa.

Aquesta altíssima significació que pren avui aquell cant, des d'ara per tots sagrat, del nostre poeta, digueu-me si no és el compliment de sa vibrant profecia!

«Au, companys, enarborém-la
en senyal de germandat!»

us deia a vosaltres que la aixecàveu, us deia a vosaltres en el moment d'enarborar-la allà en el cim del Montserrat. I tan bé vareu enarborar-la i tan forta ha estat la senyal, que la gran germandat que somnia el poeta s'és feta; que la gran germandat que ell volia li doneu avui, tan bellament, tan plenament, que tota la terra que trepitgem sembla de sobte rejovenir-se, sembla de sobte estremir-se, sembla de sobte abrandar-se i omplir-se tota ella d'un nou daler i d'un nou impuls de vida.

«I et durem arreu enlaire
te durem i tu ens duràs:
voleiant al grat de l'aire
el camí assenyalaràs.»

I duent-se i deixant-se dur per ella, el camí ha estat assenyalat, el camí ha estat marcat, el camí ha estat obert i fresat, i la gent, que portava el cant als llavis i l'amor a dins del cor, l'ha seguit tan fidelment aquest camí, tan fervorosament, que ja ens hem trobat tots junts i ja tots junts, en la ciutat cabdal de nostra terra, mireu nos, no som més que una sola voluntat sota un sol braç, que un sol, immens, Orfeó, sota un sol Mestre, que un sol entranyable amor sota un sol Pare que a tots ens ha donat vida i a tots ens ha donat fe i a tots ens ha donat tremp i porxança i vigoria.

Bé has complert, Senyera, la comanda que el poeta et feta! Bé heu complert, companys, enarborant-la amb aquesta força al braç que no ha desdit un sol moment! Bé heu complert, germans, desient-la i testant-la per tota la terra catalana, desformant les vides

aixecant els ulls a la llum d'aquest sant ideal que a tots ens mou!

Què més volíeu, poeta?...

Contemplém-la
en sa dolça majestat»

En aquesta dolça majestat que Catalunya tota, Catalunya commosa, la contempla avui. En aquesta dolça majestat que avui plenament contemplem per primera vegada, però que tu, poeta, ja havies contemplat amb aquells ulls il·luminats de profeta, amb aquells ulls penetrants d'home d'eternitat, abans que ningú sapigués encara de contemplar-la.

Ara ja és tot un poble que aixeca els cants.

Ara ja és tot un poble que al damunt dels seus cants, aixeca una senyera.

Ara, Senyera, ja has fet triomfants, superbaient triomfants, els cants de tot un poble.

La profecia del poeta s'és complert.

Mestre Millet: el gran homenatge a vos i els vostres de l'Orfeó, us el va fer En Maragall. En Maragall, qui sabia llegir en vos i en els destins de la vostra obra. En Maragall, qui sabia de les vostres coses tota la virtut i tota la dolçíssima recòndita potència. En Maragall, qui sabia dels homes com vos tota l'amor i tota l'harmonia que d'aquest amor en podia pervenir.

Nosaltres, els orfeons de Catalunya, per molt que fèssim, res no podríem afegir al profund homenatge del poeta ni després de retreure aquí les seves paraules d'aquest amor en podia pervenir.

Vos, Mestre, ens ho haveu donat tot. Nosaltres apenes si us hem donat res en pac de la vostra cordial llarguesa.

El llibre aquell que plegats venim a portar-vos, el llibre aquest del qual us fem ofrena, celebrant una fita del vostre viure fecunde, és el llibre vostre; és el llibre que vos esplendídament doneu a la Pàtria; és el llibre, és el breuiari de vostres vinticinco anys de vida, de vostres vinticinco anys de passió, de vostres vinticinco anys de treball, els més purs, els més intensos i els més plens de sana exemplaritat.

Les cançons que venim a cantar són les cançons que vos mateix ens ensenyàreu. L'amor que us portem és l'amor que primer tens heu portat vos. Dieu vos eixírem i a vos venim, oh, Pare i Mestre, i amb vos volem viure, i amb vos volem treballar, i amb vos volem créixer i donar honor amb vos a la Pàtria. Que cantant li donarem aquest honor. Que amb cançons també créixer les pàtries. Que la nostra Pàtria ha de cantar; perquè només quan canten són les pàtries vives; i són fortes i són dignes de redempció. La nostra Pàtria ha de cantar; vos ho sabeu, Mestre Millet; vosaltres ho sabeu també, bona gent de l'Orfeó Català, i la canço ha d'ésser vella i nova a la veçada; enyoradica i esperançadora; trista i joiosa; dolça i atrevida; amorosa i lluitadora. Vos ho sabeu, Mestre Millet, i vosaltres ho sabeu també, els seus amatents i ardits cantadors. Per això heu cantat i heu fet cantar dies i dies; per això heu omplert de cançons tota la nostra benhaurada terra, des del mar blau a la muntanya verdejanta; per això les heu encomanades les cançons, per això heu aixecat la Senyera per damunt del vostre anhel.

La nostra Pàtria ha cantat per vos, Mestre, i per vosaltres que sou fidels al seu cor i sou fidels al seu braç, que heu portat arreu la seva veu i arreu l'heu feta aclamar, i arreu heu fet que fos estimada. La nostra Pàtria us deu, doncs, a vosaltres, la part més pura i més santa: la de l'amor i la de l'esperit, del seu impulsu renaixement.

Per això la teniu tota ena, amb tota la seva més alta representació, aquí amb vos, aquí amb vosaltres, que us ve a reitre homenatge.

El més insignificant i el més humil, en nom de tots, us l'ofereix aquest homenatge fervent; a l'ofereir-vos el demana al cel, al cel aquell vers el qual hem d'aixecar els ulls quan volem mirar vostra Senyera excelsa, vostra Senyera sobirana, que la vida per vos i pels vostres sigui llarga, que la vida per vos i pels vostres sigui plena i fructosa, com fins ara, i que quan vinguen les noves noccs d'aquests nous vinticinco anys, per nosaltres tan prometedors, que ens esperen a l'eixir d'aquesta festa, la profecia del poeta, de perdurable memòria, continuï complint-se; com s'és complert avui, però amb aquell nou sentit deslliurador, però amb aquell nou anhel vivíssim de plenitud que vos porteu, mestre Millet, i portem tots amb vos a dins de l'ànima.

(Grans aplaudiments).

A l'acabar en Llongueres és aplaudit. Tot seguit diu que havent-se adherit a l'homenatge tots els orfeons de Catalunya cedex la presidència de la festa al senyor Puig i Cadafalch, representant de la Mancomunitat de Catalunya.

I el senyor Puig, en mig d'una ovació, passa a ocupar el lloc eminent.

EL SENYOR PUIG I CADAFALCH

Comença el representant de la Mancomunitat saludant l'il·lustre mestre i els presents. És molt alt aquest loc—va dient en Puig i Cadafalch—perquè la Mancomunitat, amb poques atribucions encara, és l'esperit de la Catalunya integral.

Sóc jo un home poc musical però endevino amb el meu art el vostre. En la geometria i en la música s'hi veu la mateixa porció harmònica.

Vos, mestre Millet, heu anat a buscar en boques populars, per muntanyes amagades, els motius oblidats per una m-

sica de care concert, com nosaltres, els arquitectes, buscàvem també en reconformes d'art perdudes. Vàreu treure les notes profanes del temple com nosaltres anem per espolsar-nos les formes d'art impures.

Heu estat el cantor patriota, i a la vostra veu, com abans de turó a turó, han respost tots els orfeons de Catalunya. Heu vingut a ennoblir les nostres lluites i per això se us condecora abans d'acabar la batalla.

Molts de no altres potser caurem abans d'assolir la victòria definitiva, perquè hi ha en tots els grans moviments homes del desert destinats a no veure mai la terra de promissió. La batalla que sosté el poble català es va estenent per les nacions ibèriques; en mig de la gran guerra actual les senten les veus que indiquen un reconeixement de les pàtries naturals i els cants de l'Orfeó Català semblen un presagi de llibertat. El segle XIX va ésser el de la llibertat col·lectiva.

Acaba el seu substanciós parlament el senyor Puig i Cadafalch dient al mestre Millet i a l'Orfeó: que per molts anys; la pàtria us premia, segueix pels camins triomfals per arribar al més enllà.

Una gran ovació corona el discurs.

EL SENYOR RIUS I RIUS

Després d'unes paraules dedicades al mestre Millet, l'acalor de diu que mentre feia el recull de treballs havia trobat un detall: en el sopar commemoratiu de la missa de Bach el mestre Millet deia que després del treball ve el descans. Ara la festa present és el descans de la feina feta durant vinticinco anys i s'hi han ajuntat homes de diferents tendències.

La ciutat agraeix el que l'Orfeó ha fet per Barcelona i per Catalunya amb la seva obra artística, i a l'aixecar el Palau de la Música. En nom de Barcelona us entrego una corbata per ésser posada a la Senyera.

I en mig d'una ovació aixordadora és posada la cinta a la Senyera que després saluda els concurrents.

EL MESTRE MILLET

Triga una estona el patrici director de l'Orfeó Català a poder llegir el seu discurs perquè els concurrents l'acclaimen amb vehemència i a peu d'ot.

Comença així:

Nobles senyors:

Amics i germans:

Gran diada és avui per la meua ànima; diada forta i esplendent per a l'Orfeó Català, per a tots els que en ell tenim posat el cor, la pensa i l'esperit. Jo em sento atut i no sé pas com expressar el que voldria.

Voldria obrir-vos el cor amb tota sinceritat, ja que la sinceritat és el valor més pur de la paraula. Però de la barreja de sentiments que em commouen; sentiments d'agraïment profund, sentiments de joia íntima, sentiments d'esporugiment per la magnitud de la festa d'avui; d'aquesta barreja de sentiments, dic, jo no en sé pas trobar la vera expressió per a dir-vos-en, oh germans de Catalunya, oh amics i germans meus, tot el sentit i significança. Però si jo no sé expressar ço que sento, vull almenys provar d'expressar el que jo crec significa, verament aquest homenatge que a nosaltres als de l'Orfeó Català ens ompla el cor d'agraïment i de joia, com també d'atutment per la grandesa de vostra generositat vers nosaltres.

Trobar el ver sentit de les coses és un gran goig per a l'esperit, perquè l'esperit està sempre àvid de veritat i coexistència. Buscar, doncs, el ver sentit d'aquesta festa del cant que avui ens alegra, buscar-lo i trobar-lo, serà cosa oh bons senyors, que farà augmentar el goig de tots i a mi i a tot l'Orfeó Català ens deixarà sense ombra d'engúnia pel que pugui haver-hi d'extremada ponderació en els elogis i magnès obsequis amb els quals ens honoreu.

El sentit d'aquesta festa és sentit de vida, de vida bona. És senyal de la frisança del bon cor, del gran cor de Catalunya. És un espadiment de la força de nostra raça que creix i es desvella, que cobra consciència de son ésser, de la modalitat que la vigoritza, i que reconeixent-se, sent la frisança del cant, del cant que és l'expressió més alta de l'home. La raça s'ho sent adins i expansiona aquesta força amb esplets de vida material i espiritual; se sent posseïda del gran neguit i esclata; la sang bull i l'esperit s'exalta. Ja ho he dit altres vegades i ara no sabia dir altra cosa, que la meua tonada és curta i monòtona: l'Orfeó Català nasqué en moment tan propici, que no tingué altre remei que créixer i arrelar, que enfilarse i donar ombra; i tots els que l'infantarem ens hi trobarem lligats com pare al fill, com còs a l'ànima, i no podiem abandonar-lo, no podiem pas viure sense ell si tan l'amor ens hi unia, si era com vida de la nostra vida. I que l'Orfeó nasqué en hora propícia ens ho digué desseguida la nostra rebrotada, els orfeons de tot Catalunya, que deien també la nostra tonada, perquè trobaven que els hi esqueia i que era com eco de lo que adins ja portaven d'amor a la terra i a tots als ideals nobles de la vida. Aquesta rebrotada, aquest esplet, ens deia que havíem estat sincers, ja que vèus de tota nostra terra ens responien a l'unissó de nostres ideals, amb la sinceritat i entusiasme d'allò verament sentit i estimat.

Ara, al veure'ns majors d'edat, tots els nostres germans de cant s'han alegrat i han vingut a fer-nos acatament expandint una gran joia, i com que són tan bons, tan nobles de cor, han vingut, fent corrua, de tot Catalunya, els de les planures, els fills de la muntanya i els que prop la nostra mar s'estimen; de tot Catalunya han vingut a la noble ciutat de Barcelona, resum de la Pàtria, per a honorar-nos d'aprop fins a tot a nos. Oh germans, que Deu us ho

pagui; amb tota l'ànima us ho dic. Jo voldria tenir el cor ben gran i la pensa ben alta i un gran poder de paraula per a cantar la vostra bonesa, per a exaltar la vostra virtut d'humilitat, la vostra fe i esperança que vostra visita significa.

Oh, prohoms de Catalunya! vosaltres que regiu el resorgiment de nostra terra benedida, terra poblada de llealtat, mireu-vos aquí, tots en el palau de més alta significança de tot Catalunya; mireu-vos aquí tots els mestres i capdavanters de les colles dels cantaires de la Pàtria que en aquest moment estan afegant els nostres canters ciutadans, amb les barnetines i mantel·lines damunt llurs caps com si ens portassin to a la virtut de les terres baixes i altes de tot el terren catalanesc; els pònen, tots, la més forta espiritualitat de nostra terra; els canten perquè la bonesa els sobreix del cor; els canten perquè creuen i esperen; els canten perquè ho senten a dins i comprenen la glòria d'ésser catalans; Oh, senyors, vosaltres que avui ajunteu vostra voluntat a la llur voluntat en honorar a l'Orfeó Català, i en ma persona a tots els meus companys mestres estimats; jo us demano, tot donant-vos mercès de vostra acatament, que honoreu a ells, perquè els han vingut per amor, han vingut docils a la veu de la terra que senten a dins; han vingut per a cantar tots plegats, per a que el cant de cadascú s'abressés un amb l'altre fent-ne un sol, com un sol és nostre ideal; i pensant de bona fe honorar a l'Orfeó més antic de la terra, no han fet més que honorar la llur noble talcia, l'amor del cant catalanesc. Oh, als senyors de Catalunya, no deixeu que això mossi, ni que manvi; ajudeu amb tot vostre poder que això tan bell creixi i prosperi, que arrelhi al fons de nostres costums, de nostre ésser, perquè sia salvaguarda de nostra espiritualitat i bonesa. Protegiu-ho i enfortiu-ho amb tot vostre poder perquè així Catalunya sia

DIARIS DE BARCELONA

DIARIO DE BARCELONA

lut, quedo com sempre el vostre afectíssim amic i devot servidor

Josep M.ª Masramón.

Senyor President de la Mancomunitat de Catalunya.

Molt distingit president: No és possible assistir a l'acte d'homenatge al gran mestre Millet, que deu tributar-se-li el pròxim diumenge, i a qual acte assistirà la Mancomunitat de Catalunya; emperò tinc especial punt en que consti la meua personal adhesió.

Creient que per vostè hi serem representats tots aquells que no ens serà possible concórrer a un acte tan important i que és de justícia es tributi a un home qui com el mestre Millet, tan alta ha sabut posar la nostra bandera, a casa i fora d'ella.

Consideri'm, doncs, present a l'acte per al qual se m'invita.

Sempre a les seves ordres, es repeteix a l'afectíssim amic

q. s. m. e.

Ramón Vidiella.

Reus, 25 maig 1917.

Palamós, 26 de maig de 1917

Sr. D. Enric Prat de la Riba,
Barcelona.

Distingit amic i president: Em veig impossibilitat de concórrer, com és el meu desig, a l'acte solemni en honor del gran Millet, director del llorjat Orfeó Català, com també a les altres festes que se celebren amb motiu de la vintiaquena de la fundació d'aquella entitat, que tan alt

ha posat el nom volgut de Catalunya en la Història de la Música.

La tristesa de la meua absència involuntària de les festes, vé compensada, si bé no del tot, per la satisfacció que experimento, sabent que el modest Orfeó de la meua vila pren part en el tribut d'admiració que Catalunya tota retrà a l'exceles Orfeó Català i al seu gloriós finestr, i qui us prego que trasmeti la meua coral felicitació.

Tingueu-me per present a l'acte solemne de demà, quedant vostre afectíssim amic i entusiasta admirador

Martí Rogor.

També ha rebut un extens B. L. M. de don Ferràn Vilallonga adherint-se a l'acte i excusant l'assistència al mateix per malaltia d'una de les seves filles, i un telegrama del senyor Cerverà, redactat en català, que diu així:

«Impossibilitat assistir personalment, li prego em dongui per present a l'acte d'homenatge al mestre Millet.»

El president de la Mancomunitat senyor Prat de la Riba, ha rebut les següents comunicacions:

Olot, 26 de maig 1917.

Excm. Sr. D. Enric Prat de la Riba.

Molt honorable senyor i distingidíssim amic: De tot cor agraesc l'afectuosa invitació a l'acte d'homenatge al mestre Millet, amb que vostè m'ha honorat, però no podré tenir el plaer d'assistir-hi, perquè he d'anar a veure el meu pare, qui s'ha posat greument malalt. No cal pas dir com me sab greu no poder concórrer a aquesta memorable festa d'homenatge molt estimada a l'eminent mestre i amorosíssim pare de tots els Orfeons de Catalunya. Ben coralment m'associo a aquesta homenatge, als actes del qual seré en esperit.

Desitjant que es trobi ja totalment restablert de la seva malaltia i gaudeixi d'immillorables salut, quedo com sempre el vostre afectíssim amic i devot servidor

Josep M.ª Masramón.

Senyor President de la Mancomunitat de Catalunya.

Molt distingit president: No és possible assistir a l'acte d'homenatge al gran mestre Millet, que deu tributar-se-li el pròxim diumenge, i a qual acte assistirà la Mancomunitat de Catalunya; emperò tinc especial punt en que consti la meua personal adhesió.

Creient que per vostè hi serem representats tots aquells que no ens serà possible concórrer a un acte tan important i que és de justícia es tributi a un home qui com el mestre Millet, tan alta ha sabut posar la nostra bandera, a casa i fora d'ella.

Consideri'm, doncs, present a l'acte per al qual se m'invita.

Sempre a les seves ordres, es repeteix a l'afectíssim amic

q. s. m. e.

Ramón Vidiella.

Reus, 25 maig 1917.

Fiesta de los Orfeones de Cataluña.—Comenzó en el grandioso templo parroquial de San Agustín. Entre la multitud que invadía el templo se destacaban las orfeonistas en el crucero, extendiéndose por todo el espacio central de la izquierda, y los orfeonistas que, ocupando la parte contraria del crucero, se prolongaban por el espacio central derecho. El coro alto estaba ocupado por el «Orfeo de Cassá de la Seiva», con su director, Rdo. D. Gabriel García. El golpe de vista era magnífico, destacando las elvas mantillas y trajes de las señoritas y niñas. Junto al altar, que brillaba entre profusión de luces, estaban colocadas las «senyeras» y estandartes de todas las entidades corales que tomaban parte en la fiesta, repartidos estos emblemas en la verja de la escalinata del altar mayor, en los muros laterales y en el fondo a ambos lados del altar.

A las ocho en punto comenzó la misa, hallándose en el presbiterio la Junta del «Orfeo Catalá» en pleno. Desde el pie del presbiterio, el Rdo. P. Suñol dirigía la gran masa coral. Al unísono, con gran limpidez harmónica y con la elevación en que se desenvuelve la plegaria litúrgica, cantaron todos los orfeonistas la misa «Fons bonitatis», alternando con la masa, acaudillada por el Rev. Fr. García, desde el coro.

Después del Evangelio subió al púlpito el Rdo. Dr. D. Luis Carreras, catequista del Seminario Conciliar, quien consideró la hora en que en el Cenáculo el Espíritu Santo descendió sobre los Apóstoles.

También, dijo, en la hora tercera nos reunimos en el templo santo y alabamos al Señor.

Los Apóstoles, poseídos de la inspiración divina, hablaron todas las lenguas; aquí todas las voces se juntan y con el lenguaje universal de la Iglesia y uniéndose al celebrante del santo sacrificio, llegan a Dios y se comunican con El.

Ensalzó el canto que eleva nuestra espiritualidad a Dios; dijo que la vida litúrgica se desliza entre cánticos; recordó al Serafín de Asís enamorado cantor de las grandezas del Creador, a quien se le unían las aves con sus trinos; a los Santos que en vida cantaron al Señor y a los que expiraron entonando sacras melodías.

Comparó la vida de los orfeones de Cataluña con la de los cantores del Norte: allí los cantores son profesionales; aquí respiramos el aire popular y en el templo su espíritu.

Presentó a la Iglesia inspiradora de las más arrobadoras melodías y al canto, voz suprema de la palabra. Habló de la música popular y ponderó la obra religiosa y patriótica realizada por el «Orfeo Catalá» y las entidades corales cuya vida aquél ha alentado.

DIARIS DE BARCELONA

Terminó describiendo la magnificencia de los cantos litúrgicos, los motivos de alborozo que despierta la Pascua, y excitando a los cantores a acentuar su afirmación en el *Credo*, pronto a ser entonado y en el cántico de *Aleluya* que iba a seguirlo.

La gran masa coral reemprendió sus cánticos, con ajuste incomparable. La batuta del P. Suñol parecía que daba forma a la plegaria describiendo su elo-cuente sentido. El cántico de *Aleluya* alternado desde el coro alto y desde el plano del templo tuvo una expresión hermosísima.

Terminada la misa, entonaron todos los orfeonistas el *Virolay* a Nuestra Se-ñora de Montserrat, puestos en pié.

Al salir del templo resonó una grandiosa ovación, que les tributaron las in-numerables personas que habían asistido a la fiesta religiosa. Los orfeonistas correspondían a los aplausos saludando con las enseñas respectivas.

Desde el templo pasaron los orfeonistas a la Casa de Familia para ensayar, bajo la dirección del maestro Millet, las obras que habían de ejecutarse en la Plaza de Cataluña.

Terminado el ensayo se dirigieron los orfeones a las Casas Consistoriales, donde les fué entregada a cada uno una corbata conmemorativa. Habló el Al-calde, señor marqués de Olérdola, saludando a los orfeones y orfeonistas y en nombre de éstos le contestó el director del Orfeon de Manresa.

Durante el desfile de orfeones, que fueron aclamados, la banda municipal ejecutó varias marchas y la sinfonía sobre motivos populares catalanes durante la recepción.

En la Diputación estaban la mayoría de los diputados, presididos por el se-ñor Puig y Cadafalch, el señor Cambó, el marqués de Camps, los señores Ven-tosa y Calvell y Bertrán y Musitu; el ex Gobernador civil, señor Morote, y el Gobernador interino, presidente de la Audiencia, señor Longué; el comandan-te de los mozos de la escuadra, los delegados vascos y otras muchas personali-dades, entre ellas varias personalidades.

Al llegar la comitiva, con la «senyera» del «Orfeo Catalá», estalló una ovación.

En nombre de la comisión organizadora leyó unas cuartillas el poeta señor Llongueras, glosando el «Himno a la senyera», que compuso Maragall. Hizo luego entrega al maestro Millet del libro de trabajos de este compositor, cos-teado por suscripción popular.

DIARIS DE BARCELONA

Entre aplausos fué cedida la presidencia al señor Puig y Cadafalch, que enalteció la labor patriótica del «Orfeoó Catalá» y del maestro Millet. Hizo un parangon entre la obra del arquitecto que levanta el templo de la patria y la del maestro que promueve la vida espiritual del propio templo, dando orden, medida y ritmo a los cantos que constituyen su culto.

Termina haciendo votos por la vitalidad del «Orfeoó Catalá» y de la patria.

Siguieron a las palabras del señor Puig y Cadafalch, en nombre de la Mancomunidad de Cataluña, las del Alcalde en nombre de la ciudad de Barcelona, recordando el nacimiento y pujanza del «Orfeoó Catalá» y su obra social y patriótica.

Contestó al homenaje que al «Orfeoó» y a él se tributaban el maestro Millet, leyendo unas cuartillas impregnadas de amor, a su arte, al pueblo y a la religión que le inspiran.

Una ovación delirante acogió las palabras del maestro Millet.

Se levantó luego, en nombre de la Junta del «Orfeoó Catalá», su presidente señor Cabot recordando el origen humilde del «Orfeoó Catalá» y su primitivo local social y apogeo actual, después de haber fundado el «Palau de la Música Catalana» y haber difundido su labor cultural por todo Cataluña, fuera de Cataluña y allende las fronteras.

En nombre del «Orfeoó» encargó al maestro Millet un abrazo al representante de la Mancomunidad que se daba a Cataluña, otro al Alcalde que se daba a Barcelona y otro al representante de Bilbao, que se enviaba a las regiones hermanas.

El maestro Millet así lo hizo entre grandes salvos de aplausos. Antes de retirarse la «senyera» del «Orfeoó Catalá» el Alcalde le impuso la corbata regalada por el Municipio.

Organizóse nuevamente la comitiva para dirigirse a la Plaza de Cataluña, resonando nuevos aplausos. Los orfeones marchaban por orden de antigüedad, yendo en último término el «Orfeoó Catalá» y detrás de éste la «Schola Cantorum» de San Miguel Arcángel, como orfeon mas antiguo, pues data de 1882.

La Plaza de Cataluña ofrecía vistosisima nota de color. La espaciosa plaza estaba ocupada por el gentío. En el centro habíábanse reunidos los orfeones, que dirigidos por el maestro Millet y dando la entrada una *cobla*, ejecutaron las siguientes composiciones: «Himne d'infants», por todos los niños; «Cancion de Navidad», popular, por todas las señoritas; «L'hereu Riera», de Camellas Ribó, por todas las secciones, que fué repetido ante los persistentes aplausos; «Sota del olma», de Morera, y el «Cant de la Senyera», de Millet, que se cantó por dos veces entre aclamaciones, dándose con ello por terminado el hermosísimo acto dispuesto en la Plaza de Cataluña.

Era la una y cuarto de la tarde cuando se inició el desfile, afluyendo el concurso hacia las calles contiguas, Ramblas y Paseo de Gracia, que cobraron mayor animación y mas vibrantes notas de color.

Por la tarde todos los orfeones que habian contribuido al homenaje al «Orfeoó Catalá» se distribuyeron en las plazas señaladas, ejecutando sus respectivos programas. A dichos conciertos asistió el vecindario, que aplaudió con entusiasmo a los cantores.

EL:POBLE:

CATÀLA

EN HONOR DE L'ORFEO CATALÀ

Com a digne apoteossi de la celebració del vinticinqué aniversari de la fundació de la nostra primera entitat musical, sis mil cantaires procedents de tots els indrets de Catalunya, i que formen part de nombrosos orfeons que han nascut sots l'ombra benefactora de l'Orfeo Català vindran a aplegar-se, a barrejar-se amb noble impuls de germanor per a cantar units sots la direcció del mestre estimat de tots, tant dels que'l coneixen com dels que mai han tingut altre esment de sa existencia que'l fet de perteneixer a una agrupació que segueix de lluny o d'aprop les petxades del orientador, del precursor de totes aqueixes institucions.

Crear cantaires, quina bella obra!

Però crear cantaires que enlairin les senzilles i ingenues tonades populars, que enforteixin la tradició, la personalitat de nostra raça per medi del conreu d'una de les formes més característiques de la seva expansió, és més que una bella obra, és l'obra d'un predestinat!

I per això avui, en aquesta diada de germanor, on milers de catalans que no's coneixen, que no s'han vist mai, que habiten en llòcs distanciats, es trovaràn aprop uns dels altres, aplegats, per a gloriificar d'una manera grandiosa, amb la major elevació possible per medi de la senzilla cançó popular, que

compongué no sabem qui, posar qui no sabia ni escriure, ni les regles més elementals de la música, però que aimava a Catalunya i al través de ses cançons ho demostrava; cançó popular que després hermosament vestida, amb el ropatge de rica armonia ha esdevingut una obra d'art; avui, doncs, cal que tothom vegi la transcendència d'aqueet acte, quin sentit es pot resumir dient que és un acte d'amor a Catalunya, amor que ha despertat la nostra música.

Creiem fermament que tot el qui tingui sentiments en el seu fons de veritable català no pot veure amb indiferència aquesta formidable manifestació d'amor a l'art popular de Catalunya, que l'admiració al nostre benvolgut Orfeo Català ha produït, sinó que ha de sentir el seu cor bategar d'entusiasme, i l'amor a la patria vibrar fonament en el seu ésser.

Salve Orfeo Català! Salve nobles cantaires de Catalunya!

C. LOZANO

L'Orfeo Català

Resum de la seva historia

Està en la memoria de molts, per tractar-se de fets de data recent, l'història d'aquesta gloriosa entitat, per lo que no cal llargs detalls per a recordar la carrera del seu engrandiment i desenrotlló.

D'En Lluís Millet i l'Amadeu Vives que tocaven en el cafè Pelayo nasqué l'idea de fundar l'Orfeo el 17 d'octubre de 1891 s'aprovà el reglament de la nova entitat, éssent sos primers mestres els dos esmentats.

Son primer estatge fou al carrer de Lladó que ocupava el «Foment Catalanista». El primer concert en que es donà a conèixer tingué lloc a la sala Bernareggi el 5 d'abril 1892.

Després anà a establir-se al carrer de Canvis nous, i més tard al carrer de Dufort, mentre tant s'engrandia amb la secció de nois (1895) i la de donzelletes (1896).

La seva Senyera fou benida en 11 d'octubre de 1896 devant de la Verge de Montserrat, en quina ocasió s'estrenà el vibrant «cant de la Senyera» d'En Millet.

Els concerts es succeïen, i cada volta més importants donaven an aquesta institució un marcat caràcter de popularitat.

Ocupà després a la plaça St. Just la casa Moxó. En 1897 triomfà en el concurs d'orfeons celebrat a Nîça. Després donà concerts a Montpeller, a Marsella i a Perpinyà amb èxit creixent. A Madrid hi cantà l'any 1912 cooperant amb l'Orquestra Simfònica que dirigeix el mestre Arbós, éssent acollit entusiàsticament pel públic.

Cantà també a Saragoça i Valencia.

Però l'excursió més gloriosa i la que tots recordaran sens dubte fou l'efectuada a París on donà dos concerts, i a Londres on ne

donà tres. L'acollida per part del públic i crítica fou excel·lent afermant cada cop més la personalitat d'aquesta entitat.

Però son engrandiment fou tal, que en 1905 es col·locava la primera pedra de l'actual Palau de la Música Catalana, hostatge definitiu de l'Orfeó, que fou inaugurat el 15 de febrer de 1908, i on hi tingueren llòc verdares solemnitats, que per ésser de data rescent no cal enumerar.

L'Orfeó fundà, com tothom sab, la «Festa de la Música Catalana. Mercès a l'estímul de dita «Festa» s'han revelat compositors de valua i s'han produït bon nombre de compòsicions que han enriquit considerablement la literatura musical de nostra terra.

I com a obra feconda de l'Orfeó Català consignem la creació de tants i tants orfeons que avui sentirem cantar plegats.

Com a deure de justícia no volem finalitzar aquestes notes sense fer osment dels qui tant bé han sapigut secundar al mestre Millet: Na Emerenciana Wherle, En Josep Comella, En Joan Salvat i l'incansable col·laborador d'En Millet: En Francesc Pujol.

Per tots és aquest homenatge.

A l'Església de Sant Agustí

L'església de Sant Agustí plena de gom a gom fou la caixa armònica que contingué els primers cants dels orfeons reunits, la missa gregoriana cantada a chor dialogat per l'Orfeó de Cassà de la Selva (al chor) i els demés orfeons de Barcelona (a baix) feu molt bon efecte.

A ca la ciutat

A continuació i mentres els orfeons assaijaven a la Casa de Família hi hagué recepció a l'Ajuntament, dels directors i presidents dels Orfeons adherits, amb assistència del senyor Alcalde.

El president de la comissió d'homenatge senyor Llongueras pronuncià curtes paraules de presentació a les que respongué l'alcalde amb tons efusius i cordials donant la benvinguda als representants dels Orfeons de fora i als d'aquí, i les gràcies per la seva cooperació a l'homenatge.

Seguidament entregà llaçades als representants de cada Orfeó per a les respectives senyeres, com a record del acte. El director de l'Orfeó manresà senyor Pecanins dirigí alguns mots de remerciament i s'aixecà la sessió dirigint-se els assistents a la mateixa a la Diputació Provincial.

A la Diputació Provincial

I fou a l'històric Saló de Sant Jordi on tingue llòc l'acte més important de la diada. La presidència estava ocupada per En Puig i Cadafalch, l'alcalde, el governador dimissionari senyor Morote, el nou governador interí senyor Longué, i els senyors Llongueras, Sota, Vallés i Pujals, i alcalde de Tarragona. Assistiren l'Ajuntament en corporació i els diputats de la Mancomunitat senyors Be trán, Iglelés, Abadal, Vinyals, Sabater, Isamat, Maynés, Bassols, Rio, Vendrell, Mayral, Sota i Cabot.

L'entrada al Saló del mestre Millet, de l'Orfeó Català i de la seva senyera fou saludada amb entusiastes aplaudiments.

En un inspirat discurs En Joan Llongueras entonà un himne, evocant i gloriificant la poesia d'En Maragall, de salutació a l'Orfeó Català i a la seva senyera, posant de lleu l'aspecte de germanor que presenta l'acte que's celebra.

En Puig i Cadafalch amb tons fogosos d'enlairat patriotisme parangoneja les belles arts Música i Arquitectura en els punts armònics en que tenen quelcom de comú. Posa de manifest l'hermós treball de buscar l'humil cançó popular per a donar-li vida i fer-ne una obra d'art.

El nostre alcalde pronuncià breus frases que li són suggerides per la lectura d'alguns fragments de les obres literàries d'En Millet al qui felicita

efusivament i acaba son discurs col·locant una artística llaçada a la senyera de l'Orfeó Català.

A l'aixecar-se a parlar el mestre Millet, esclatà una perllongada ovació.

Amb tó afectuós i commogut llegeix unes quartilles de remerciament, de record de les vicicituts passades i de salutació als orfeons, patrocinant la germanor entre ells.

En Llongueras fa entrega com a homenatge an En Cabot, president del Orfeó Català del llibre on estan col·leccionats els escrits, discursos i tota l'obra literaria d'En Millet. En Cabot en un vibrant discurs accepta l'homenatge, comparant la florida d'avui experimentada en la música popular amb el resurgiment de la nostra Catalunya. A son prec, el mestre Millet abraça al President de la Mancomunitat, com a primer representant de Catalunya, a l'alcalde, com a representant de Barcelona, i al senyor Sota President de la Diputació de Bilbao en representació dels espanyols germans de ideal. El mestre emocionadíssim, dona un crit de Visca Catalunya! Aquest crit és contestat amb entusiasme.

I els aplaudiments han durat llarga estona.

Les personalitats il·lustres que hi havia a la sala, els diputats, els senadors, els clergues i els literats, tots units en fervorós entusiasme patriòtic, han saludat i abraçat el mestre Millet, mentre la senyera de l'Orfeó sortia triomfant del Palau de la Generalitat, seguida dels orfeonistes, integrant-se a la gentada immensa que hi

havia a la plaça de Sant Jaume i que no havia pogut participar de la festa celebrada per manca de lloc.

En Millet estava vivament emocionat.

A la Plaça de Catalunya

Ha resultat imponent el concert celebrat pels orfeons adherits al acte. La plaça plena d'un públic entusiasta, molts balcons engalanats amb domassos entre els que's veien molts amb els colors de la bandera catalana, la blancor de les mantellines de les noies, la vistositat de les barretines dels homes i nois dels orfeons, les nombroses senyeres arrencgerades, tot aquest conjunt de vibrantes notes de color donava a la gran plaça un aspecte de gran festa, de vistositat difícil d'imaginar sens haver-hi estat, aspecte que difícilment oblidaràn els que n'hagin gaudit.

A la tribuna recordem haver-hi vist les personalitats següents:

Senyors Rusiñol, Cambó, Ventosa i Calvell, Rahola, Bassols, Abadal, Soler i March, Durán i Ventosa, Plaça, marqués de Camps, Bertràn i Musitu, Ferrer-Vidal, Bofill i Mañas, Calderó, Puig i Cadafalch, Puig i Alfonso, Rovira, Vallés i Pujals, Bertrand i Serra, Serrahima, de Riba, de Fortuny, Cabot, el P. Suñol, mossèn Lluís Carreras, Rius (de Lleida), Falguera, Rogent, etc., etc.

I no cal dir que hi eren els hostes bascs.

A les 12,40 pujà el mestre Millet a l'alta estrada disposa a al efecte esclatant una llarga ovació. I a continuació canten les seccions de nois, l'«Himne dels Infants», d'En Millet, acompanyat de cobla, i les seccions de noies «Nit de vetlla», popular a l'unissó.

I tots els orfeonistes canten «L'hereu Riera», «Sota de l'Olm» i el «Cant de la Senyera», de l'Orfeó Català, aquest acompanyat de cobla. Mentres es cantava aquest himne apareix en la estrada i darrera del director la Senyera de l'Orfeó que és saludada per una formidable ovació.

El «Cant de la Senyera» es repeteix.

I es dissol la concurrència no sens que un grup d'entusiastes entonés «Els Segadors» que són chorejats pel públic.

A la tarda

Com teníem anunciat varis orfeons de fora cantaren en diverses places de la ciutat essent tots aplaudits.

A la nit.-Concert al Palau

Es vegé molt concorregut el concert que l'Orfeó Català donà en obsequi als orfeons de fóra. S'executaren amb l'ajust i afinació de costúm diverses composicions d'En Millet, Pérez, Cummellas, Sancho Marraco, Mas i Serracant, Nicolau i Palestrina que foren aplaudidíssimes i repetides varies de elles. El cant de «Els Segadors» clougué la festa provocant un entusiasme indescriptible.

Després es reuniren els directors i Presidents de Junes de's Orfeons adherits al Homenatge, entre tots els quals regnà la més gran cordialitat. Se'ls serví un esplèndit lunch.

Fou una diada popularment simpàtica apart sa significació transcendentalment patriòtica i artística.

C. L.

LA PUBLICIDAD

La Festa del Homenatge

La grandiosa Festa d'avui, admiració segura de tot-hom que tingui la gran sort de contemplar-la, té per a nosaltres tres significacions alhora: es un acte de justícia, de germanor y d'exemplaritat.

No cal pas gens d'esforç per a demostrar la justícia de l'homenatge que al meritíssim ORFEO CATALA venen a rebre els altres esbarts de cantaires de totes les encontrades de Catalunya. Eixos plançons brellats a pleret un jorn i altre jorn per ci i per llà de nostra terra, fruit de la benefactora sembra que'l nostre primer ORFEO ha escampat tot arreu, venen com fills amants i agraïts a dir-li al pare tot el joí que senten veient-el arribar a la plena maduresa, amb motiu de ses nocces d'argent.

Qui sembra, cuí. Qui treballa ferm i seguit, la fe posada en l'ideal, tant o d'hora 'n trobarà la recompensa; i per ço l'hora era arribada de fer-li al nostre ORFEO l'acte de plena justícia per sa grandiosa obra de cultura patria, amb eix homenatge de milers de cantaires, d'eixos homes, dónes i nois qui a colles deixen les llars per a dur a la capital de la terra aimada, la penyora d'estimació, l'himne d'amor que per llurs veus entona avui tot el poble català.

Tots ne som joiosos de que l'ORFEO CATALA sigui arribat llá ont es, hostatjant-se en Palau propi, després de llarga i freturosa via. Era, doncs, acte de plena justícia 'l demostrar-li.

Es a la vegada la Festa d'avui acte de germanor entre tots els qui senten i treballen pel mateix ideal. Nostre gent dóna així la més solemniat resposta a la tara d'individualisme que sovint li es retreta. Tots som germans, diuen avui els del pla i de la montanya; ajuntem-nos, doncs, fonem nostres veus en un sol crit, que com més junts, més forts serem.

I açó es el més bell exemple pels de dins i pels de fóra. Exemple a seguir per aquells pobles catalans qui, reçagats quelcom en la via de cultura patria, no han pogut enviar avui a la festa llurs representants cantaires, per no tindre-ls encara. Els qui de lluny ens acompanyareu avui, cal que'n prengueu exemple: cal que brollin tot-seguit nous Orfeons llá on no n'hi hagi, car es palés que cada estol d'aquests representa 'l primer pas en el deixondiment del poble, la primera pedra en l'obra de la propria cultura.

Exemple, aduc, per als qui atrafegats en altres branques de l'esforç humá, han guaitat més d'un colp l'obra dels Orfeons com un joc d'ànimes infantívoles, com un passatemps ignocent. No'n trobareu cap més d'arma civilitzadora com aquesta qui arrebaça l'obrer del vici, qui li omplena les hores desenfeinades educant-lo i enaltint-lo, donant-li ple-

na consciencia de sa dignitat, i arrebaçant-lo dels llocs on se malmena l'esperit i adue el cos. Es doncs, un deure ajudar aquesta obra civilitzadora mitjançant la protecció moral i material de tots els qui poden aportar-la.

I exemple, per fi, per als altres pobles veïns. La incomparable manifestació d'avui, qui té sobre d'altres la ventatja de no ésser una negació sinó una afirmació, qui no va contra ningú però va, per có, a favor nostre, es el més preuat espill per als pobles qui vulguin redimir-se, eixir d'un cop de l'ensopiment anorreador. Els forasters qui avui treguin el cap a la plaça de Catalunya, per força haurán de tornar a casa llur amb l'impressió de haver vist un poble culte, fort, un exemple a seguir pels demés. Tant de bó fos aixís per hó de tots.

I ara, salut, cantaires cataláns. Torneu a les llars recomptant có que heu vist i heu viscut en poques hores, per a fer més forta i resistent la vostra obra contra'ls temporals forans. I digueu ben alt, que de tots els actes que'l poble catalá ha dut a terme en el present període de la seva renaixença, aquest es el més bell i, al menys per a nosaltres, aquest es el més gran.

Bellísimo, imponderable espectáculo el que ha ofrecido ayer nuestra capital con motivo del homenaje tributado por todos los Orfeones de Cataluña al Orfeo Catalá para festejar sus bodas de plata.

Los presagios más optimistas se han visto superados por la realidad. El orden más admirable ha reinado en todos los números del programa y el efecto artístico producido por la audición de una masa de voces humanas tan considerable, ha sido también superior a cuanto la pluma pudiera describir. Vamos a dar una sucinta reseña de cada uno de los números del programa.

En San Agustín

A las ocho de la mañana comenzaron las fiestas, celebrándose un solemne Oficio en la parroquia de San Agustín, con asistencia de los Orfeones y de un numeroso público que llenaba por completo la espaciosa iglesia.

Bajo la batuta del padre benedictino Gregorio Suñol, situado en el presbiterio de cara al público, la gran masa coral formada por todos los Orfeones esparcidos por el templo entonaba las preces del Oficio divino según el modo gregoriano, alternando con el Orfeón de Cassá de la Selva, que dirigido por el padre García estaba encargado del canto en la parte variable. Merece especial mención el acierto con que el citado Orfeón, situado en el coro alto, interpretó su difícil parte, produciendo hermoso efecto por la pastosidad y afinación de sus voces juveniles, que sostuvieron dignamente el contraste con el resto de la gran masa coral.

El sermón, a cargo del padre Luis Carreras fué un notable panegírico del Orfeo Catalá, relacionándolo con la solemnidad de la Pentecostés, hermoseado con notabilísimos conceptos tan justos por su contenido, como brillantes por su forma. Es el padre Carreras un excelente orador sagrado.

En la Plaza de Cataluña

Mucho antes de la hora anunciada se hallaba ocupada la anchurosa plaza por miles y miles de personas que aguardaban soportando pacientemente el plantón, amenizado con los ardorosos rayos del sol que se dejaba sentir de lo lindo.

Serían poco más de las doce y media cuando asomó por la Puerta del Angel la comitiva oficial, a cuya cabeza figuraban todas las "señeras" de los Orfeones que venían de recoger la lazada con que las obsequió nuestro Ayuntamiento.

La llegada de cada "señera" al recinto cerrado del centro de la plaza, donde se hallaban ya aguardando los orfeonistas todos, era acogida por el público con grandes salvas de aplausos, que se convirtieron en ovación unánime al aparecer en último término la enseña del benemérito Orfeo Catalá.

La ovación se redobló al encaramarse el maestro Millet a la elevada tribuna, erigida en el centro de la plaza para dirigir a las masas. Mientras tanto, el resto de la comitiva, compuesto por todas las representaciones oficiales entre los que figuraban la comisión bilbaína, ocupaba otra espaciosa tribuna, frente por frente a la del maestro director.

Los momentos fueron emocionantes. Aquella inmensa ola humana avanzó por secciones, para aproximarse en lo posible al maestro Millet, ocupando con todo, un

considerable perímetro de la plaza. Y hecho un silencio general comenzaron los cantos.

A uno de los lados, en otra elevada tarima, se hallaba una orquesta formada por tres coplas de sardanas, para dar el tono a los orfeonistas. A nuestro juicio, el número de instrumentos era excesivo y perjudicó algo al efecto acústico en alguna de las obras, particularmente en el "Himno de los niños", con que comenzó el programa, pues las tiernas voces de aquéllos quedaron ahogadas en muchas ocasiones por las estridencias de los instrumentos de la copla que destacaron demasiado, al acompañar en tono fuerte toda la obra.

En cambio, fué una delicia el coro de señoritas "Nit de vetlla" en que los coplistas se limitaron a dar el tono inicial. Aquella enorme masa de voces femeninas, magníficamente afinadas y concertadas con sumo acierto por la batuta de Millet, produjeron la impresión más sorprendente y agradable, constituyendo un verdadero recreo para el oído. Parecía realmente que las simpáticas "noias" que se reunieron por vez primera, hubiesen cantado juntas durante mucho tiempo.

La emoción subió de punto al oír las tres secciones de hombres, mujeres y niños reunidos, interpretando el resto del programa.

Comenzaron por la admirable canción popular "L'Hereu Riera", tan bien armonizada por el maestro Cumellas y Ribó. La ejecución que obtuvo por parte de aquellas miles de voces reunidas fué superiorísima, como no podía esperarse, rayana en la misma perfección así por el ajuste como por el colorido. Al terminar resonó una ovación estruendosa de todos los ámbitos de la plaza, y la

obra hubo de repetirse. Fué, en nuestro concepto, la pieza mejor ejecutada.

Siguió a ella el tan inspirado canto "Sota de l'olm", del maestro Morera, que produjo también impresión grandiosa, resaltando con acierto el contraste entre las voces de las sopranos y las de los bajos, que por lo nutridos, daban a la obra un relieve inesperado. También esta obra se oyó perfectamente y fué aclamada al final con enorme ovación.

Y para terminar entonaron todos los Orfeones el himno del Orfeó Catalá el "Cant de la Senyera", de Millet, mientras se enarbolaba aquélla en lo alto de la tribuna por encima de la cabeza del maestro, al tiempo que lo indica la primera estrofa del texto de Maragall.

Lástima grande que los instrumentos de las coplas volvieran aquí a sonar con exceso, como en la primera obra, perjudicando algo al efecto. De todos modos, la impresión no dejó de ser grandiosa, pues era absolutamente nuevo el efecto acústico de la tan conocida melodía, que todo el mundo se sabe de memoria, cantada por un tan enorme número de voces humanas.

Terminó la obra y descendió el maestro Millet de su sitial en medio de estrépitos ovación, que duró largo rato, coronando dignamente la fiesta.

En seguida comenzó el desfile que se realizó de la manera más ordenada, sin el menor accidente ni atropello. Durante el mismo fueron entonados "Los Segadors" por varios grupos aislados, repetidas veces, sin que se produjera el menor desorden. Esta vez la autoridad ha sido prudente, comprendiendo que nada ni nadie tambaleaba por permitirse esta expansión natural a los espíritus jóvenes.

Y así terminó el más soberbio espectáculo que hayamos presenciado y cuyo recuerdo perdurará toda la vida en nuestra memoria.

Por la tarde

Según estaba anunciado, los Orfeones de fuera de Barcelona se diseminaron por las principales plazas de la ciudad antigua, donde dieron conciertos con gran contento del público que las ocupaba por completo. Oímos al Orfeó Gnanollerí, que fué muy aplaudido, en la Plaza Real; el Vigatá, en la de la Constitución, y la Schola Choral de Tarrasa, en la Plaza de San Pedro, que estaba por completo engalanada en obsequio al maestro Llongueras, hijo de aquel barrio, siendo obsequiados los orfeonistas por el vecindario con una espléndida merienda.

Lo propio ocurrió en algunas otras plazas.

Concierto en el Palau

En obsequio a los orfeones forasteros y a los delegados vascos, dió anoche un concierto el Orfeó Catalá, ejecutando escogidas piezas de su repertorio. La sala del Palau estaba atestada de tal manera que se calcula había en ella más de cuatro mil espectadores.

La nota culminante fué la ejecución del "Himno vasco", en obsequio a los representantes de este país, oído de pie por todos los concurrentes y repetido en medio de aclamaciones y vítores a Vasconia y a Cataluña. Lo propio ocurrió con "Els Segadors", que figuraban en último lugar del programa.

Terminado el concierto, la Junta del Orfeó obsequió a los invitados con un espléndido "lunch", terminando las fiestas del homenaje en medio de la mayor confraternidad y satisfacción.

De la Fiesta de los Orfeones

Al día siguiente de celebrada, dimos en este diario detallada cuenta de la grandiosa fiesta con que homenajearon el domingo último los Orfeones de Cataluña a nuestro "Orfeó Catalá" con motivo del XXV aniversario de su fundación.

El espectáculo resultó imponente y en alto grado emocionante en varios de sus aspectos. Nada tan hermoso como la magnífica Misa Gregoriana cantada en San Agustín por un número tan considerable de voces, que producía un efecto como no hubiéramos imaginado. Las tan severas, inspiradas y conmovedoras frases de esta Misa, modelo sin par del canto litúrgico, adquirieron un relieve inmenso al resonar bajo las espaciosas naves del templo entonadas por aquella potente masa de miles de voces, perfectamente afinadas.

El contraste entre la voz cantante, desempeñada con el mayor acierto por el Orfeó de Cassá de la Selva, y las respuestas del pueblo que entonaban los restantes Orfeones esparcidos por toda la iglesia, fué realmente soberbio, dando la impresión completa de la distancia de lo divino a lo humano.

Mil parabienes merece el padre García, que con tanta abnegación viene haciendo una obra de gran cultura entre los jóvenes selvatanos, adiestrándolos pacientemente en el canto gregoriano. Y hágase extensiva la felicitación con creces al benedictino padre Suñol, el alma del movimiento regenerador de la música religiosa, asunto que nos proponemos tratar extensamente en estas HOJAS en cuanto termine la temporada de conciertos.

Una sola pregunta por hoy: ¿se hallaban el domingo en la Misa gregoriana el sinnúmero de maestros de capilla que existen en Barcelona? Porque creemos se habrán convencido (salvo alguna tan honrosa como rara excepción) de la necesidad imprescindible de acabar de una vez con tanta basura lírico-religiosa como todavía se usa por nuestras iglesias. Es asunto sobre el que, repetimos, hay tela cortada.

La parte profana de la fiesta resultó asimismo imponente y nos ofreció también ocasión para hacer ciertas consideraciones sobre la organización de las entidades orfeónicas, necesitadas de una protección oficial que hasta ahora les ha faltado, salvo raros casos.

Fué realmente admirable oír aquella enorme acumulación de elementos tan heterogéneos, fundida como por ensalmo en una sola masa coral, bajo la vigorosa batuta de Milet, con sólo un ensayo aprisa y corriendo. Ello nos hizo soñar en ejecuciones de otras obras más importantes, de los Oratorios que requieren grandes masas, organizado todo con el debido tiempo y medios materiales.

La obra de cultura social y artística de los Orfeones, en sus múltiples aspectos, es hoy una de las más importantes que existen en Cataluña, y cuanto se haga en pro de la misma será siempre poco. He aquí otro tema que será objeto de nuestra predilección especial.

Congratulémonos por hoy de que se hayan echado los cimientos de la obra definitiva merced a la abnegación de esa pléyade de maestros directores que a costa de sacrificios de todo género han llegado a crear lo ya existente. Y gracias sobre todo a la obra ejemplar del Orfeo Catalá, cuyos primeros frutos en este aspecto recolectó por su propia mano

el pasado domingo en plena Plaza de Cataluña.

Otra enseñanza ejemplar de la fiesta del domingo es la magnífica organización que reinó en todos los actos cele-

brados, a pesar de lo heterogéneo de los elementos que en ellos intervinieron y la falta de hábito de muchos orfeonistas que por primera vez visitaban esta ciudad. Ni un momento de desorden, ni un solo retraso, todo lo contrario; fué un verdadero modelo de orden y corrección de la mañana a la noche.

Por ello hemos creído digno de hacer público el gran mérito contraído por la Comisión ejecutiva del homenaje, cuyos individuos han llevado un trabajo incesante por espacio de algunos meses para encauzar esa enorme corriente hasta hoy disgregada. Y a los nombres de los infatigables maestros Llongueras, de Terrasa; Balcells, de Gracia; Pecanins, de Manresa, y Baldelló y Gibert, de Barcelona, cuya fotografía publicamos, deben añadirse en justicia otros no menos conocidos, entre los que figura en primer término el maestro Pujol, el espíritu organizador del Orfeo, hábilmente secundado por los señores Folch, Martí Riera, Ferrer y demás a sus órdenes.

Fué, en resumen, un espectáculo altamente edificante, que deberá servir de modelo para otros más gradiosos todavía, realizables quizás en un no lejano porvenir.

Homenaje al «Orfeó Catalá»

Con motivo del XXV aniversario de la fundación del *Orfeó Catalá*, han sido numerosos los actos que se han verificado en homenaje á nuestra primera entidad musical; pero ninguno como el de ayer, el de más resonancia, con carácter de verdadera apoteosis, por haber concurrido todos los orfeones de Cataluña, es decir, cerca de seis mil coristas.

Y como con los coristas iban numerosos cortejos de representaciones, acompañantes, músicos, deudos y el público espectador que no falta nunca en estas grandes fiestas populares, una multitud, una gran multitud, rindió tributo de estimación al *Orfeó Catalá* y á Luis Millet, su maestro, para cuya gloria fué la fiesta de ayer una verdadera consagración.

Acaso fuera oportuno incluir en esta nota informativa algunos datos biográficos del maestro Millet y otros concernientes á la historia del *Orfeó Catalá*. Sería oportuno, pero no es necesario, por haberse hecho ya recientemente y porque la historia del *Orfeó*, así como la obra de su director, la conocen todo Barcelona y toda Cataluña. Además, la falta de espacio, ya que debido á la anomalía de las circunstancias, no sabemos cómo acomodar las necesidades del día á las páginas escasas de que se dispone, nos obliga á ser concisos. Nos limitaremos, pues, á dar cuenta de la fiesta, ó si se quiere, del homenaje, que alcanzó por igual al maestro Millet y al *Orfeó Catalá*.

Para las ocho de la mañana se había anunciado la ceremonia religiosa en el templo de San Agustín. Desde el sábado comenzaron á llegar orfeones á Barcelona, y ayer los primeros trenes llegaron atestados de coristas con sus barretinas y *senyeras*. Las muchachas se tocaban con la clásica mantilla blanca.

Reunidos los orfeones en la plaza de San Agustín, los de la ciudad y los forasteros, fueron entrando en la iglesia ordenadamente y ocupando los puestos que se les había destinado de antemano. Muy pronto estuvo el templo rebosante de fieles.

La ceremonia religiosa, á la que asistieron el señor Obispo, las autoridades y representaciones de los centros artísticos y culturales barceloneses, revistió gran solemnidad. Se cantó la misa gregoriana *Fons Bonitatis*, cuidando de la ejecución de las partes variables el orfeón de Cassá de la Selva, dirigido por el Rdo. don Gabriel García. El coro popular, que fué cantado por mil orfeonistas, lo dirigió el padre Sufiol. Fué de gran efecto y de un alcance artístico extraordinario, emocionando profundamente á cuantos estaban en el templo.

El doctor don Luis Carreras, catedrático del Seminario Conciliar, se encargó del sermón, refiriéndose á los orfeones de Cataluña y teniendo párrafos de mucha elocuencia. Fué escuchada la palabra del orador sagrado con gran devoción.

Cuando hubo terminado la ceremonia, dirigiéndose los orfeones á la *Casa de Familia*, de la calle del Carmen, para ensayar las obras de conjunto que debían cantarse en la plaza de Cataluña. Mientras tanto los maestros y juntas directivas de todas las entidades musicales adheridas al homenaje, marcharon á la Casa de la Ciudad para saludar al Ayuntamiento.

En el Ayuntamiento

A las once de la mañana fueron recibidos por el alcalde, en el Salón de Ciento, los maestros y representantes de los orfeones de Cataluña.

La ceremonia fué breve y sencilla. Leyó el maestro Juan Llongueras, presidente de la comisión organizadora del homenaje, unas cuartillas, saludando en nombre de todos los orfeones, al Ayuntamiento, en la persona del señor marqués de Olérdola, y contestó éste expresando la satisfacción de Barcelona por aquel acto de hermandad y cultura artística, en el que se honraba á la más prestigiosa de nuestras entidades musicales. En nombre del Ayuntamiento saludó á los orfeones de Cataluña.

A continuación el señor Pecamins, del *Grèu Manresá*, leyó un discurso de parecidos tonos al del señor Llongueras, y por último, el Alcalde hizo el reparto de corbatas para las *senyeras* de todos los orfeones, como recuerdo de la fiesta.

Dichas corbatas fueron después colocadas en las *senyeras*, por los maestros respectivos de cada orfeón, en el patio de la Diputación Provincial.

Sesión solemne en la Diputación

Mientras se reunían en el salón de San Jorge de la Diputación Provincial, las autoridades, personalidades, representantes de corporaciones, maestros, individuos de junta de orfeones, etc., los coristas, que habían terminado el ensayo en la «Casa de Familia», se dirigían también á la plaza de San Jaime, desfilando en comitiva por la calle del Carmen, Ramblas y calle de Fernando. Al llegar á la Diputación dejaron las *senyeras* en el patio; arriba, el salón de San Jorge, engalanado con las banderas española y catalana, estaba ya rebosando de público.

Mientras duró el acto solemne del homenaje al maestro Millet y al *Orfeó Catalá*, los coristas esperaron en el patio. La *senyera* del *Orfeó Catalá* se subió al salón de San Jorge, y al aparecer allí fué saludada con grandes aplausos. En la plaza tocaba entretanto la Banda Municipal.

Ocuparon la presidencia el maestro Llongueras, presidente de la comisión organizadora del homenaje; el gobernador interino, señor Longué; el demitente don José Morote, que asistía como particular; el señor Puig y Cadafalch, representando á la Mancomunidad; marqués de Olérdola; Vallés y Pujals; el presidente de la Diputación de Bilbao, señor Sota, y el alcalde de Tarragona.

Vimos, además, á los diputados de la Mancomunidad señores Bertrán, Iglesias, Abad y Viñals, Sabaté, Isamat, Mainés, Basols, Riu Vendrell, Mallol, Solá y Cabot.

El Ayuntamiento asistió en corporación, estando presentes, además del alcalde, los concejales señores Puig y Alfonso, Durán y Ventosa, de Fortuny, de Riba, Bofill y Matas, de Llanza y Rogent.

Asimismo vimos á los representantes vascos señores Sota, Landaburu, Rotaeché, Torre, Zubizaray, Bilbao, Urrengoechea, Laskibar y Urreta.

Habló primero el maestro Llongueras para exaltar la obra social y artística del maestro Millet y el *Orfeó Catalá*, y en idénticos tonos de fervoroso elogio; pronunciaron después sendos discursos los señores Puig y Cadafalch y marqués de Olérdola, siendo todos muy aplaudidos. El maestro Millet, profundamente conmovido, leyó unas cuartillas agradeciendo el homenaje, interrumpiéndole el público con entusiastas aplausos, y don Joaquín Cabot, presidente del *Orfeó Catalá* y en nombre del mismo, habló para agradecer igualmente las demostraciones cariñosas que todos los orfeones de Cataluña dedicaban al que figura en la vanguardia de la cultura musical catalana. Pidió al maestro Millet que abrazara al representante de la Mancomunidad, señor Puig y Cadafalch; al Alcalde, que tenía la representación de Barcelona, y al señor Sota, como abrazo dedicado á todos los españoles.

Este fué el momento más solemne, prorrumpiendo el público en vítores á Millet, al *Orfeó Catalá* y á Cataluña, mientras aplaudía frenéticamente.

El señor Llongueras hizo entrega al maestro Millet del libro donde ha recopilado sus escritos, los del maestro, la comisión organizadora del homenaje.

Momentos después comenzaba el desfile de los orfeones en dirección á la plaza de Cataluña. El desfile de *senyeras* lo encabezaba la bandera de la ciudad, llevada por la guardia municipal, que emprendió la marcha por la calle del Obispo y siguió por la plaza Nueva, Arco, plaza de Santa Ana y Puerta del Angel. Al pasar la *senyera* del *Orfeó Catalá* por la calle del Obispo, desde la terraza de la Diputación le arrojaron flores. En algunos balcones de la plaza de San Jaime y Puerta del Angel, había colgaduras.

Presenció el paso de la comitiva bastante público, y en algunos puntos fué saludado con aplausos el estandarte de la entidad á quien se dedicaba la fiesta.

En la plaza de Cataluña

El aspecto que ofrecía ayer la plaza de Cataluña, á la una de la tarde, era en extremo pintoresco. El gentío fué enorme, ocupando el centro de la plaza los orfeones, tan bien colocados que las *senyeras* describían un amplio y perfecto círculo. Dentro de este círculo ondulaban las mantillas blancas de las muchachas orfeonistas, como un mar de espuma, destacando en los lados el rojo vivo de las barretinas. Esta nota de color se hacía más atrayente con la abundancia de banderas y estandartes, y por el sol, que caía de plano.

A un lado se había levantado una tribuna con toldo destinada á las autoridades, también con gallardetes y banderolas. Otra tribuna, pero ya no de público, sino destinada al maestro, que debían tener á la vista seis mil coristas, se levantó un poco más lejos. Ahí tuvo que subirse Millet, recibiendo el sol á cabeza descubierta.

Tan fuerte era el sol y era tanta la aglomeración de público, que algunas jóvenes orfeonistas, fatigadas ya por el ajetreo del viaje, del ensayo y de tanto ir de un lado á otro por la ciudad llena de ruido, se desmayaron. Tuvieron que ser auxiliadas por los mismos señores de la comisión organizadora.

La cobla que debía acompañar á los coros ocupó un tablado por cierto no muy bien dispuesto; pues la música chillona de la cobla, debido á su situación preminente, no dejó oír las voces de los niños cuando éstos cantaron *L'himne d'infants* y *La nit de vetlla*.

Todos los orfeones, bajo la dirección de Millet, cantaron juntos, *L'hereu Riera*, que hubo de repetirse; *Sota de l'olm* y el *Cant de la senyera*.

El efecto fué visual, no de sonoridad, pues no puede apreciarse por la impresión auditiva lo que representaba un conjunto de seis mil coristas. Se oyó como si hubiesen cantado muchos menos, pero en cambio, cantaron con mucha afinación, cosa que parecía imposible.

Hubo muchos, muchísimos aplausos.

Cuando ya desfilaban los orfeones, en la tribuna de preferencia comenzaron á cantar *Els segadors* y se dieron algunos vivas. Los orfeonistas siguieron desfilando hacia sus respectivos albergues.

En el Palau de la Música Catalana

Por la noche dió el *Orfeó Català*, en el Palau de la Música, un concierto dedicado á los demás orfeones, y como era crecido el número de orfeonistas forasteros y, además, acudieron también los socios protectores del *Català*, el público fué enorme, teniendo que permanecer de pie en los pasillos muchos que llegaron rezagados, y aún así no cupieron todos en la sala.

Bajo la dirección del maestro Millet, el *Orfeó Català* cantó las siguientes obras: *El cant de la senyera* y *El cant dels anells*, de Millet; *El Rossinyol*, de Mas y Serracant; *Els fadrins de San Boi* y *Sant Josep i Sant Joan*, de Pérez; *Cançó de brecol*, *Cançó del lladre* y *El fill de don Gallardó*, de Sánchez Marraco; *El testament de l'Amelia*, de Comellas Ribó; *La mort de l'escolá*, de Nicolau; *Credo de la missa del Papa Marcelo*, de Palestrina, el himno vasco y *Els Segadors*.

Ni que decir tiene que las ovaciones fueron estruendosas, siendo nuevamente aclamados el *Orfeó Català* y el maestro Millet.

Terminado el concierto, se obsequió con un *lunch* á los maestros y miembros de las juntas directivas de todos los orfeones.

El *lunch* fué servido en el salón de ensayos, de la planta baja, donde se repitieron las demostraciones de entusiasmo.

NOTICIERO UNIVERSAL

Homenaje al "Orfeó Catalá"

Como era de esperar, han resultado brillantísimos los actos celebrados como homenaje al benemérito "Orfeó Catalá".

Es indudablemente digna de todo encomio la labor que el "Orfeó Catalá" viene realizando, labor á la que ha contribuido eficazmente el incansable y notable maestro Millet.

El "Orfeó Catalá" continuador de la obra del gran Clavé, ha recogido en forma que no se perderá más, la música popular catalana.

Y esto solo le hace acreedor del justo homenaje que le han tributado la casi totalidad de los orfeones de Cataluña.

EN SAN AGUSTIN

A las ocho de la mañana se celebró en la iglesia parroquial de San Agustín la fiesta religiosa á la que concurren representantes de las autoridades, todos los orfeones que se han adherido al homenaje, cuyos nombres ya publicamos, y gran número de fieles. El templo presentaba deslumbrador aspecto. Al rededor del altar mayor, que lucía espléndida iluminación, se colocaron las enseñas de los orfeones.

En el presbiterio ocuparon asiento los representantes de las autoridades y gran número de entidades culturales.

El doctor don Luis Segalá ocupó la Sagrada Cátedra, predicando un elocuente sermón sobre el Evangelio del día.

Durante el Oficio una masa coral compuesta de mil orfeonistas dirigidos por el P. benedictino don Gregorio Suñol, cantó la gran misa titulada "Fons benedicti".

La ejecución de las partes variables de la misa corrió á cargo del Orfeón de Cassá de la Selva, dirigido por su maestro el reverendo don Gabriel García.

EN EL AYUNTAMIENTO

Los directores de los orfeones subieron al Salón de Ciento, donde se celebró en su honor una recepción.

El presidente de la comisión organizadora señor Llongueras presentó al alcalde á los directores de los orfeones.

El alcalde Sr. marqués de Olérdola les dió la bienvenida y les hizo entrega de una corbata para las enseñas de sus respectivos orfeones.

El director del Orfeón de Manresa, en nombre de los demás directores, agradeció al alcalde el honorso obsequio que les había dedicado.

Todos los discursos fueron estrepitosamente aplaudidos.

Asistieron al acto los tenientes de alcalde señores Puig Alfonso, de Riba, de Llanza, Martí Ventosa y el concejal síndico señor Fortuny.

EN LA DIPUTACION

En el Salón de San Jorge se celebró con toda solemnidad la entrega del libro de los trabajos del insigne director del "Orfeó Catalá", que se ha impreso por suscripción popular.

Asistieron á la solemne sesión el Ayuntamiento y la Mancomunidad en corporación, el gobernador interino y presidente de la Audiencia señor Longué, el gobernador dimisionario señor Morote, los señores Cambó, Guzmán de Villoria, jefe del Cuerpo de mozos de la escuadra, don Ramón Monegal, el señor Ventosa y Calvell; el presidente de la Diputación de Vizcaya don Ramón de la Sota, los señores Landaura, Rocha, Torre, Zubizarri, Urrangoichea, Lastivar y Urreta, nacionalistas vascos, Bertrán y Musitu.

Formaban parte de la representación del Ayuntamiento, el alcalde y los concejales señores Puig Alfonso, Durán y Ventosa, Fortuny, de Riba, Bofill y Matas, de Llanza y Rogent.

Representaban á la Mancomunidad los diputados señores Bertran, Iglesias, Abadía y Viñals, Sabaté, Isamat, Maynés, Bassols, Riu Vendrell, Mayol, Solá y Cabot.

Ocuparon la presidencia el señor Llongueras, el señor Puig, don José Morote, el señor Sota, el alcalde señor marqués de Olérdola, el alcalde de Tarragona y el señor Vallés y Pujals.

Junto al estrado se sentaron los concejales, diputados provinciales y demás personalidades que asistieron al homenaje.

Pronunciaron discursos enalteciendo la obra realizada por el maestro Millet los señores Llongueras, presidente de la comisión organizadora, el alcalde y el representante de la Mancomunidad señor Puig.

El maestro Millet leyó unas cuartillas en las que expresa su agradecimiento por el honor que se le dispensaba.

El alcalde, entre delirantes aplausos, impuso en nombre de la ciudad una artística corbata á la enseña del Orfeó Catalá.

Seguidamente el señor Llongueras hizo entrega al maestro Millet de un ejemplar del libro que contiene todos sus trabajos.

La concurrencia presencié la ceremonia de pie.

El presidente del Orfeó Catalá, señor Cabot, aceptó el homenaje que se dispensaba á la entidad coral que preside, y dirigiéndose al maestro Millet le invitó á que abrazara al representante de la Mancomunidad que es—dijo—la más alta representación de Cataluña, al alcalde, en representación de la ciudad y al presidente de la diputación de Vizcaya, en representación de todos los demás españoles.

El maestro Millet cumplió la indicación del señor Cabot entre estruendosos aplausos y vivas á Cataluña de la numerosísima concurrencia que asistió al acto.

El salón de San Jorge se hallaba adornado con banderas españolas y catalanas.

EN LA PLAZA DE CATALUÑA

Poco después de las once y media púsose en marcha la comitiva hacia la Plaza de Cataluña, donde debía celebrarse el concierto. Batidores de la guardia municipal montada de gran gala con el estandarte de la ciudad abrían paso, seguían las *senyeras* de los orfeones reunidos en Barcelona, marchando en último término la del Orfeó Catalá, escoltada por la de la Schola Cantorum de San Miguel como el orfeón más antiguo, pues fué fundado en 1882. La manifestación siguió por las calles del Obispo, Plaza Nueva, Arco, Plaza de Santa Ana y Puerta del Ángel, viéndose algunos balcones adornados con colgaduras.

La Plaza de Cataluña ofrecía pintoresco aspecto, multitud de estandartes con vivos colores, mantillas blancas en amable consorcio con las barretinas encarnadas y moradas que lucían los orfeonistas, todo ello formaba una nota de color en extremo simpática. La masa coral ascendía á 6.000 ejecutantes, pero á pesar de número tan crecido las composiciones no produjeron el efecto que era de esperar.

Las autoridades é invitados, entre los que figuran los vizcainarras bilbaínos, ocuparon una tribuna levantada al efecto y el maestro Millet, subió á una especie de templete, adornado con percalina rosa, de un gusto bastante dudoso.

Empuñó la batuta y dió comienzo al concierto con arreglo al siguiente programa:

"Himne d' infants", de Millet, por la sección de señoritas; "L' hereu Riera", de Cumellas Ribó, que debió ser repetido entre extraordinarios aplausos; "Sota de l' olm", de Morera, y el "Cant de la Senyera" de Millet, que se cantó por dos veces entre delirantes aclamaciones.

Terminó aquí el programa oficial, pero desde la tribuna de los invitados y autoridades locales salieron voces pidiendo "Els Segadors", que fueron iniciados por dichos señores, acompañándoles un grupo de orfeonistas que se hallaban alrededor de la tribuna.

Con saludos de *Vista Catalana*, terminó el acto, durante el cual reinó el mayor orden, debiendo lamentarse tan solo el que varias señoritas orfeonistas sufrieran sincope á consecuencia del calor y del ajetreo que vienen sufriendo desde anoche.

La autoridad gubernativa había tomado grandes previsiones, viéndose fuertes retenes de guardia civil y de seguridad, cuyos buenos oficios, afortunadamente, no fueron necesarios.

A la una y cuarto principió el desfile, despejándose rápidamente la Plaza de Cataluña.

POR LA TARDE

De cinco á siete los Orfeones cantaron en los siguientes sitios públicos:

Plaza de Rius y Taulet, Orfeó Cerverí; plaza del Beato Oriol, Orfeó Emporium, de La Bisbal; plaza Real, Orfeó Granollerí; plaza de los Angeles, Orfeó Cirvianum, de Torelló; plaza del Rey, "La Cigala Bagurenga", de Bagur; plaza de San Jaime, Orfeó Vigatá; plaza de la Merced, Schola Cantorum, de San Miguel; plaza Nueva, Escola Choral Martinenca, del Clot; plaza de San Pedro, Escola Choral, de Tarrasa; plaza de Tetuán, Orfeó Montanyenc, de San Quirico; plaza de la Llana, Orfeó Bergadà; plaza de Santa Maria; Orfeó Seráfico Mariá, de Arenys de Mar; plaza de la Igualdad (San Agustín), Orfeó Mataroní; plaza Cucurulla, Orfeó de Bellmunt, de San Pedro de Torelló; pasaje del Pont de la Perra, Orfeó de Begas; plaza del Padró, Orfeó "Patria", de Molins de Rey; plaza de la Iglesia de Sans, "Orfeó de Sans"; plaza del Borne, Orfeó "Aucellade", de Palamós.

Numeroso público asistió á estos conciertos aplaudiendo á los orfeonistas.

El Homenaje al «Orfeo Catalá»

EN SAN AGUSTIN

Como dijimos, en la espaciosa iglesia de San Agustín tuvieron principio las fiestas celebradas ayer en conmemoración de las Bodas de plata del laureado «Orfeo Catalá».

A las ocho de la mañana tuvo comienzo el Oficio solemne que celebró el Coadjutor Rdo. Camprodón asistido de dos Beneficiados.

En el presbiterio tomó asiento la Junta directiva del «Orfeo Catalá» en pleno y el resto de la espaciosa iglesia lo ocupaban casi por completo los orfeones que han venido para tomar parte en el homenaje, cuyas «senyeras» se colocaron en el altar mayor.

Se cantó con perfecta afinación y colorido la popular y hermosa misa «Fons Bonitatis», muy bien dirigida por el distinguido maestro don Gregorio María Suñol, Benedictino, acompañando al órgano el laureado maestro señor Sancho Marraco.

El notabilísimo «Orfeo Catalunya» de Cassá de la Selva interpretó magistralmente desde el Coro las partes variables de la hermosa Misa, bajo la entendida dirección de su reputado maestro reverendo don G. García, Pbro.

El Rdo. doctor don Luis Carreras, catedrático de este Seminario ocupó la sagrada Cátedra desarrollando elocuentemente el tema «La espiritualización litúrgica del «Orfeo Catalá» en los veinticinco años de su existencia sobre la música religiosa».

Finalmente los coros cantaron el popular «Virolay» a la Virgen de Montserrat.

El templo lucía su espléndida y profusa iluminación y estaba lleno a rebozar de fieles, hasta tal extremo que fueron muchas las personas que no pudieron entrar en el templo durante el Oficio y debieron quedarse en la plaza contigua a la iglesia, aguardando la salida de los orfeones.

Las señoritas de los orfeones iban tocadas con mantilla blanca.

Al salir las «senyeras» de la iglesia fueron ovacionadas por el numeroso público estacionado en la plaza de San Agustín.

DESFILE

EN LA PLAZA DE CATALUNYA

Enseguida se inició el desfile de los Orfeones con sus «senyeras» que estaban en los bajos del Palacio de la Generalidad y en la plaza de San Jaime.

El orfeón de la Pia Unión de San Miguel Arcángel figuró el último en la musical comitiva, por considerarse el más antiguo de todos los orfeones.

Los orfeones se dirigieron a la plaza de Catalunya, y una vez todos allí congregados el aspecto que ofrecía era seductor.

El sol, que apretaba de firme, restó bastante público.

En una tribuna se colocó el elemento oficial y demás invitados, y el maestro Millet se situó en un pequeño templete para dirigir las masas corales.

Se cantaron varias composiciones, entre ellas «L'hereu Riera» y el «Cant a la Senyera», que fueron celebradísimas.

El concierto dio la impresión de una cosa grande que se apodera de los ánimos.

Terminado aquel hubo un conato de canto de «Els Segadors», pero el público en general tenía ganas de marcharse para evitar el sol, y la iniciativa no prosperó.

Al desfilar, luego, los orfeonistas, las Ramblas y demás vías céntricas ofrecían un aspecto muy animado.

En el «Palau de la Música Catalana» reunióse anoche una concurrencia exorbitante, quizá como nunca se haya visto en local alguno.

Dábase un concierto, no extenso, pero muy selecto, para obsequiar a los directores de los Orfeones catalanes y a los presidentes o vocales de sus respectivas Juntas directivas. A la velada musical invitóse también a muchos de los elementos de dichas entidades corales que ayer fueron huéspedes de Barcelona para la magna celebración que conoce el lector y a no pocas personalidades de relieve en nuestra ciudad y entusiastas del «Orfeo Catalá», cuyas bodas de plata en el homenaje al maestro Millet fueron especialmente festejadas en los actos públicos de que se da cuenta en otro lugar de este número.

El total de concurrentes a dicho concierto se eleva a una cifra inaudita que llenaba todas las localidades, palcos, galerías y pasillos, y un gran excedente de público que no hallaba sitio alguno donde colocarse se estacionaba por las escaleras del «Palau», acudió a este concierto, que será recordado con verdadero entusiasmo.

Este se manifestó ya en la ejecución del programa, formado por las siguientes obras:

«El cant de la Senyera», Millet; «El rossinyol», Más y Serracant; «Els fadrins de Sant Boy», Pérez; «El cant dels ocells», Millet; «Cançó de breu», Sancho Marraco; «Sant Josep y Sant Joan», Pérez; «Cançó del lladre», Sancho Marraco; «Lo fill de Don Gallardó», Sancho Marraco; «El testament d'Amelia, Comellas Ribó; «La mort de l'escolá», Nicolau; «Credo de la Misa del Papa Marcel», Palestrina; «Himne Biskai», ***; «Els Segadors», Millet.

Algunos números fueron repetidos para complacer al público, y a los aplausos fragorosos que resonaron al final del concierto, hubo de repetirse la canción popular «Els segadors». El himno vizcaíno que interpretó el «Orfeo Catalá»

con acompañamiento de órgano, con fiado al maestro Comella, fué también repetido.

La ovación al maestro Millet, verdadero héroe de estas celebraciones, resultó grandiosa e imponente.

Público y orfeonistas barceloneses y forasteros agitaban pañuelos y barretinas; querían despedirse mutuamente después del gran éxito alcanzado en un homenaje al «Orfeo Catalá» que todos le tributaban y que a la vez querían considerar como suyo.

La solista señorita Andrea Fornells fué escuchada también con delectación por el concurso en los bellos episodios a solo de algunas obras del programa, a las que se adapta su primoroso arte vocal.

La señora Wehrle y los maestros Comellas, Pujol y Salvat, aparte el benemérito presidente del «Orfeo» don Joaquín Cabot, recibieron también repetidas enhorabuenas.

Terminado el concierto, ofreció el «Orfeo Catalá» un espléndido y delicado «dunch», servido por el señor Regás a los directores de los demás Orfeones y algunos otros elementos, después del cual indicábanse algunos proyectos de comunicación fraternal entre todos los Orfeones de Catalunya. Para conseguir este resultado, se habló de la celebración de algún congreso de Orfeones, acordándose la ampliación de la que ha sido eficaz Junta del realizado homenaje, dando a éste efecto un incondicional voto de confianza al maestro Millet.

Con demostraciones de la mayor cordialidad terminó este acto íntimo, complementario de los múltiples actos de homenaje al «Orfeo Catalá» y al eminente maestro Millet, que ayer celebró en Barcelona.—B.

LES NOTICES

LA FIESTA DE LOS ORFEONES

El XXV aniversario del Orfeó Catalá

Bodas de plata

La conmemoración del XXV aniversario de la fundación de la benemérita entidad coral Orfeó Catalá, celebrada ya en diversas fiestas durante el año actual, se solemnizó ayer con un espléndido y grandioso acto popular, organizado con entusiasmo y empeño dignos de todo encomio, y que obtuvo un éxito tan unánime como brillante y espontáneo.

Las masas corales de los orfeones de Cataluña, hijuelas del Orfeó Catalá, se concentraron en nuestra gran plaza ciudadana, para elevar en espectáculo magnífico sus cantos armonizados, como un himno triunfal a la gloria y a la espiritualidad de un pueblo, que distrae en expansiones de arte los ocios del trabajo.

Fué una fiesta noble, eminentemente cívica y cultural, fiesta de arte y de trabajo, en que los corazones de los obreros artistas latieron ardientemente al brotar de sus labios, en amplio coro que resonó imponente por los ámbitos de la plaza, aquellas encendidas palabras del entusiasta Maragall:

«Per damunt dels nostres cants,
aixequem una senyera
que 'ls farà mes triomfants...»

La fiesta religiosa

Fué solemnísimo el primer acto de la jornada, verdaderamente triunfal.

El oficio divino dispuesto en San Agustín igualó si no superó a las más noblemente espirituales y altísimas funciones de nuestra Iglesia. Fué celebrante el reverendo coadjutor don Pedro Campodón, al que asistieron los reverendos don José Artigas, don José Llauredó y don Jacinto Juanmartí.

Terminado el Evangelio, el docto publicista reverendo doctor don Luis Carreras, catedrático de este Seminario, pronunció una bella oración llena de hermosas imágenes en honor de la entidad festejada. Con un lenguaje florido puso de relieve la obra de espiritualización y florecimiento del canto religioso en la iglesia de Cataluña llevado a cabo con tanta

intensidad y firmeza por el Orfeó Catalá.

En el presbiterio tomaron asiento los individuos de Junta del Orfeó, señores Cabot, de Moragas, Serrahima, Boada, Gibert, Manén y Roig; el presidente de la Lliga Espiritual de Montserrat, señor Serra; el senador señor Soler y March y monsieur Biet, presidente de la Asociación de Amigos de la Música, de París.

Homenajes

Terminada la función religiosa, el presidente de la comisión organizadora del homenaje al maestro Millet, señor Llongueras, director de la Schola Choral de Tarrasa, acompañado de los maestros y juntas directivas de la mayorías de los orfeones, estuvieron en las Casas Consistoriales, donde el alcalde señor marqués de Olérdola, rodeado de los tenientes de alcalde señores Puig y Alfonso, de Riba, Martí Ventosa y Grañé, el síndico señor Fortuny y el concejal señor Llanza, esperaban en el salón de Ciento.

El señor Llongueras hizo la presentación al señor marqués de Olérdola de los representantes de los orfeones de Cataluña.

El señor alcalde les dió la bienvenida, deseando que su estancia en esta ciudad les fuera agradable. En nombre del Ayuntamiento, que es Barcelona, ofreció una corbata a cada uno de los orfeones que han venido a esta ciudad, para que la colocasen en sus respectivas «senyeras», que recogerán los presidentes, y él, en representación de la ciudad, colocará en la Diputación la corbata en el pendón del Orfeó Catalá.

En nombre de todos los orfeones dió las gracias al alcalde el director del de Manresa, señor Pecanins.

Los discursos fueron calurosamente aplaudidos.

..

Desde bastante antes de las once de la mañana comenzaron a llegar al palacio de la Diputación provincial, autoridades, comisiones, delegados é invitados a la ceremonia del homenaje al Orfeó Catalá y a su maestro director, señor Millet.

La plaza de la Constitución aparecía llena de gento, estando los balcones de la Diputación y Ayuntamiento engalanados. A uno de los dos lados de la plaza, la Banda municipal ejecutó varias composiciones durante la fiesta.

Apostáronse en la plaza, aguardando la llegada del Orfeó Catalá y los demás de la comitiva el Orfeó Tarragoní (Tarragona); Orfeó la Formiga (Castellvell y Vilár); Orfeó Bellmunt (San Pedro de Torelló); Agrupación coral de la Casa de Familia (Barcelona); Orfeó Manresá (Manresa); Orfeó Vigatá (Vich); Orfeó de Suria; Orfeó Amporium (La Bisbal); Orfeó La Cigala Bagurense (Bagur); Orfeó Aucellada (Palamós); Orfeó Montanyenc (San Quirico de Besora); Sociedad coral La Unión (Pont de Vilamara); y Orfeó Sallenti (Sallent).

A las once veinte llegaba la comitiva a la plaza y resonaban grandes aplausos, mientras las «senyeras» de los orfeones penetraban en el vestíbulo de la Diputación.

Una vez hubo entrado en el Salón de San Jorge el Orfeó Catalá, fué ocupada la presidencia por el señor Llongueras, con el alcalde señor marqués de Olérdola; el gobernador civil interino señor Longuá, que, como decimos en otro lugar, acababa de posesionarse del cargo; el ex gobernador señor Morote; el señor Puig y Cadafalch, por la Mancomunidad de Cataluña; el senador señor Vallés y Pujals; el presidente de la Diputación de Vizcaya, señor de la Sota; el concejal del Ayuntamiento de Tarragona, señor Durán, y otros varios.

En sitio preferente estaban los senadores señores Soler y March, Abadal y Monégas; los diputados a Cortes señores Bertrán y Musitu, Cambó, marqués de Camps, Bertrand y Serra, Ferrer y Vidal, Ventosa y Calvell, Claret, Plaja y Alberto Rusiñol; los diputados provinciales y de la Mancomunidad señores Bertrán, Iglesias, Abadal, Badal y Viñals, Sabaté, Isamat, Maynés, Bassols, Riu Vendrell, Mayol Solá, etc., etc.; los concejales barceloneses señores Puig y Cadafalch, Fortuny, de Riba, Bofill y Matas, Durán y Ventosa, de Llanza y Rogent; los diputados vizcaínos señores Landauru, Rataeche, Torres, Zenica-

ray, Bilbao y Urrengochea, y de la Diputación de Gulpúzcoa los señores Laskiva y Urreta, y otros representantes de Ayuntamientos, orfeones, entidades culturales, musicales y catalanistas, Directiva del Orfeo Catalá, y junto al estrado, a un lado, el maestro Millet y la maestra de la sección femenil del Orfeo Catalá, doña Emerenciana Wehrle, con la *senyera* del Orfeo al otro lado.

El salón estaba adornado con banderas catalanas, españolas y la de la Generalidad de Cataluña, que es la de San Jorge, dando guardia de honor municipales en traje de gala.

Acallados los aplausos con que fué recibido el Orfeo, el señor Llongueras leyó unas cuartillas ensalzando la labor del maestro Millet, «gloria y honor de la tierra catalana». Dedicó palabras de loa al Orfeo y le ofreció el homenaje de Cataluña, siendo muy aplaudido.

El representante de la Mancomunidad, señor Puig y Cadafalch, pasó á ocupar la presidencia en medio de una salva de aplausos.

El señor Puig dijo que tenía la única representación de la Cataluña integral y describió

la obra de Millet en pro de la cultura musical de Cataluña. Fué muy aplaudido.

El marqués de Olérdola proclamó á Millet más que un gran músico un gran patriarca; un hombre de trabajo que ha sabido recoger y unir con amor hombres de diversas tendencias.

En nombre de Barcelona agradeció al Orfeo Catalá su obra de cultura y la cooperación al embellecimiento de la ciudad, con su Palau de la Música Catalana. (Grandes aplausos.)

Ofreció después una corbata que, como recuerdo, dedica el Ayuntamiento al Orfeo, y la colgó de la *senyera*, mientras el público puesto en pie, prorrumpla en una formidable ovación, contestada con saludos de la *senyera*.

El maestro Millet subió luego al estrado en medio de una gran ovación. Leyó un notable discurso en que expresó su gratitud y la del Orfeo por el homenaje que se les tributaba.

En poéticos párrafos describió la misión que se ha impuesto el Orfeo y emplazó á Cataluña toda para que sea la salvaguardia de las instituciones que trabajan por su gloria y grandeza, como lo hace aquella institución coral. Al terminar fué largamente ovacionado. Al entregar el maestro Llongueras al maestro Millet el libro, recopilación de sus trabajos, que en homenaje se ha editado, y abrazarse ambos, se repitió la ovación.

Finalmente el señor Cabot, en nombre del Orfeo Catalá, aceptó el homenaje, gratísimo fruto de la obra realizada por el Orfeo, cuya

voz resuena por toda la tierra catalana.

Dirigiéndose al maestro Millet le pidió que abrazara al señor Puig y Cadafalch en representación de la Mancomunidad de Cataluña, al alcalde, en representación de Barcelona, y al presidente de la Diputación de Vizcaya en representación de todos los españoles.

Grandes aplausos resonaron al finalizar el acto y mientras el señor Millet abrazaba á cada uno de los indicados señores, dándose á la par vivas á Cataluña, á Millet y al Orfeo Catalá.

Terminado el homenaje el señor Millet y la «senyera» del Orfeo fueron nuevamente aplaudidos.

Al aparecer las autoridades, la «senyera» del Orfeo y el maestro Millet en la plaza de la Constitución repitieron los entusiastas aplausos.

Los orfeones

A las once en punto y una vez terminado el ensayo de las composiciones de conjunto para el festival de la Plaza de Cataluña, que se efectuó en el vastísimo patio de la Casa de Familia, de la calle del Carmen, salieron los orfeones y formaron pintoresca procesión por el orden siguiente:

Abrian la marcha cuatro guardias municipales montados, en traje de media gala. Seguían las «senyeras» de los orfeones en vistosa serie, con reducido acompañamiento cada una:

Schola Orpheonica, Barcelona; Orfeo de les Escoles del districte según, Barcelona; Nova Catalonia, Barcelona; Capella y Escolanía del Sant Esperit, Tarrasa; Orfeo del Centro Social de Betlem, Barcelona; Patronato Obrero Instructivo, Cornellá; Nova Targa, Tárrega; Orfeo Granollí, Granollers; Orfeo de Graus, Graus; Orfeo Popular Olot, Olot; Orfeo Bergadà, Berga; Orfeo Cerverí, Cervera; Orfeo Pirinenc, Barcelona; Orfeo La Lleida Nova, Lérida; Orfeo Germanor Empordanesa, Figueras; Orfeo Pierenc, Piera; Orfeo Patria, Molins de Rey; Orfeo de la Ilustración Obrera, Falses; Schola Choral Martinenca, San Martín de Provensals; Orfeo del Noya, Igualada; Orfeo Senaíco Maria, Arenys de Mar; Orfeo Montserrat, Gracia; Orfeo Vilanoví, Villanueva y Geltrú; Orfeo Gracienc, Gracia; Orfeo Mataroní, Mataró; Orfeo de Sans, Sans; Orfeo de Begas, Begas; Schola Choral de Tarrasa, Tarrasa; Orfeo Barcelonés, Barcelona; Orfeo Catalunya Cassá de la Selva; Orfeo Canigó, Barcelona; Orfeo Cirviana, Torelló; Schola Cantorum de Sant Miquel, Barcelona, y L'Eco de Catalunya, San Andrés de Palomar.

Pasadas las enseñas, avanzaban los canto-

res, primero los niños, luego las niñas, las señoritas y los hombres en columnas de cuatro de fondo. Cerraba la marcha una pareja de la guardia municipal montada.

La comitiva, por la calle del Carmen, entró en la Rambla de las Flores y continuó por la del Centro, la calle de Fernando y la plaza de San Jaime.

En el trayecto había balcones con colgaduras, siendo presenciado el paso por numeroso público, que en la Rambla saludó á los orfeonistas con salvas de aplausos.

Terminado el homenaje que acabamos de reseñar, celebrado en la Diputación provincial, los orfeones, salidos de la Casa de Familia, y reforzados con los que aguardaban en la plaza, se dirigieron á la plaza de Cataluña, precedidos esta vez de la bandera de la ciudad, á la que daban escolta de honor dos guardias municipales montados, de gran gala, pasando por la calle del Obispo, plaza Nueva, calle dels Archs, plaza de Santa Ana y puerta del Angel.

Tras de la «senyera» del Orfeo Catalá iban todas las personalidades que asistieron al homenaje del salón de San Jorge.

Al pasar el señor Cambó el público le aplaudía y vitoreaba repetidamente. En el trayecto había algunos balcones colgados, desde los cuales se arrojaron flores á la enseña del Orfeo Catalá, acompañada con aplausos incesantes.

El festival magno

En la plaza se agruparon los orfeones en el centro y alrededor de un estrado adornado con plantas y banderolas catalanas y españolas.

Allí se situaron las personalidades que acompañaban al Orfeo desde la Diputación.

Los coristas eran unos 1,000 niños, 1,800 niñas y 2,200 hombres. Juntáronse en un espacio cercado por una maroma, en torno de una tarima de 250 metros de altura, desde donde el maestro señor Millet dirigió á la imponente masa coral.

De lo que fué ese inolvidable concierto, más adelante trata nuestro colaborador crítico musical.

Acabaron los cantos y los aplausos; retiráronse las personalidades, que ocupaban la tribuna oficial, y con ellas las enseñas de casi todos los orfeones.

Entonces algunos coristas y buen número de oyentes entonaron «Els Segadors», que fueron aplaudidos, y se repitieron con acompañamiento de aplausos y diversos vivas.

Finalmente la plaza quedaba completamente despejada. Eran las dos menos cuarto.

Conciertos diseminados

Por la tarde los coros dieron conciertos en las plazas de la ciudad.

Congregóse alrededor de ellos numeroso público que aplaudía, haciendo repetir algunas composiciones, no registrándose ningún incidente desagradable.

Los vecinos de algunas plazas, entre ellas las del Padró, Angeles, Beato Oriol, Tetuán, San Pedro y de la Lana, adornaron sus balcones y obsequiaron a los coristas con dulces, pastas, bombones, cigarros, vinos y flores.

En el Centro de la plaza de la Lana estaba colocada entre las fachadas una gran bandera catalana.

La Escola Choral Martinense, del Clot, cantó en la plaza Nueva, y después, previo permiso del señor obispo, interpretó dos canciones en el patio del Palacio Episcopal.

El Orfeo de Bellmunt, de San Pedro de Torelló, cantó en la plaza de la Cucurulla, frente a la «Lliga Regionalista», y después en la calle de la Puertaferrija, frente al domicilio del abogado don Isidro Lloret, autor del himno de dicho coro.

Frente al Palacio de la Diputación dió un concierto el Orfeo-Vigatà.

La Cigala Bagurense, de Bagur, además de cantar en la plaza del Rey, interpretó algunas composiciones en el Ateneo Ampurdanés, donde fueron obsequiados los coristas con licores y con una cinta para la *senyera*.

Cantos religiosos y cantos populares

El gran festival artístico organizado para festejar las bodas de plata del benemérito «Orfeo Català», dió brillante comienzo en el orden religioso cantándose la misa gregoriana *Pons benedictus*, en el vasto templo de San Agustín.

La afluencia de los coristas con sus *senyeras*, todos ellos ataviados a la usanza catalana, barretinas de variado color, mantillas blancas y hasta la clásica *caputza*, dieron gran animación a la plaza de San Agustín antes de efectuarse el ingreso. Este tuvo lugar metódicamente, tributándose aplausos a la *senyera* del «Orfeo Català» y al maestro Millet al dirigirse al templo. Colocadas las *senyeras* en el presbiterio, produciendo excelente golpe de vista gracias a espléndida iluminación, dió comienzo la misa cantada por dos grandes masas corales: el «Orfeo Catalunyà», de Casas de la Selva, bajo la dirección del reverendo Gabriel García, situado en el coro, alternando con los coristas de ambos sexos de varios orfeones reunidos al pie del presbiterio, bajo la batuta del padre Sufiol, del Monasterio de Montserrat.

Las filigranas de dicción del Orfeo de Cessà contrastaban con los majestuosos acentos del pueblo representado por los nutridos orfeones; el conjunto resultó imponente aumentando de valor por efecto del estilo depurado que supo imprimir la dirección a ambas masas.

En el ofertorio éstas cantaron un soberbio *Aleluya*, de estilo clásico, y al final el *Virgílay* de la Virgen de Montserrat.

Para dar idea de la importancia de este acto y de los que le siguieron, basta decir que han tomado parte en este grandioso festival un centenar de sociedades corales.

El magnífico concierto de homenaje celebrado en la plaza de Cataluña al mediodía, obtuvo una ejecución que ni los organizadores podían idear seguramente, tal fue la unidad de expresión y tiempo con que los millares de orfeonistas, cubriendo media plaza, supieron seguir la enérgica batuta del maestro Millet. No hubo la menor discrepancia. Este resultado demuestra la bondad de esta obra de música popular catalana, nacida tímidamente en el año 1889, si mal no recordamos, con estado civil desde 1892, y hoy extendida y arraigada hasta en el corazón de nuestras montañas.

Esa comunidad de sentimiento en el arte, esa conciencia de la espiritualidad de la obra y de su carácter civilizador, debe dar por resultado la bellísima homogeneidad que se observó en el cántico de esos millares de coristas reunidos bajo la venerable y excelsa batuta del genial cultivador Millet.

Los coristas recibían el tono de una nutrida masa de *coblas* de estilo ampurdanés, obteniéndose gracias a este acertado recurso una justa afinación en las masas.

El *Himne dels reis*, de Millet, acompañado de instrumentos de *cobla*, bella página popular, hubo de repetirse, así como la obra maestra del maestro Cumellas Ribó, *L'hereu Riera*.

El belísimo unísono popular *Nit de patilla*, de Millet, cantado por las niñas solas, a centenares en número, produjo honda impresión. Destácase allí la pureza de la línea griega, y hasta la sencillez del procedimiento unísono a voces solas, evocaba lo que pudo ser el canto en las edades heroicas de la antigua Grecia.

El entusiasmo de los coristas y de las multitudes llegó a su máximo al iniciarse el sacro *Cant de la senyera*, de un valor simbólico especial en este acto. La hermosa *senyera* irguióse entonces valiente y triunfante, el triunfo de un cuarto de siglo, al lado del gran Millet, y la ovación que se les tributó fue indescriptible. El homenaje realizábase con el soñado esplendor. El pueblo sintióse satisfecho de su gran obra de arte. — SALVATORE.

NOTAS MUSICALES

FIESTA DE LOS ORFEONES

Digno remate de la hermosa jornada de arte catalán fue el gran concierto dedicado por el «Orfeo Catalá» a los orfeones de Cataluña que han venido á Barcelona para rendir homenaje á las bodas de plata de nuestra popular sociedad coral.

El programa estuvo formado por variados estilos y géneros, que dieron cabal idea de las grandes facultades artísticas de que dispone el «Orfeo» para abordar las obras más difíciles. Inicióse el concierto con el valiente canto á la *Sengera*, de Millet. Merecieron honores de repetición algunas de las obras. *La Mort del escolà* produjo honda impresión por el perfecto ajuste y delicada interpretación.

El *Credo* de la misa del papa Marcelo, de Palestrina, arrebató los ánimos. Esa que no vacilamos en llamar inmensidad musical, fué entonada por los orfeonistas con su acostumbrada valentía, conquistando una merecida ovación al maestro Millet. Como de costumbre, el estallido de los aplausos ahogó las últimas frases de aquel *Amén*, que tiene la grandeza del infinito.

Cerraron el programa los himnos patrióticos vizcaíno y catalán, el primero dedicado á los representantes del nacionalismo vascongado, que ocupaban el palco presidencial.

Acompañado del órgano produce este himno grandioso efecto. Es de líneas grandes, expansivas, con aires de alegría y triunfo, que contrastan con la triste severidad de *Els Segadors*. Los respectivos tonos de ambos himnos, mayor y menor, dan á estas obras una característica fundamental de diferenciación espiritual.

SALVATORE

Los orfeones de Cataluña

Homenaje al «Orfeó Catalá».

Con sin igual brillantez se celebró ayer la fiesta de los orfeones de Cataluña, homenaje rendido al maestro Millet y al «Orfeó Catalá», con motivo de sus bodas de plata.

No sólo los orfeones de toda Cataluña, sino el pueblo entero se ha adherido al homenaje a su gloriosa Corporación artística.

El programa de festejos se ha cumplido sin variación alguna, constituyendo todos los actos una gran prueba de la cultura artística y ciudadana de Barcelona.

A las ocho de la mañana se celebró en la iglesia de San Agustín, llena completamente de distinguido público, un oficio solemne, cantando todos los orfeones la misa gregoriana «Fons Bonitatis», bajo la dirección del padre Suñol.

Acompañó al órgano el maestro Sancho Marraco.

El orfeón «Catalunya», de Cassá de la Selva, cantó en el coro las partes variables.

Ofició el canónigo doctor Baranera y pronunció una elocuente plática el doctor D. Luis Carreras.

A las nueve y media los orfeones se reunieron en la Casa de Familia, de la calle del Carmen, en donde ensayaron bajo la dirección del maestro Millet.

Los presidentes de los orfeones de las distintas poblaciones de Cataluña estuvieron en tanto en las Casas Consistoriales para saludar al Ayuntamiento.

En el Salón de Ciento fueron presentados al alcalde por el presidente de la Comisión del homenaje al «Orfeó Catalá», maestro Llongueras.

El marqués de Olérdola les dió afectuosamente la bienvenida, deseándoles una agradable permanencia en esta ciudad, colocando después en cada uno de los estandartes una corbata, obsequio del Ayuntamiento barcelonés.

En nombre de todos los orfeonistas, el maestro director del de Manresa expresó en breves palabras el agradecimiento de todos por las distinciones de que eran objeto.

Con el alcalde estaban presentes varios tenientes de alcalde y concejales.

A las once tuvo efecto en el salón de San Jorge, de la Diputación provincial, la sesión solemne de homenaje al maestro Millet y al «Orfeó Catalá».

Asistieron al acto el Ayuntamiento en Corporación, con el alcalde y los concejales Sres. Puig Alfonso, Durán y Ventosa, Riba, Bofill y Matas, Llanza y Regent; la Mancomunidad, representada por los Sres. Puig y Cadafalch, Bertrán, Iglesias, Abadal y Viñals, Sabaté, Isamat, Maynés, Bassols, Riu Vendrell, Mayol, Solá, Cabot y Vallés y Pujals; el gobernador interino Sr. Longué, el señor Morote, los representantes de la Diputación vasca y mucho y selecto público.

El salón estaba adornado con banderas españolas y catalanas.

Ocuparon la presidencia el presidente de la Comisión organizadora maestro Llongueras, el alcalde, marqués de Olérdola; el Sr. Longué, el Sr. Puig y Cadafalch, en representación del Sr. Prat de la Riba; el presidente de la Diputación de Vizcaya y el Sr. Vallés y Pujals.

Pronunciaron discursos alusivos al acto, el maestro Llongueras, que ofreció el homenaje al Sr. Puig y Cadafalch, el alcalde de Barcelona, el maestro Millet, que agradeció el homenaje, y Cabot, en nombre del «Orfeó».

El maestro Llongueras, entre aplausos y vivas, entregó al maestro Millet el libro con sus escritos, editado como recuerdo de esta fiesta, y el maestro Millet, conmovido, abrazó al Sr. Llongueras y al presidente de la Diputación de Vizcaya, en nombre de todos los españoles.

Terminada la sesión, los orfeones se dirigieron a la plaza de Cataluña, y todos juntos, dirigidos por el maestro Millet y entre clamorosas ovaciones, cantaron «Himne dels nois», Millet; «Nit de vetlla» (niñas solas), popular; «Sota del olm», Morera; «L'hereu Riera», Camellas Ribó; y «El cant de la senyera», Millet.

LA TRIBUNA

Fiesta de los Orfeones de Cataluña

Hoy ha tenido lugar el homenaje que los Orfeones de Cataluña dedican al Orfeo Catalá con motivo del 25 aniversario de su fundación.

Esta institución, gloria de Cataluña, y de España, ha conseguido, a fuerza de constancia, de estudio y de trabajo, ser, quizás, una de las primeras de Europa y todos podemos sentirnos orgullosos de ella.

Los orfeonistas que hoy se han reunido en Barcelona, ascendían a unos seis mil, pertenecientes, entre otras, a las entidades corales de Arenys de Mar, Badalona, Bagur, Begás, Borjas Blancas, Cassá de la Selva, Cervera, Cornellá, Falset, Figueras, Gerona, Granollers, Hostalrich, Igualada, La Bisbal, Lérida, Manresa, Mataró, Molins de Rey, Olot, Palamós, Piera, Pont de Vilumara, Reus, Sabadell, Sallent, San Boy, Santa Coloma de Queralt, Sant Pere de Torelló, San Quirico de Besora, Solsona, Suria, Tarragona, Tarrasa, Tárrega, Torelló, Vich y Villanueva y Geltrú; una Comisión del Orfeón de Graus, con la «senyera», aparte de los Orfeones de todos los distritos de nuestra ciudad.

EN SAN AGUSTIN

Las fiestas que constituyen el programa del homenaje dieron principio con una solemne función religiosa en la Iglesia de San Agustín.

Las amplias naves del templo, totalmente ocupadas, presentaban hermoso aspecto.

Entre la concurrencia figuraban las autoridades, representaciones del Municipio y de la Diputación y comisiones de diversas entidades culturales y artísticas de Cataluña.

El doctor Carreras, catedrático del Seminario Conciliar ocupó la Sagrada Cátedra, pronunciando un elocuente sermón, hermoso por el fondo y por la forma.

El Orfeón de Cassá de la Selva, dirigido por su maestro, el capellán don Gabriel García, cantó la misa gregoriana «Pons bonitatis», acompañándole numerosos orfeonistas barceloneses.

El conjunto de la ejecución resultó muy brillante.

Las «senyeras» de los Orfeones fueron colocadas en el altar mayor.

La fiesta terminó después de las nueve y media.

EN LA PLAZA DE SAN JAIME

Terminado el ensayo a que anteriormente hacemos referencia, marcharon los orfeonistas a la Plaza de San Jaime.

En la Secretaría del Ayuntamiento se hizo entrega a cada grupo de un magnífico lazo para sus respectivos estandartes, en recuerdo de la fiesta.

Mientras tanto, los orfeonistas fueron desfilarando con dirección a la Plaza de Cata-

luña, pasando por las calles del Obispo, Plaza Nueva, Archs y Puerta del Angel.

El paso de la comitiva fué presenciado por numeroso público.

Desde el Ayuntamiento se dirigió la comitiva al Palacio de la Generalidad, en cuyo Salón de actos se celebró la solemne sesión de homenaje.

Ocuparon la mesa presidencial los señores Llongueras, presidente de la Comisión organizadora; Longué, presidente de la Audiencia, y gobernador civil interino, pues el señor Morote le entregó la vara de mando en la Diputación; el alcalde señor Rius, Puig y Cadafalch, representante del presidente de la Mancomunidad, el señor Morote y el maestro Millet.

En lugar preferente se hallaban el presidente del Ayuntamiento y el de la Diputación de Bilbao y Comisiones del Municipio de Tarragona y del de Barcelona.

Un público numeroso llenaba el local por completo.

El señor Llongueras leyó unas cuartillas, en las que elogia la labor realizada por el Orfeo y dedica un recuerdo a Maragall, el llorado maestro de la poesía catalana, y termina entonando un himno al patriotismo, que es ovacionado.

Cede luego la presidencia al señor Puig y Cadafalch, quien pronuncia un fogoso y elocuente discurso, en el que después de leer la canción popular, símbolo de ideales y aspiraciones establece un paralelo entre la música y la arquitectura, diciendo que ambas resumen el espíritu y la belleza. Grandes aplausos coronan la vibrante disertación del presidente del homenaje.

El alcalde señor Rius, en catalán, se dirige a Millet y le dice que el título más honroso que puede darle, es el de maestro, pues para todos los catalanes que saben apreciar y reconocer la imprecisa labor llevada a cabo por el eminente músico y organizador será siempre el «maestro Millet» y su obra es de las que merecen eterna gratitud y unánime aplauso. Sois—dice—un gran poeta y un gran compositor, y yo me complazco en nombre de Barcelona en dar público testimonio de la gratitud de nuestro pueblo.

A continuación, y en medio de una gran ovación, coloca el señor Rius una corbata a la «Senyera» del Orfeo.

El maestro Millet se levanta a leer unas cuartillas y se le saluda con grandes aplausos. Las cuartillas del músico-poeta son un canto de agradecimiento a Cataluña, a los orfeonistas y a cuantos le han secundado y para ellos debe ser la gloria de la jornada de hoy, día de alegrías y de satisfacciones. Los vitores ahogan las últimas palabras de Millet.

El señor Llongueras entrega al maestro un ejemplar de sus obras, editado por suscripción popular, y el señor Cubot, presidente del Orfeo pronuncia después un discurso de gracias, aceptando el homenaje para la Institución que comenzó a trabajar con suma modestia y es hoy potente, robusta y vigorosa, gracias al entusiasmo y al patriotismo de todos. El pueblo—agrega—debe seguir el mismo camino que el Orfeo y así conseguirá los días de libertad que todos anhelamos.

Invita al señor Millet a que abraza al señor presidente, que representa a la Mancomunidad, la más elevada institución de Cataluña, al alcalde, que es el pueblo, y al presidente de la Diputación vasca, que representa a los españoles.

La ovación es indescriptible.

Se levanta la sesión y la senyera y la comitiva oficial se dirigen, costando gran trabajo abrirse camino, entre la enorme multitud que se apiña en la Plaza de San Jaime, a la de Cataluña, siguiendo el trayecto marcado anteriormente y aplaudiéndose en todas partes al paso de los orfeonistas.

EN LA PLAZA DE CATALUÑA

El gentío es enorme: el sol cae como lluvia de plomo derretido y el aspecto de la multitud es imponente, siendo una hermosa nota de color las senyeras, las mantillas blancas y las barretinas.

En la tribuna se colocó el elemento oficial, y en un pequeño templete el maestro Millet, desde el cual dirigió las composiciones ensayadas en la Casa de Familia, que cantaron los orfeonistas con gran afinación, repitiéndose el «Cant de la Senyera», entre una imponente ovación.

Cuando terminó el concierto, de la tribuna que ocupaba el elemento oficial partió la iniciativa de cantar «Los segadores», cuyo himno entonaron algunos de los que allí estaban, pero la masa del público no siguió a los iniciadores y el canto resultó frío y sin entusiasmo. Pudo más el calor que el «patriotismo» y se disolvió la manifestación entre aplausos y vítores, pero sin incidentes y sin que se repitieran «Los segadores».

Durante la interpretación del concierto sufrieron insolaciones algunas señoritas.

POR LA TARDE

A las cinco y media han empezado los anunciados conciertos populares, a cargo de diversos orfeones.

EL CONCIERTO EN EL PALAU

Pocas veces, acaso nunca, hemos visto al Palau de la Musica Catalana tan atiborrado de gente. Si no fuese que se trataba de honrar al Orfeo en su propia casa, aquello pudiera calificarse de abuso.

Palcos, butacas, pasillos y gradería alta, todo resultó chico para tanta muchedumbre. Buen problema de resistencia de materiales arquitectónicos se resolvió anoche en el Palau.

DEL GRÁFICO

Barcelona al día

DOMINGO, 27.

Hoy se ha celebrado en Barcelona una hermosa fiesta: la del homenaje tributado al Orfeo Catalá por todos los de Cataluña, con motivo del 25 aniversario de su fundación.

Las calles rebosaban de gente que contemplaba el paso de las «senyeres», cuyas corbatas y lazos ondeaba el viento a su capricho, estrellándose el sol en cascadas de luz en los bordados y en las rojas barretinas de los «cantayres».

Fiesta fué del amor a la tradición, de aliento y premio a la constancia, de recompensa a los esfuerzos de un hombre infatigable, el maestro Millet, que, sin reparar en obstáculos y sin desfallecimientos de ninguna clase ha logrado con el método y la constancia formar una masa coral, disciplinada, admirable, que nos enorgullece y es, sin disputa, una de las más perfectas de Europa.

Cuando los orfeonistas cantaban en la plaza de Cataluña, el espectáculo era imponente admirable. Entre los tonos blancos de las mantillas de las muchachas, lucían las encarnadas barretinas, como campo sembrado de amapolas y los cánticos parecían que recogían el sentimiento popular y en ellos iba envuelta el alma de nuestra tierra.

Gente en todas partes, luz, alegría, sol, entusiasmo y vida; esas fueron las notas dominantes. Al atardecer, en las quietas plazas de la vieja ciudad, lejos del alboroto y el bullicio de la multitud, los Orfeones plueblerinos cantaron canciones populares, esas nuestras canciones repletas de melancolía, que parecen una queja, un llanto, y las voces de los coristas resonaban como cánticos de hadas que entonaban una plegaria de amor y de paz al toque santo del Angelus en las iglesias cercanas.

LA VOZ DE TODO UN PUEBLO

Es Cataluña, que canta

El sol cae de lleno sobre la muchedumbre endormigada. En el centro un albo campo de cabecitas juveniles tocadas con mantilla blanca de blonda, como espuma tejida para posarse sobre las matas de pelo rubio como mazorcas primerizas o negro como la endrina. Rodeándoles como plantel de dalias y de amapolas, las moradas corolas y las bermejas frías barretinas, tan catalanas como las testas que cobijan. Luego las ovaladas rigideces de los sombreros de paja, los cilindros relucientes de las chisteras, los cascos negros de los uniformes urbanos, los volantes plumajes flameantes de la guardia municipal. Como las ondas concéntricas que forma el agua y que transmite con homogeneidad el latido de una misma vibración, la muchedumbre, compacta y apretujada, como condensada en el centro, se va difundiendo, difundiendo, hasta fundirse, allá a lo lejos, sobre el arroyo y las aceras en el movimiento ciudadano de la ciudad que vive su vida de día de fiesta. Cerca de cien estandartes de seda y de metales, como si fuesen de oro, con sus remates de filigrana, tremolan como pendones del arte de cada pueblo comarcano. En el centro, la «senyera» del Orfeo Catalá, que ahora cumple veinticinco años, se enhiesta como un guía, junto a la tribuna directora. Las tenoras ganguean una melodía popular, vibra el repiqueteo del tamboril y az estridente grito de la copla rural, obedeciendo al mágico influjo de Luis Millet, el maestro, salen de los labios trémulos de emoción, miles de voces que revolotean a ras de las cabezas y luego emprenden el vuelo hacia lo alto, como una sola voz; como un solo latido de un solo corazón. El sol, también foco único, cae de lleno

sobre la muchedumbre endormigada.

Es Cataluña, que canta.

... Luis Millet ha obrado el prodigio de reunir en una sola voz todas las voces camoras de la tierra catalana. Hombre guía, hombre director, ha realizado el milagro de enseñar a cantar a los niños para que aprendieran a cantar los hombres; ha hecho cantar a «chereus y publices» para que se cantara en familia; después ha sido toda la «llar» catalana que entonaba un solo canto y que lo llevaba a consagrarlo en Madrid, en París, en Londres, y que irá más allá, más allá, por toda la tierra.

La voz santa de un pueblo que se siente fuerte y que canta, ahoga en estos tiempos de matanza, los lamentos de los pueblos que lloran porque se están destruyendo y se están desangrando. El canto de paz y de amor y de vida de los Orfeones Catalanes es como la luz de un faro en medio de la tempestad: es un milagro de amor.

Comenzaron cantando cuatro devotos con fe ciega, y ahora es todo un pueblo que canta.

Luis Millet no es ya desde ayer el Director del Orfeo Catalá: es el Director del orfeón de todo Cataluña. Hasta ahora los orfeones catalanes eran locales: desde ahora se han nacionalizado en una sola voz de paz para cantar un domingo pascual, después del trabajo de todo el año.

Desde ayer, la Pascua granada, será Pascua cantada; aquí y donde quieran oírnos cantar donde quieran sentir nuestro canto.

La figura de Millet se agiganta cuanto desde más cerca se contempla. Al mágico influjo de su batuta, los pueblos hermanos se juntan en fraternal abrazo, y cuando él agita la diestra los pueblos cantan una misma canción.

Haciendo latir todos los corazones en un solo latido, surge la voz sugestiva de aquel excelsa poeta, y una sola voz, compuesta de miles de voces, entona el himno immortal:

Al damunt de nostres cants
s'elegerà una senyera.
Guells farà més triomfants.

MARCOS JESUS BERTRAN

EL HOMENAJE

Ayer tuvo lugar el homenaje que los Orfeones de Cataluña dedicaron al Orfeo Catalá con motivo del 25 aniversario de su fundación.

Esta institución, gloria de Cataluña, y de España, ha conseguido, a fuerza de constancia de estudio y de trabajo, ser, quizás, una de las primeras de Europa y todos podemos sentirnos orgullosos de ella.

Los orfeonistas que se reunieron en Barcelona, ascendían a unos seis mil, pertenecientes, entre otras, a las entidades corales de Arenys de Mar, Badalona, Bagur, Begés, Borjas Blancas, Cassá de la Selva, Cervera, Cornellá, Falset, Figueras, Gerona, Granollers, Hostalrich, Igualada, La Bisbal, Lérida, Manresa, Mataró, Molins de Rey, Olot, Palamós, Picra, Pont de Vilumara, Reus, Sabadell, Salient, San Boy, Santa Coloma de Queralt, Sant Pere de Torelló, San Quirico de Besora, Solsona, Suria, Tarragona, Tarrasa, Tárrega, Torelló, Vich y Villanueva y Geltrú; una Comisión del Orfeón de Graus, con la «senyera», aparte de los Orfeones de todos los distritos de nuestra ciudad.

EN SAN AGUSTIN

Las fiestas que constituyen el programa del homenaje dieron principio con una solemne función religiosa en la Iglesia de San Agustín.

Las amplias naves del templo, totalmente ocupadas, presentaban hermoso aspecto.

Entre la concurrencia figuraban las autoridades, representaciones del Municipio y de la Diputación y comisiones de diversas entidades culturales y artísticas de Cataluña.

El doctor Carreras, catedrático del Seminario Conciliar ocupó la Sagrada Cátedra, pronunciando un elocuente sermón, hermoso por el fondo y por la forma.

El Orfeón de Cassá de la Selva, dirigido por su maestro, el capellán don Gabriel García, cantó la misa gregoriana «Fons bonitatis», acompañándole numerosos orfeonistas barceloneses.

El conjunto de la ejecución resultó muy brillante.

Las «senyeres» de los Orfeones fueron colocadas en el altar mayor.

La fiesta terminó después de las nueve y media.

Desde la Iglesia dirigieron los orfeonistas a la «Casa de Familia» centro de cultura de la calle del Carmen.

Esta se hallaba totalmente invadida por inmenso gentío, habiendo momentos en que tuvo que quedar interrumpida la circulación de carruajes.

EN LA PLAZA DE CATALUNA

El gentío es enorme: el sol cae como lluvia de plomo derretido y el aspecto de la multitud es imponente, siendo una hermosa nota de color las senyeras, las mantas blancas y las barretinas.

En la tribuna se colocó el elemento oficial, y en un pequeño templete el maestro Millet, desde el cual dirigió las composiciones ensayadas en la Casa de Familia, que cantaron los orfeonistas con gran afinación, repitiéndose el «Cant de la Senyera», entre una imponente ovación.

Cuando terminó el concierto, de la tribuna que ocupaba el elemento oficial partió la iniciativa de cantar «Los segadors», cuyo himno entonaron algunos de los que allí estaban, pero la masa del público no siguió a los iniciadores y el canto resultó frío y sin entusiasmo. Pudo más el calor que el patriotismo y se disolvió la manifestación entre aplausos y vítores, pero sin incidentes y

sin que se repitieran «Los segadors».

Durante la interpretación del concierto sufrieron insolaciones algunas señoras.

EL CONCIERTO EN EL PALAU

Pocas veces, acaso nunca, hemos visto el Palau de la Música Catalana tan atiborrado de gente. Si no fuese que se trataba de honrar al Orfeo en su propia casa, aquello pudiera calificarse de abuso.

Palcos, butacas, pasillos y gradería alta, todo resultó chico para tanta muchedumbre. Buen problema de resistencia de materiales arquitectónicos se resolvió anoche en el Palau.

Los diputados vascos, huéspedes ilustres de Barcelona, ocuparon el palco presidencial, acompañados de los diputados catalanes señores Cambó, Bertrán y Cabot. A su entrada en el salón, la concurrencia, de pie, les tributó una cariñosísima ovación.

La imponderable prisa humana, que es el Orfeo Catalá, al influjo mágico de la batuta de su padre artístico don Luis Millet, interpretó magistralmente el siguiente programa:

El cant de la senyera, Millet; El rossinyol, Mas y Serracant; Els fadrins de Sant Boi, Pérez; El cant dels aucells, Millet; Cancó de brecol, Sancho Marraco; Sant Josep y Sant Joan, Pérez; Cancó del lladre, Sancho Marraco; El fill de don Gallardó, Sancho Marraco; El testament d'Amelia, Comelias Ribó; La mort de l'escolá, Nicolau; Credo de la missa del Papa Marcel, Palestrina; Himne biskai, Els segadors, Millet.

Muchas de las composiciones citadas fueron repetidas y todas aplaudidas con verdadero entusiasmo.

El himno vizcaitarra y la canción popular «Els segadors» fueron escuchados de pie por todo el público y acogidos con vivas a Vizcaya y a Cataluña.

Al damunt de nostres cants
s'extinguen una senyera
guells farà més triomfants.

MARCOS JESUS BERTRAM

EL HOMENAJE

Ayer tuvo lugar el homenaje que los Orfeones de Cataluña dedicaron al Orfeo Catalá con motivo del 25 aniversario de su fundación.

Esta institución, gloria de Cataluña, y de España, ha conseguido, a fuerza de constancia de estudio y de trabajo, ser, quizás, una de las primeras de Europa y todos podemos sentirnos orgullosos de ella.

Los orfeonistas que se reunieron en Barcelona, ascendían a unos seis mil, pertenecientes, entre otras, a las entidades corales de Arenys de Mar, Badalona, Bagur, Begós, Borjas Blancas, Cassá de la Selva, Cervera, Cornellá, Falset, Figueras, Gerona, Granollers, Hostalrich, Igualada, La Bisbal, Lérida, Manresa, Mataró, Molins de Rey, Olot, Palamós, Píera, Pont de Vilumara, Reus, Sabadell, Sallent, San Boy, Santa Coloma de Queralt, Sant Pere de Torelló, San Quirico de Besora, Solsona, Suria, Tarragona, Tarrasa, Tárrega, Torelló, Vich y Villanueva y Geltrú; una Comisión del Orfeón de Graus, con la «senyera», aparte de los Orfeones de todos los distritos de nuestra ciudad.

EN SAN AGUSTIN

Las fiestas que constituyen el programa del homenaje dieron principio con una solemne función religiosa en la Iglesia de San Agustín.

Las amplias naves del templo, totalmente ocupadas, presentaban hermoso aspecto.

Entre la concurrencia figuraban las autoridades, representaciones del Municipio y de la Diputación y comisiones de diversas entidades culturales y artísticas de Cataluña.

Al retirarse los diputados vascos, el público, agitando sombreros y pañuelos, les tributó una delirante ovación. Su presencia honrando la casa solariega del canto popular catalán, quedó sellada con tan espontánea como cariñosa manifestación de fraternal afecto.

La jornada de ayer, pues, fué de gloria apoteósica para el Orfeo Catalá, y para su director el maestro Millet, cuya vida deseamos alcance ver las bodas de oro de esa entidad que constituye el amor de sus amores.

M. J. B.

Il·lustració Catalana

REVISTA SETMANAL IL·LISTRADA

DOS ESDEVENIMENTS Y UN SOL ESPERIT

La coincidència entre la festa dels Orfeons en honor del príncep de tots ells y la vinguda a Barcelona d'una important representació del nacionalisme basch, ha constituït un doble esdeveniment ciutadà de transcendència innegable. Hem dit la paraula príncep aplicant-la al Orfeó Català. Ho es en efecte. Tots els altres que li deuen la vida espiritual n'hi acaben de reconèixer en públic, com ho feyen ja en privat, l'alta jerarquia. Y han axecat junts els seus cants sota una mateixa senyera y obehint a una mateixa batuta, sense que cap d'ells abdiqués de la seva personalitat pròpia y, per tant, de la seva independència. Es el cas mateix que'ns ofereix la nacionalitat catalana al temps de la seva constitució. També cada senyor, també cada nucli, vivia la seva vida; però tots ells contribuïen a la del conjunt al entorn del príncep que regia'ls destins de la patria y n'era'l més alt representant. Y l'unitat nacional era un fet, com ho es l'unitat espiritual de les nostres institucions orfeòniques, ab tot y haverhi entr'elles un senyoriu especial a benefici del gloriós Orfeó que té per cap En Millet. Y es qu'a Catalunya'l dictat de príncep ha exclòs sempre tota idea contrària a la llibertat colectiva y ha significat sols una primàcia entre iguals.

Aquest cas dels Orfeons de Catalunya honorant el seu príncep, té quelcom de simbòlic, sobre tot si un-hom considera que l'homenatge ha vingut en un moment de plenitud de la majoria d'ells. Es el seny viril català imposant-se a sí mateix un principi d'alta disciplina sense'l qual no hi pot haver obra equilibradament orgànica y, per tant, fecunda. Aquesta harmonia, aquesta adhesió, aquesta pau entre'ls nostres Orfeons nats a exemple del Orfeó per autonomasia, ha d'esser per força d'una gran eficiència per l'art musical de Catalunya. Sense semblants condicions, la tasca dels uns y'ls altres fóra més aviat pertorbadora. Succediria la mateixa cosa que succeeix en els Estats constituïts per diverses nacions sense una intel·ligència mutual, unides tan solsament per l'imposició externa d'una unitat falsa. Els petits interessos, les baixes rancúnies, les gelosies imbècils porten cada una d'elles y al conjunt de totes a la més abjecta esterilitat.

Semblant aspecte de la vida dels pobles comença ja d'esser capítol integralment per alguns dels nuclis ibèrics. Y es cabalment quan se senten ab prou força per lluytar sols, quan cerquen mancomunar l'esforç d'uns y altres en una alta tasca comú, sense qu'axò perjudiqui per res llur sagrada independència. No fa quinze dies teníem entre nosaltres una cinquantena de patriotes va-

lencians que confessen ab orgull l'unitat de la patria ab nosaltres. Se tractava, donchs, en els actes de germanor que foren celebrats ab motiu de llur visita, d'actes polítics de caràcter intern. Ara, en cambi, ab la vinguda dels nacionalistes baschs, s'ha tractat en certa manera d'una actuació de caràcter exterior, puix baschs y catalans se saben distints y may no intentaràn proclamar-se compatricis. Y, no obstant, s'entenen entr'ells molt millor que si's tractés d'imposar-los una unitat que cap dels dos nuclis pot arribar a sentir. La qual cosa no es obstacle perquè l'identitat d'ideal els agermani y'ls dongui una unitat molt més forta, molt més durable que la proclamada pels que no poden capir altra unitat que la que s'imposa y encara únicament quan són ells els que la imposen. Y veus aquí com ab aquestes festes de confraternitat nacionalista entre baschs y catalans, el moment més solemne de les quals fou el de la entrega als nostres parlamentaris, — realitzada dintre'l clos sagrat de Poblet — del gran àlbum d'honor que'ls dedica Catalunya, s'ha posat el llevat d'una unitat ibèrica molt més ferma, molt més digna, molt més humana, que la que se'ns ha volgut imposar contra natura.

J. MORATÓ Y GRAU.

Any XIV. N.º 700

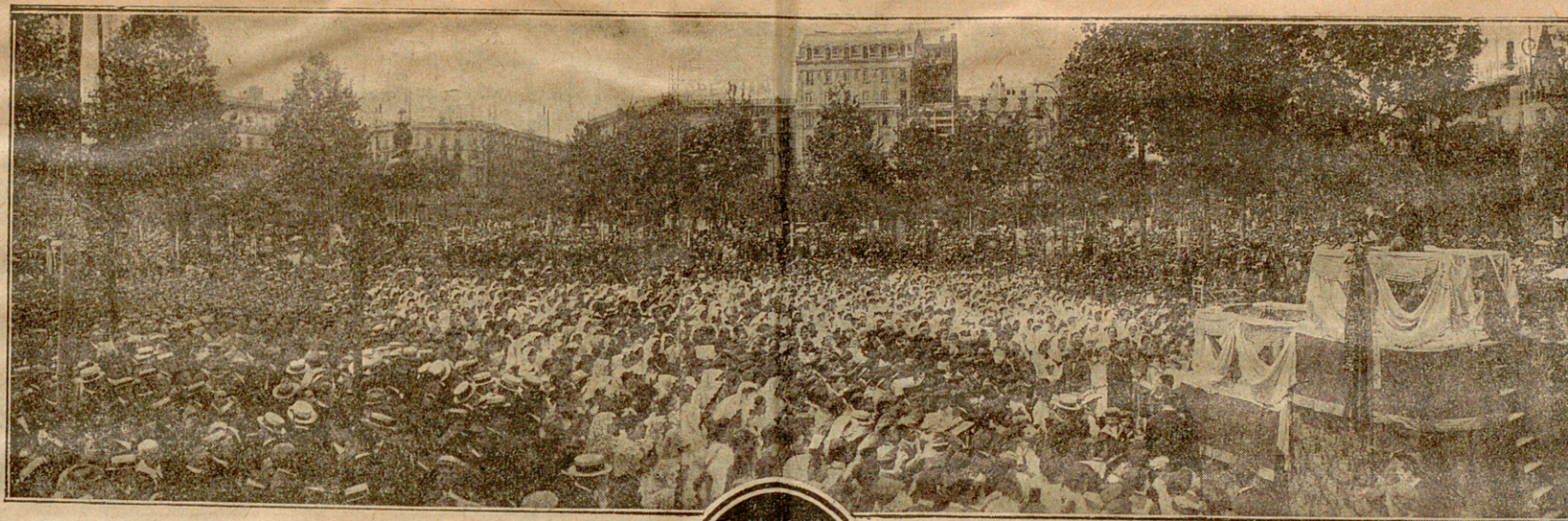
PREU: 5 Cènts.-Barcelona, 9 [juny 1917

EN PATUFET

L'Homenatge al Mestre MILLET i a l'«ORFEÓ CATALÀ»

AMB motiu d'escaure's en el present any el xxv aniversari de la fundació de la gloriosa institució artística i patriòtica «Orfeó Català», tots els orfeons de Catalunya, nats a l'escalf del que porta l'ànima del gran Mestre Millet, acudiren el diumenge de Pasqua a Barcelona, per a retre gegantí homenatge a l'exemplar patriota i a la seva obra gloriosa.

Fou un acte grandios, mai presenciat en lloc del món, proporcionat certament a la grandiositat de l'obra realitzada per l'«Orfeó Català», i el seu estimat mestre-fundador, en Lluís Millet.

EN PATUFET, que té forts lligams d'amor a aquella casa, concorregué en la persona dels seus redactors, a tots el actes de l'Homenatge, aplaudint amb fervent entusiasme, aquell «Cant de la Senyera», cantat per 6,000 veus de bons catalans, sota la batuta del gran Millet.

Barcelona flori tota ella aquell dia, amb les canturies dels

Orfeons forans repartits en totes les places públiques de la ciutat. Catalunya, tota la Catalunya dels nostres amors, era a Barcelona, cantant l'esperança del pervindre triomfant.

Nosaltres, a l'adressar la nostra humil, però ben coral enhorabona, al Mestre Millet i a tot l'«Orfeó», volem fer especial salutació per als joves cantaires de la Secció de nois de l'«Orfeó Català»: Salut, joves cantaires, que teniu la sort de col·laborar, ja de nois, a la gran obra d'en Millet. Les vostres veus blanques, són les més ben oïdes de Déu i de la Patria, i les que més arriben al cor del poble. Canteu, canteu, que els vostres cants són grats al cel i a la terra.

Ameu, com ja feu, al Mestre Millet, i volgheu imitar-lo en tot, que aixís sereu bons cristians i ciutadans exemplars. Feu com ell, que ha tingut el privilegi de servir en la seva ànima, la veu blanca dels infants, i ha arribat a ésser home gloriós.

Es tot ço que de millor podem desitjar-vos en aquestes noces d'argent, a vosaltres, els petits cantaires de l'«Orfeó Català».

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Cantant... i fent la nostra.

Un gran èxit popular constituí la festa d'homenatge al «Orfeó Català».

Els orfeonistes de totes les regions, en nom de Catalunya, sapigueren respondre als esforços d'En Millet i a la justíssima gloria de la més perfecta de les nostres institucions artístiques.

I havem de confessar que la solemnitat del diumenge resultà simpàtica fins pels que no combreguem amb moltes de les rodes del molí del carrer Alt de Sant Pere.

Amén.

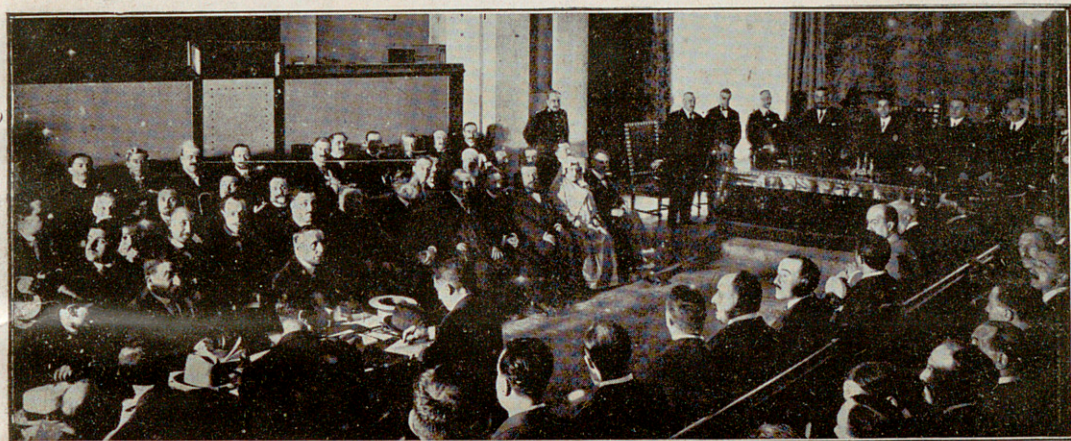
En la gran festa dels orfeons de Catalunya se posà una volta més de relleu la cultura del poble català.

Les cançons, que son ànima de l'ànima de Catalunya, extingueren per damunt les barretines, sota l'ampla volta blava del cel, la fè que tots sentim en els destins del nostre poble.

¡No és estrany que'ls vascos que ho contemplaven cridesin: *¡gora, gora!* que és precisament tot lo contrari del gori-gori!

L'HOMENATGE AL ORFEO CATALA

L'ALCALDE DE BARCELONA ENTREGANT LES LLASSADES, RECORT DE LA CIUTAT, ALS ORFEONS DE CATALUNYA. — HOMENATGE A N'EN MILLET A LA SALA DE SANT JORDI DEL PALAU DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA. — LA SORTIDA DE LES SENYERES DELS ORFEONS DE CATALUNYA QUE ASSISTIREN AL HOMENATGE A N'EN MILLET—(Ballell, Merletti y Sagarra, fs.)

L'HOMENATGE AL ORFEÓ CATALÀ EN LA SEVA VINTICINQUENA

LA FESTA DELS ORFEONS CATALANS, A LA PLAÇA DE CATALUNYA'L DIUMENGE PASSAT
(Merletti, f.)

ARTE Y LETRAS

Homenaje al "Orfeó Català"

1 Entrada de los estandartes (senyeras) en la Plaza de Cataluña.—2 Uno de los aspectos del homenaje al “Orfeo Catalá”, a los veinticinco años de su fundación, del que es director el maestro Millet Fotos. Sagarra

HISTORIA DELS ORFEONS

ELS ORFEONS DE CATALUNYA

Llurs Mestres Directors

L'obra social i artística del gran Anselm Clavé, qui responia de ple a les necessitats de l'època per a la qual fou creada, degué evolucionar amb el temps i enmotllar-se en les noves necessitats, fruit dels avenços del present, del grau superior de cultura assolit.

"La Societat Choral" fou transformada en l'ORFEO, en aquesta institució on l'ensenyança musical se dona sobre bases més fermes y amb orientacions força més artístiques. Així moltes de aquelles societats seguien l'evolució indicada, altres desaparegueren, i les que no han volgut canviar ni s'han resignat a morir, romanen estantices, arrosegant una vida artísticamente miserable, amb nul profit per l'art. Son "cassinos" ont els socis van a jugar o fer "tertulia", i on se pensa en cantar quan s'afancen les caramelles o altre festa amb finalitat "práctica". Però 'l trevall sens repós, el conreu gairebé quotidià del cant, no sigui sinó com esplai de l'esperit, açó 'ls hi és desconegut. Llur obra fou un jorn avançada; avui es retrógada. D'ací uns quants anys caldrà dur els estandarts a un Museu d'art musical.

Veiam, en canvi, com han nascut i crescut els Orfeóns. Fóra llarg detallar aital tasca, fent-nos eixir del espai que disposem. Per có 'ns hem de circumscriure a donar quelques notes sucintes de llur historial, seguint l'orde cronològic.

ORFEO REUSENSE
Reus

Estanislau Mateu

SCHOLA CANTORUM de
ST. MIQUEL.-Barcelona

Antoni Pérez

ORFEO CANIGO
Barcelona

Josep M.ª Gassó

O. ECO DE CATALUNYA
Barcelona (St. Andreu)

Josep M.ª Comella

ORFEO BARCELONES

Joan Gilbert Camins

ORFEO DE SANS i O.
Nova Catalonia (Barna.)

Llorenç Carbonell

E. García, pvre.

Joaquim Pecanins

Joan Llongueras

Miquel Rovira, pvre.

L'obra social i artística del gran Anselm Clavé, qui responia de ple a les necessitats de l'època per a la qual fou creada, degué evolucionar amb el temps i enmotllar-se en les fruit dels avenços de superior de cultura.

"La Societat Choral creada en l'ORFEO, en on l'ensenyança musical té bases més fermes y força més artística que aquelles societats següents, ha quedat, afortunadament, a morir, romanen en una vida artística que nul profit per l'art. els socis van a jugar i on se pensa en cançons, en caramelles o altres coses de poca utilitat "práctica". Però després, el conreu gairebé no sigui sinó com a joc, i no hi és desconcertant un jorn avançada; D'ací uns quants anys estandarts a un Museu.

Veiam, en canvi, crescut els Orfeons. aital tasca, fent-nos que disposem. Per ço us hem de circumscriure a donar qualques notes sucintes de llur història, seguint l'ordre cronològic.

Orfeo Reusense

Es el més antic dels adherits al present homenatge, car data sa fundació de 1860, com una de les Societats Choral de Reus transformada després. Avui consta sols de 51 choristes i 34 socis protectors. En ses classes se dona ensenyança gratuïta de solfeig. Son director actual es el Mestre Estanislau Mañé de Sans.

SCHOLA CANTORUM de ST. MIQUEL.-Barcelona

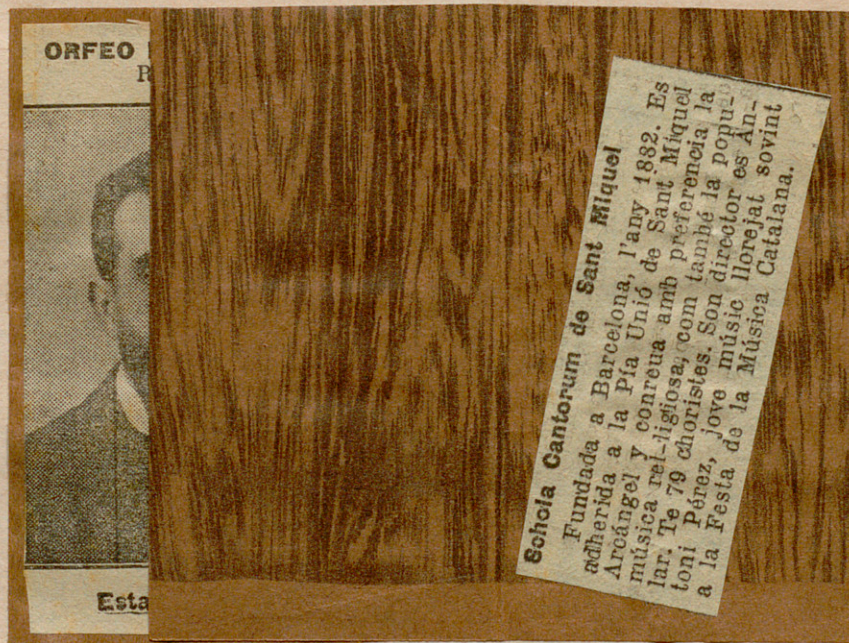
Antoni Pérez

L'obra social i artística del gran Anselm Clavé, qui responia de ple a les necessitats de l'època per a la qual fou creada, degué evolucionar amb el temps i enmotllar-se en les noves necessitats, fruit dels avenços del present, del grau superior de cultura assolit.

"La Societat Choral" fou transformada en l'ORFEO, en aquesta institució on l'ensenyança musical se dona sobre bases més fermes y amb orientacions força més artístiques. Així moltes de aquelles societats seguien l'evolució indicada, altres desaparegueren, i les que no han volgut canviar ni s'han resignat a morir, romanen estantices, arrosegant una vida artísticamente miserable, amb nul profit per l'art. Son "cassinos" ont els socis van a jugar o fer "tertulia", i on se pensa en cantar quan s'atancen les caramelles o altre festa amb finalitat "práctica". Però 'l treball sens repòs, el conreu gairebé quotidià del cant, no sigui sinó com esplai de l'esperit, açó 'ls hi és desconegut. L'ur obra fou un jorn avançada; avui es retroçada. D'ací uns quants anys caldrà dur els estandarts a un Museu d'art musical.

Veiam, en canvi, com han nascut i crescut els Orfeons. Fóra llarg detallar aital tasca, fent-nos eixir del espai que disposem. Per có 'ns hem de circumscriure a donar qualques notes sucintes de llur historial, seguint l'orde cronològic.

Orfeo Canigó

Fundat a Barcelona l'any 1886. Té 66
feonistes i 72 socis protectors. Es son
rector actualment el mestre Josep M.
ssó. Dóna ensenyança de solfeig i de
dit.

Orfeo Catalunya

(de Cassà de la Selva)
Fundant l'any 1900 sots la direcció
de mossén E. Garcia, qui l'ha dedicat
preferentment al conreu del cant gregorià.
Se compon de 213 socis protectors. Dóna ensenyança
de solfeig i de cant gregorià, com hem
dit.

O. ECO DE CATALUNYA
Barcelona (St. Andreu)

Josep M. Comella

Joaquim Pecanins

ORFEO BARCELONES

Joan Gilbert Camins

Joan Llongueras

ORFEO DE SANS i O.
Nova Catalonia (Barna.)

Llorenç Carbonell

Miquel Rovira, ptre.

L'Eco de Catalunya
Orfeó fundat l'any 1899 a Sant Andreu de Palomar pel subdirector de l'Orfeó Català en Josep Maria Comella. Es componia per 103 orfeonistes i compta amb socis protectors. Dona ensenyança de solfeig i teoria de la música.

Orfeó Manresà
Fundat a Manresa l'any 1901, amb 130 orfeonistes i 198 socis protectors. N'és director el Mestre Joaquim Poca-nins, i en ell s'hi dona l'ensenyança del solfeig en sis cursos acadèmics i de la gimnasia rítmica.

ORFEO BARCELONES

Joan Gilbert Camins

Joan Llongueras

ORFEO DE SANS I O. Nova Catalonia (Barna.)

Llorenç Carbonell

Miquel Rovira, pvtg.

ORFEO CANIGO
Barcelona

Josep M. Cassó

E. García, priv.

Escola Choral de Terrassa

El benemérit Joan Llongueres, iniciador del gran homenatge d'avui, fundà a Terrassa aquesta Escola l'any 1901, fomentant que ha contribuït en gran al desenvolupament de la cultura en dita ciutat. Consta de 125 orfeonistes i 110 socis protectors. En ella's dona ensenyança de solfeig, teoria de la música, gimnasia rítmica, cant coral i cançons amb gestos.

Orfeo Barcelonés

Fundat l'any 1900 sota la direcció del Mestre En Pere Serra, qui'l portà a un alt grau d'esplendor. Actualment consta de 78 orfeonistes i 120 socis protectors. En ses classes se dona ensenyança de solfeig, cant, conjunt cho-ral i gimnasia rítmica.

ORFEO DE SANS i O.
Nova Catalonia (Barna.)

Llorenç Carbonell

Miquel Rovira, priv.

ORFEO CANIGO
Barcelona

Josep M.ª Gassó

E. García, pvre.

O. ECO DE CATALUNYA
Barcelona (St. Andreu)

Josep M.ª Comella

Joaquim Pecanins

Orfeó Nova Catalonia
Pertany a la secció musical de l'Ate-
u Obrer del districte II d'aquesta ca-
al. Fou fundat l'any 1900, constan-
66 orfeonistes i 20 protectors, diri-
-lo el mestre Llorenç Carbonell.

Orfeó Vigatà
Existia abans a la ciutat de Viçh amb
el nom de Orfeó de Sant Lluís. Fundat
l'any 1902. Es dirigí per mossén Miquel
Rovira, amb 110 orfeonistes i 120 socis
protectors. Dóna ensenyança de teoria,
solfeig, piano i ginnasia rítmica.

ORFEO VICATA
del Conservatori (Vich)

Joan B. Espadaler

Jospe Planas

ORFEO TARRAGONI
Tarragona

Jospe Gols

Manuel Bossert

ORFEO MATARONI
Mataró

Jospe Molé, pvre.

Félix Ráfois

ORFEO GRACIENC
Barcelona (Gracia)

Joan Balcells

Miquel Jordana

**ORFEO ILUSTRACIO
OBRERA.-Falset**

Xavier Puig

**ORFEO PATRIA
Molins de Rei**

Miquel Blanch

**ORFEO DEL C. CATOLIC
Sta. Coloma de Queralt**

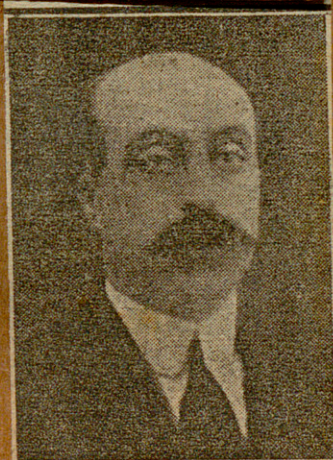

Joan Bruguella, prve.

**ORFEO BERGADA
Berga**

Marián Miró, pvre.

Ramón Espalader

Simó Gratacós

Juliá Carbonell

Joan Vaqué

Orfeó de Sabadell

Fundat a la important ciutat l'any 1905. Es dirigí pel mestre Josep Planas, amb 126 orfeonistes i 180 socis protectors. S'hi ensenya de solfeig i de cant.

Orfeó Vigatà del Conservatori

Fundat a Vich l'any 1902, ha estat dirigit fins pocs mesos enrera pel mal-urat Mestre Joan B. Espadaler, qui a l'hivern passat. Se compón de 131 a ensenyança de solfeig, instruments musicals, gimnasia rítmica i folk-lore.

ORFEO TARRAGONI
Tarragona

Josep Gols

Manuel Besser

ORFEO MATARONI
Mataró

Josep Molé, pvre.

Félix Ráfols

ORFEO GRACIENC
Barcelona (Gracia)

Joan Balcells

Miquel Jordana

Orfeó Vilanoví
Fundat a Vilanova l'any 1905. Es dirigít per En Manuel Bosser, amb 53 orfeonistes i 103 socis protectors. Dóna ensenyança de solfeig i vocalització.

Orfeó Tarragoní
Fundat a Tarragona l'any 1903. Es dirigít pel Mestre Josep Gols, i té 137 orfeonistes i 207 socis protectors. En-
tra de solfeig i de cant.

ORFEO MATARONI
Mataró

Josep Moló, pvró.

Féllx Ráfols

ORFEO GRACIENC
Barcelona (Gracia)

Joan Balcells

Miquel Jordana

ORFEO VICATA
del Conservatori (Vich)

Joan B. Espadaler

Josép Planas

Orfèu Mataroní
Fundat a Mataró, l'any 1903, amb 93
feonistes, tots obrers, i 63 socis pro-
fessors. És dirigit per mossén Josep
Mallé. Dona ensenyança de solfeig, cant
i piano.

Orfèu Montserrat
Fundat a Barcelona pel Centre Moral
Instruït de Gràcia, l'any 1907. És di-
rigit per En Felix Rafols, amb 138 or-
feonistes i 36 socis protectors. Dona en-
senyança de solfeig, vocalització i teoria
de la música.

ORFEO GRACIENC
Barcelona (Gràcia)

Joan Balcells

Miquel Jordana

ORFEO VICATA
del Conservatori (Vich)

Joan B. Espadaler

Josép Planas

ORFEO TARRAGONI
Tarragona

Josép Gols

Manuel Bossert

Orfèu Graelleno
Fundat a la barriada de Gràcia l'any 1904. És dirigit per l'actiu mestre En Joan Balcells. Consta de 171 orfeonistes tant institució, que funciona sens re- s'hi dóna ensenyança de solfeig, teo- de la música, vocalització i conjunt.

Orfèu del Noya
Fundat a Igualada l'any 1909. El diri- geix en Miquel Jordana, i consta de 83 orfeonistes i 180 socis protectors. Dóna ensenyança de solfeig.

Orfeó de la Il·lustració Obrera
Fundat a Falset per l'esmentada en-
titat obrera, l'any 1911. Té 67 orfeonis-
tes i 10 socis protectors, essent dirigit
pel mestre En Xavier Puig. En ell s'hi
senya de solfeig, cant i gimnasia rit-
mica.

Orfeó Montanyenc
Fundat a Sant Quirze de Besora l'any
1914. Es dirigeix per En Ramon Espa-
daler, i consta de 48 orfeonistes.

ORFEO PATRIA
Molins de Rei

Miquel Blanch

Simó Gratacós

ORFEO DEL C. CATOLIC
Sta. Coloma de Queralt

Joan Brugalla, prve.

Julià Carbonell

ORFEO BERGADA
Berga

Marián Miró, pvre.

Joan Vaqué

Orfeó Patria, de Molins de Rei
Fundat l'any 1911. N'es director En
Miquel Blanch, tenint 88 orfeonistes i
0 socis protectors. Dóna ensenyança de
lleig i piano.

Orfeó Germanor Empordanesa
Fundat a la ciutat de Figueres l'any
1914, consta de 88 orfeonistes i 47 socis
protectors. Es son director En Simó Gra-

ORFEO DEL C. CATOLIC
Sta. Coloma de Queralt

Joan Brugallà, prve.

Julià Carbonell

ORFEO BERGADA
Berga

Marián Miró, prve.

Joan Vaqué

**ORFEO ILUSTRACIO
OBRERA.-Falset**

Xavier Puig

Ramón Espalader

Orfeo del Centre Catòlic
Fundat a Santa Coloma de Queralt,
l'any 1912, i dirigit per mossén Joan
rugella. Té 50 orfeonistes i 6 socis
protectors. Ensenya de solfeig, cant i
mnasia rítmica.

Orfeo La Lleida Nova
Fundat a la ciutat de Lleida l'any
1914, constant de 133 orfeonistes i 74
socis protectors. Es dirigit per En Julià
Carbonell. Ensenya de solfeig i teoria
musical.

**ORFEO BERGADA
Berga**

Marlán Miró, pvre.

Joan Vagué

ORFEO ILUSTRACIO
OBREIRA.-Falset

Xavier Puig

Ramón Espalader

ORFEO PATRIA
Molins de Rei

Miquel Blanch

Simó Gratacós

Orfeó Bergadà
Fundat a Berga l'any 1914. Es dirigeix
el mestre Marián Miró, pyre., constant
a 85 orfeonistes i 30 socis protectors.
ni ensenya de solfeig i gimnasia rit-
ca.

Orfeó Bellmunt
Fundat a la vila de Sant Pere de l'o-
relló, l'any 1914. Es dirigeix pel mestre
Joan Vaqué. Té 92 orfeonistes i 50 socis
protectors.

ORFEO POPULAR
OLOTI.-Olot

Félix Farró, pvre.

ORFEO LLEIDATA
Lleida

Franceso Besa

ORFEO SALLENTI
Sallent

Josep Potellas, pvre.

ORFEO PIERENO
Piera

Pere Grau, pvre.

Franco. Comorera, pvre.

Joan Lloplis

Ramón Reig

Jaume Balasch

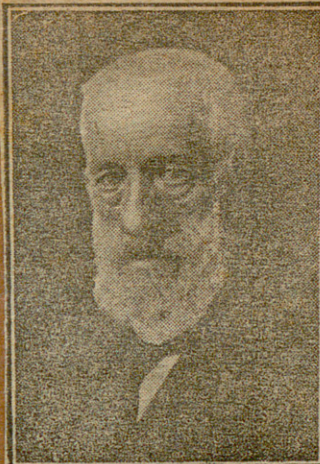

ORFEO LA FORMIGA
Castellvell

Florénci Vila

ORFEO SURIENC
Suria

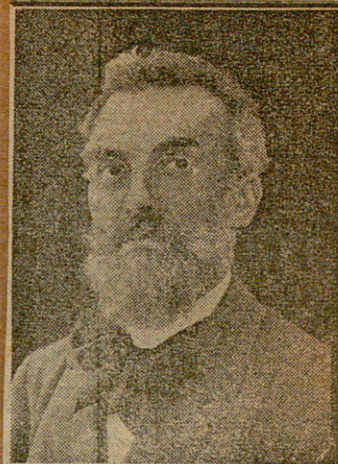
Doméneo Quinquer

ORFEO GRANOLLER
Granollers

Martí Llobet

ORFEO NOVA TARREGA
Tárrega

Josep Güell

Climent Lozano

Ramón Godó, pvre.

Oamíl Sabater, pvre.

Manuel Borgeuñó

Orfeó Cerveri
Fundat a Cervera l'any 1914, es dirigeix per mossèn Francisco Comorera, constant de 152 orfeonistes i 80 socis protectors.

Orfeó Popular Olotí
Fundat a Olot l'any 1914, dirigit per mossèn Félix Farró, i compta amb 100 orfeonistes i 75 socis protectors. S'hi imparteix la teoria de la música, solfeig i posició de la veu.

ORFEO LLEIDATA
Lleida

Franceso Besa

Joan Lloplis

ORFEO SALLENTI
Sallent

Josep Potellas, pvre.

Ramón Reig

ORFEO PIERENO
Piera

Pere Grau, pvre.

Jaume Balasch

Orfeó Sambolá
 De Sant Boi del Llobregat; data de l'any 1915, constant de 125 orfeonistes i 15 socis protectors. Te' sa direcció En Joan Llopis.

Orfeó La Violeta
 Un altre Orfeó lleidatà, fundat l'any 1914, dirigit per en Francesc Besa, amb 10 orfeonistes i 80 socis observadors. Té dona una completa ensenyança mu-

ORFEO SALLENTI
 Sant.

Josep Potellas, pvre.

ORFEO PIERENO
 Piera

Pere Grau, pvre.

Ramón Reig

Jaume Balasch

**ORFEO POPULAR
OLOTI.-Olot**

Fèlix Farré, pvre.

Franco. Comorera, pvre.

Orfèd Sallent
Fundat a Sallent, l'any 1914, dirigit-
mossen Josep Potellas. Té 71 orfeco-
stes i 82 socis protectors. El propi-
stre dirigeix a dita vila l'Escola Mu-
l de Nostra Senyora de Montserrat,
cada principalment a la música re-
sa.

Orfèd Cirvianum
De Torelló (Sant Feliu). Fundat l'any
1915, es dirigeix per En Ramon Reig,
amb 85 orfeonistes i 37 socis protec-
tors. En ell s'hi dona preferència a l'en-
senyança de cançons catalanes.

**ORFEO PIERENO
Piera**

Pere Grau, pvre.

Jaume Balasch

**ORFEO POPULAR
OLOTI.-Olot**

Félix Farró, pvre.

Franco. Comorera, pvre.

**ORFEO LLEIDATA
Lleida**

Franceso Besa

Joan Lloplis

Orfeó Píereno
Fundat a Piera l'any 1914, amb 116
orfeonistes i 60 socis protectors. Es di-
rit per mossén Pere Grau.

Orfeó del Patronat Obrer Instructiu
Fundat a Cornellà del Llobregat l'any
1915 amb 70 orfeonistes, dirigits pel
mestre En Jaume Balasch.

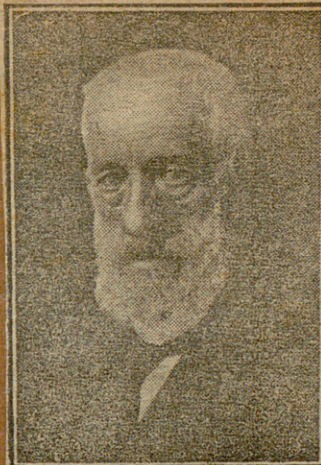

Orfeó Nunja

Fundat l'any 1915 a la barriada de Gràcia, ha dut fins ara'l títol de "La Margarita", essent reorganitzat el mes d'abril darrer, sots la direcció del mes- tre En Climent Lozano. Té 58 orfeonistes i s'hi ensenya de solfeig, teoria, vo- calització i piano.

Orfeó La Formiga
Fundat a Castellvell i Vil·lar, l'any 1915, dirigint-lo En Florenci Vila.

ORFEO SURIENO
Suria

Doméneo Quinquer

Ramón Godo, pvre.

ORFEO GRANOLLERÍ
Granollers

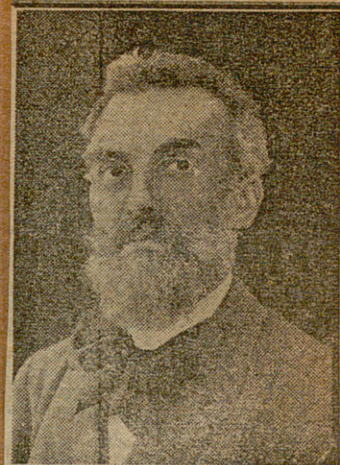

Martí Llobet

Oamíl Sabater, pvre.

ORFEO NOVA TARREGA
Tárrega

Josep Güell

Manuel Borgia

Orfeó Emporium
Fundat a La Bisbal, l'any 1916, con-
tant de 131 orfeonistes i 125 socis pro-
fessors. Es dirigint per mossén Ramón
Godo, i s'hi dona ensenyança de solfeig,
cant i vocalització.

Orfeó Surlenc
Fundat a Suria l'any 1915, amb 82
feonistes i 20 socis protectors. Es di-
rit pel mestre En Domènec Quinquar.

ORFEO GRANOLLERI
Granollers

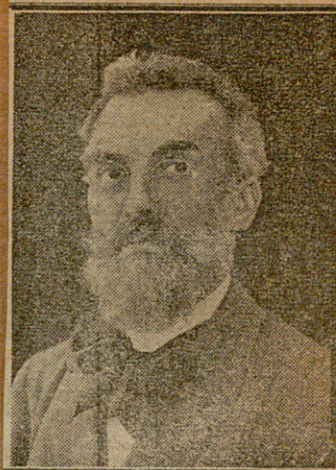

Martí Llobet

Oamíl Sabater, pvre.

ORFEO NOVA TARREGA
Tárrega

Josep Güell

Manuel Borgeuñó

ORFEO LA FORMIGA
Castellvell

Florenci Vila

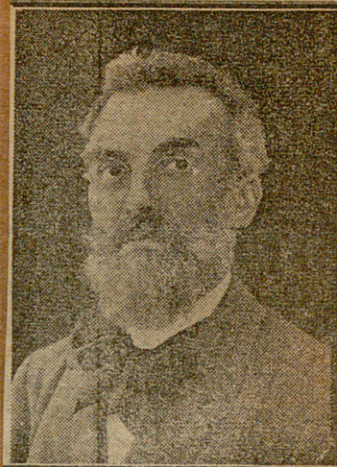

Gliment Lozano

Orfeó Granollers
Fundat a Granollers l'any 1915. Es
irigit per En Martí Llobet, i consta de
9 orfeonistes i 170 socis protectors.
i ensenya de solfeig i teoria de la
veia.

Schola Cantorum de Terrasa
Fundada a ésta ciutat l'any passat,
per mossén Camil Sabater, amb 125 can-
tares i 70 protectors. S'hi ensenya d'
emissió de la veu, solfeig i cant gre-
gorià.

ORFEO NOVA TARREGA
Tárrega

Josep Güell

Manuel Borgeuñó

ORFEO LA FORMIGA
Castellvell

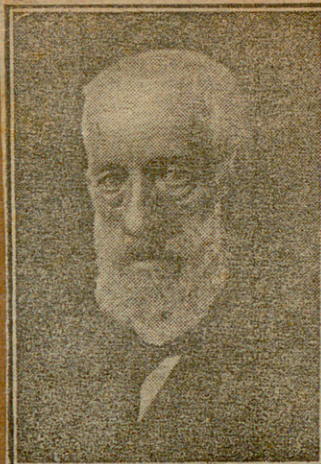

Florenci Vila

Climent Lozano

ORFEO SURIENO
Suria

Domènec Quíquer

Ramón Gado, pvre.

Orfeó Nova Tàrraga
Fundat a dita vila l'any 1915, sots la direcció d'En Josep Güell, amb 115 orfeonistes i 41 socis protectors. En ell s'ensenya de solfeig, teoria musical, realització i gimnasia rítmica.

Orfeó de Graus, provincia d'Osca
Nostre país En Manuel Boguñó fundat a les montanyes de l'alt Aragó aques-
ta notable institució coral, que tant
d'èxit obtingué fa pocs mesos en sa vi-
sita a Barcelona. Compta amb 126 or-
feonistes i 120 socis protectors.

ORFEO LA UNIO
Pont de Vilumara

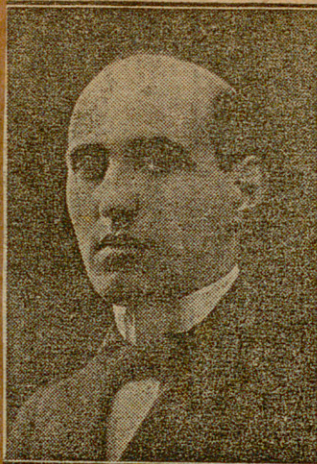
Josep M.ª serra

O. CENTRE SOCIAL
de Betlem (Barna).

Marian Mayral

ORFEO POMPEIA
Barcelona (Gracia)

Antoni Catalá

ORF. HOSTALRIQUENO
Hostalrich

M. Teresa de Gelcon

Josep Lapoyra

Gregori Suñol, o. s. b.

Agustí Torner

Franc.º Baldelló, pvr.

Tomás Moñera

Orfeó de Sans

Fundat a la barriada de Sans l'any 1901. Consta de 164 orfeonistes i 150 socis protectors. S'hi ensenya de solfeig i de cant. Es dirigit pel Mestre Llorenç Carbonell.

Orfeó La cigala bagurenca

Fundat a la població de Bagur, l'any 1901. N'es director En Frederic Sirés; te 105 orfeonistes i 60 socis protectors.

Schola Orpheónica

Fundada a Barcelona, l'any 1903, pel mestre Artur Marçet, qui la dirigeix encara. Te 150 orfeonistes i 317 socis protectors.

Chor Infantil Messén Cinto

Fundat a Barcelona l'any 1904, com una secció del Foment Autonomista Català. Es dirigit per En Joan Tomás, composant-se de 60 nois i 50 noies. S'hi ensenya de solfeig, gimnasia rítmica i cançons amb gestes, constituint un poderós element d'educació per a la mainada.

Schola Cantorum, de Solsona

Fundada l'any 1905 i dirigida pel mestre Ricard Paganina, presbítere. Te 112 orfeonistes i en ella s'hi dona una completa ensenyança de solfeig, cant gregorià, piano, armonium, música choral, història i estètica musical.

Cultura Musical Popular

Escola de música fundada a Barcelona l'any 1908 per Na Narcisa Freixas. Te avui un chor format de 35 senyoretes soprans, i en aquesta institució s'hi dona ensenyança de solfeig, vocalització i dances populars.

Orfeó Seráfico Marià

Fundat a Arenys de Mar l'any 1908. Es dirigit pel mestre N'Elói Riera, amb 122 orfeonistes i 42 socis protectors. S'hi ensenya de solfeig, cant, piano i gimnasia rítmica.

Escola Choral Martinenca

Fundada a la barriada de Sant Martí de Provencals l'any 1910. Es director En Manuel Bosser, amb 134 orfeonistes i 84 socis protectors. S'hi ensenya de solfeig, cant, teoria musical i vocalització.

Orfeó Pirineno

Fundat a Barcelona l'any 1913, forma part del Círcol barceloní d'obrers. Actualment es dirigit pel mestre Enric Esbert i se compón de 90 orfeonistes.

Orfeó Aucellada

Fundat a Palamós l'any 1913, es dirigit per En Lluís Ferer, comptant amb 88 orfeonistes i 125 socis protectors.

Orfeó Catalá, de Buenos Aires

Fundat en aquella capital, entre la colònia catalana, en 1913, es dirigit pel nostre paísà En Josep Vilatóbá. Te 172 orfeonistes i 95 socis protectors.

Orfeó del Casal Nacionalista Sagrerenc

Fundat en la barriada de la Sagrera, de Barcelona, l'any 1915, es dirigit per En Josep Caldué, i es format per 40 orfeonistes.

Orfeó Canarenc

Fundat al poble de Alcanar, província de Tarragona, l'any 1916. Consta de 96 orfeonistes i 70 socis protectors. Es dirigit per mossén Agustí Torner.

Capella de Santa Cecília

Fundada a Borges Blanques, l'any darrer, pel pare mercedari Josep Maria Niubó. Es formada per 17 cantaires. S'hi dona l'ensenyança de solfeig i d'instruments musicals. Altre Capella igual existeix a Lleida, dirigida pel propi mestre Niubó.

Orfeons de les Escoles dels Districtes II i VI

Son fundades i sostingudes pels centres autonomistes dels esmentats districtes d'aquesta capital, dedicades a l'ensenyança de solfeig i cant dels infants, formant amb ells petits orfeons. Son dirigides pel mestre Joan Gibert, director de l'Orfeó Barcelonés.

Capella i Escolania del Sant Esperit

Existeix a Terrassa, dirigida per mossén Angel Rodamilans, amb 86 cantaires, i s'hi ensenya de solfeig, cant, teoria, piano i violí.

Orfeó de Begas

Es adherit a la Societat "La Montanya", del poble de Begas, fundat l'any 1916; es compost de 100 orfeonistes i 20 socis protectors, dirigint-lo el mes-sí dóna ample ensenyança de solfeig, teoria, vocalització, execució, cançons, chorals, etc.

Orfeó La Unió

De Pont de Vilomara. Fundat l'any arreu, amb 75 orfeonistes i 28 socis olectors, essent dirigit per en Josep ria Serra. En ell s'hi dóna cultura sieal als obrers que no coneixen la a.

O. CENTRE SOCIAL de Betlem (Barna).

Marian Mayral

ORFEO POMPEIA Barcelona (Gracia)

Antoni Catalá

ORF. HOSTALRIQUENO Hostalrich

M. Teresa de Gelcon

Gregori Suñol, o. s. b.

Augustí Torner

Franc.º Baldelló, pvre.

Tomás Moñera

Orfèd del Centre Social de Bellm
 Fundat per aquest Centre de nostra
 capital, l'any darrer, se compón de 135
 cantaires, dirigits per En Marián May-
 ral, i en ell s'hi dona ensenyança de
 solfeig, vocalització i piano.

ORFEO POMPEIA
 Barcelona (Gracia)

Antoni Catalá

ORF. HOSTALRIQUENO
 Hostalrich

M. Teresa de Gelcen

Josép Lapoyra

Gregori Suñol, O. S. B.

Agustí Torner

Franc.º Baldelló, pvre.

Tomás Mollera

ORFEO LA UNIO
Pont de Vilumara

Josep M.ª serra

Orfèu Pompela
Fundat a Barcelona, barriada de Grà-
dia, l'any 1916. Té 79 orfeonistes i'l di-
rigeix el mestre Antoni Catalá.

ORF. HOSTALRIQUENO
Hostalrich

M. Teresa de Gelcon

Josep Lapeyra

Gregori Suñol, o. s. b.

Agustí Torner

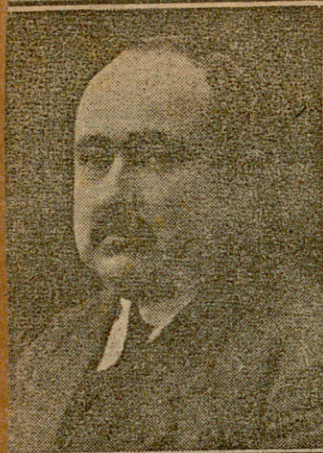
Franc.º Baldelló, pvre.

Tomás Mollera

ORFEO LA UNIO
Pont de Vilumara

Josep M.ª serra

O. CENTRE SOCIAL
de Betlem (Barna).

Marlan Mayral

Orfèd Hostalrriqueno
Acaba d'ésser fundat aquest any a
l'antiga vila d'Hostalric per la mestra
Na Maria Teresa de Gelcen, i consta de
188 orfeonistes.

Josep Lapeyra

Gregori Suñol, o. s. b.

Agustí Torner

Franc.º Baldelló, pyre.

Tomás Mollera

DIARIS DE CATALUNYA

DIARI DE SABADELL

L'Orfeó Català

Com un estol de maldada al voltant de la mare amorosa, els orfeons de tots els indrets de Catalunya han vingut a homenatjar al gloriós Orfeó Català qui per espai de vinticin anys, ha lluitat sens descans per la grandesa i la cultura de la nostra terra.

L'espectacle que ofería ahir la imensa plaça de Catalunya, es dels que no s'obliden, dels que no oblidaran mai més ni el mestre Millet (l'incansable i eminent mestre Millet) ni els milers d'orfeonistes que del plaó de la muntanya ha fet acte de presència i han aixecat llurs veus per entonar el «El cant de la Senyera», aquella senyera, que com diu en Maragall, hem d'aixecar ben alta per damunt de nostres cors.

Jamal s'havia vist a Barcelona una més important manifestació artística-

popular, ni mai havia obtingut major glòria la música nacional. Els aplaudiments en la gran plaça, tenien la remor de la pluja vivificadora, la pluja cadenciosa d'un matí de maig, que fa més penetrant la flaire de les flors i omple l'espai de cançons.

Els orfeons de Catalunya han posat de relleu tot l'amor que senten els fills per la mare, i aquesta ha vist sos cabells blancs, ha pensat amb les lluites passades i ha sentit l'orgull de la mare que triomfa en l'amor i el respecte dels que son sang de la seva sang.

Més el pès dels anys, els cabells blancs, no son signe de vellesa, sinó que en aquest cas, son signe indubtable de fortitut i d'eternitat. L'Orfeó Català,—aquell que segons diu en Joaquim Cabot i Rovira, començà en una sala i arcoba—viurà eternament, car des d'ahir queda consagrat com quelcom trascendental del que Catalunya no podrà prescindir en son camí de reivindicació. L'Orfeó es una

arma indispensable per a conseguir la victòria desitjada.

Es, doncs, un deure que tenim contraet els catalans, el de procurar per tots els mitjants que la gloriosa Institució choral de la nostra terra segueixi la tasca de positiva i ferma catalanitat que el mestre Millet, deixant-hi en ella tot el cor i tota la joventut, ha sapigut inculcar li.

El deure es de tots, però molt especialment dels que regeixen el destí de Catalunya, els quals han de tenir presents aquestes paraules que el mateix mestre Millet els hi ha endregat: «...ajudeu amb tot vostre poder que això tan bell creixi i prosperi, que arrelli al fons de nostres costums, de nostre ésser, perquè sia salvaguarda de nostra espiritualitat i bonesa. Protegiu ho i enfortiu ho amb tot vostre poder, perquè així Catalunya sia sempre prosperant, no solament en força material, sinó, sobretot, en força espiritual noble i digna».

De La Bisbal

L'anada de l'ORFEO EMPORIUM a Barcelona, amb motiu de l'homenatge a l'«Orfeo Catalá», se'l pod senyalar la nostra entitat orfeònica com un dels seus èxits més francs.

No parlem del viatge d'anada, que resultà deliciósissim, per l'explèndidesa del dia i per trobar-se aplegats en un mateix tren, com en família, més de 250 bisbalencs el dissabte a la tarde i més d'un centenar en el primer correu del diumenge: allò era La Bisbal *en marcha* (el terme es un xic exòtic, però força gràfic) que presentia la grandiositat dels actes en els quals anava a pendrer part, amb tot l'entusiasme i tot el dalit que l'Empordà sab aportar a les manifestacions culturals i patriòtiques.

Tres cents cinquanta bisbalencs aplaudiren la senyera de «La Cigala» de Bagur, la de l'«Aucellada» de Palamós i la de l'EMPORIUM quan voleiantes es desplegaren, fora els andens de l'estació de França, per a en comitiva, anar a saludar l'Ajuntament de la ciutat comptal. ¡Era senzillament còrprendor i hermosíssim!

A la plaça de Sant Jaume els nostres orfeonistes es sumaren a la munió d'orfeons que debien trobar-se a la plaça de Catalunya per a, tots junts, tributar al mestre Millet, l'homenatge més grandios i mes merescut que registren els anys de Barcelona. La desfílada va durar una hora i mitja: aixó sol donará una idea de la seva importància.

La plaça de Gatalunya, com no s'havía vist mai, resultá plena completament, oferint un

espectacle extraordinari per les notes de color de les senyeres, les mantellines de les noies, les caputxes de les de l'orfeo de Berga (que foren molt celebrades), les barretines musgues i vermelles dels orfeonistes de totes les comarques catalanes i les ombrelles virolades de l'auditori femení que es congregá en aquell lloc, desafiant el rigor del sol en aquella hora, per a fruir la grandiositat de l'acte. ¡Sis mil executants interpretaren, baix la batuta del gran Millet, els nombres del programa, amb un ajust i una perfecció que no mes podia assolir l'incomparable mestre!

A la tarde del diumenge—una de les notes més simpàtiques de l'excursió—l'ORFEO EMPORIUM cantá algunes peces en la plaça del Beat Oriol. Allí, en aquell clós urbá, voltat de balcons endomassats com en les grans solemnitats, s'hi congregá tota la colonia bisbalenca: no era una plaça barcelonina la plaça del Beat Oriol, era La Bisbal en pes aplegada a l'entorn de la senyera del nostre orfeo, atreta, portada per una corrent espontània de confraternitat i d'afecte que els orfeonistes no oblidaràn mai més i a la qual correspongueren posant tota l'ànima en llurs cantades. No cal dir l'entusiasme amb que foren aplaudits i que, per a acallar els picaments de mans tingueren de repetir totes les composicions. Com si hagués volgut demostrar que, fins els bisbalencs que viuen a l'extranger s'associaven a l'hermós acte, el més significat representant d'ells, n'Artur Vinardell i Roig, resident a París—que ocupa lloc preeminent en la premsa de la veïna república—també comparagué a la plaça del Beat Oriol per a sumar els seus aplaudi-

ments al EMPORIUM. Fou rebut, lo que se'n diu, amb els *honores de ordenanza*, no entenent-se de feina per a correspondre a les salutacions de la major part dels reunits que, materialment es disputaven l'honor de estrenyer-li la ma.

Del concert donat per l'«Orfeo Catalá» en el Palau de la Música Catalana no en podem donar una idea ni solament aproximada. Fou una cosa colossal, immensa, inexplicable i, sobretot, profitosa. Els orfeonistes, forans hi varen apendrer molt en el grandios concert de l'«Orfeo Catalá», de manera que l'homenatge al gran Millet, sens dubte haurá constituit com ana lliçó general per a els orfeonistes de les comarques catalanes que, per si sola, valia el viatge. El mestre fou aclamat com se mereixia, amb deliri; i l'entusiasme patriòtic que es comunicá al públic amb la execució de l'«Himne Bizcaí» i amb «Els Segadors» feu vibrar tots els cors i sortir de milers de boques els visques més corals. ¡Hermós, grandíssim!

A dretes no hem parlat abans de les atencions de que es feu objecte a l'EMPORIUM perquè mereixen capítol apart. Els nostres orfeonistes servarán gratíssim record dels veïns de la plaça del Beat Oriol que es prodigaren per a obsequiar-los i especialment no oblidaràn mai més la rebuda carinyosa que els hi feu l'«Ateneu Empordanés» i les delicadeses que per a ells tingueren el president senyor Cabarrocas i els infadigables senyor Maymí i Oliva, mil mercès a tots.

En resúm: una sortida com totes les de l'EMPORIUM sense el més petit incident desagradable; hermosa i explèndida, de les que deixen ganes de tornar-hi.

LA NAV

Setmanari Nacionalista

ANY I.

NÚM. II.

Mataró 2 de Juny de 1917

Homenatge dels Orfeons de Catalunya

a l'eminent mestre En Lluís Millet
i a l'Orfeó Catalá, gloria mundial
i orgull de nostra terra.

Tot quant s'ha dit i puga dir-se, resulta migrat devant del grandió acté d'homenatge que tingué lloc Diumenge de Pasqua a la capital catalana.

A les 8 del matí, a la grandiosa nau del temple de Sant Agustí i amb l'encesa de les grans solemnitats, plena de gom a gom, començá 'l primer acte de l'homenatge, cantant-se la missa Gregoriana «*Fons bonitatis*». El notable orfeó de Cassá de la Selva, dirigit per son intel·ligent mestre mossén García, cantá admirablement les parts que li foren encomenades, cantant el segón chor els orfeons de Barcelona i algún altre, dirigits pel sabi gregorianista P. Suñol, benedictí. Amb una tan gran massa choral no s'esperaba ni podia exigir-se tanta justesa i afinació.

Al sortir de l'ofici, col·locats ja els cantaires per seccions, anaren a l'enssaig de conjunt, que's feu a la «Casa de Família». Al començar l'enssaig ja pogué preveure's l'èxit de la festa; com si el mestre Millet tingués una vareta màgica que comunicés a tots i a cada un dels orfeonistes, feia lo que volia; talment semblava els tingués a tots hipnotitzats.

Mentres estaven ensajant els orfeons, els mestres i Presidents se reuniren a la casa de la Ciutat, essent rebuts pel senyor Alcalde. Féu la presentació el mestre Llongueras en nom dels orfeons de Barcelona i el mestre Pecanias en nom dels demés orfeons.

El senyor Batlle de Barcelona feu entrega en nom de la Ciutat d'una hermosa llaçada a cada Orfeó com a record de la festa i com a prova d'afecte a les institucions de cultura musical popular que boi cantant, tant de bé fan als individus, a llurs pobles i a nostra Patria.

Autoritats, mestres i demés se trasladaren al Palau de la Diputació, on tingué lloc l'homenatge al mestre Millet Després dels parlaments entusiastes i eloqüents dels senyors Llongueras, Puig i Cadafalch, Cabot i Marqués d'Olérdola, s'alçá emocionadíssim l'heroi de la festa, el gran Millet, que fou saludat amb un aplaudiment entusiasta. En Millet, que tot és cor, que no sab parlar sens commoure's i commoure als qui l'escolten, agrai les manifestacions d'afecte i entusiasme que per ell i l'Orfeó Catalá havia rebut. L'admiració que ls assistents tenien a l'homenatjat, se traslluía amb les llàgrimes d'entusiasme que brollaven de molts dels que presenciaren aquell acte El breu parlament de gracies del mestre Millet fou contestat amb una ovació d'aplaudiments i visques al mestre i a l'Orfeó Catalá.

Durant els actes de recepció a l'Ajuntament i al Palau de Sant Jordi, anaven desfilant en manifestació els orfeons. Al final de la manifestació s'hi ajuntaren les senyeres dels orfeons, els mestres i demés que assistiren a l'homenatge, dirigint-se a la Plaça de Catalunya.

Al presentarse el Mestre Millet a la tribuna per a dirigir, fou aplaudit i aclamat per aquella immensa gentada.

El concert no podia pas anar més ajustat, semblava un sol orfeó. En Millet en aquells moments, no era un home; era un ser superior, comunicant a tots la seva influencia i el seu poder.

A cada cançó i d'una manera especial, després del cant de la «Senyera», que tingué de repetir-se, com també «L'hereu Riera», l'ovació no pot descriures; aplaudimets i visques no eren sino el clam de tot un poble, d'un poble viu, ple de daler de llibertat santa; d'un poble qu'allí congregat sabia fer justícia, aplaudint i aclamant al per tots conceptes eminent Mestre En Lluís Millet i al «Orfeó Catalá».

Nostre «Orfeó Mataroní» prengué part en tots els actes: i a la tarda cantà a la Plaça de Sant Agustí. Els orfeonistes retornaren satisfets i entussiasmats dels actes celebrats durant el dia i amb ànim de continuar encare amb més dalit i constancia la seva tasca artística.

El concert de la nit al Palau de la Música Catalana fou un èxit; no s'hi cabia.

A l'incansable i intel·ligent Mestre del «Orfeó Gracienc» se deu aquest homenatge d'etern record, per Barcelona i per quants varen assistirhi.

Si fou un acte de justícia el que's tributà als homenatjats, també entenem qu'es un acte de justícia tributar un fervorós aplaudiment al Mestre Balcells i a la digna Junta del «Orfeó Gracienc» com a iniciadors.

M.

EL DEBER

SETMANARI D' ACCIO CATOLICA

ANY XXI

OLOT 2 JUNY 1917

N.º 1068

LES NOCES D' ARGENT DE L' ORFEÓ CATALÀ I LA FESTA DELS ORFEONS

Jornada gloriosa, rublerta del bell encantament que tenen les gestes d' un poble mogut per sublims ideals patriòtics en frisança d' eternitat, fou per a Catalunya la gran festa de diumenge celebrada a Barcelona, en just homenatge a l' Orfeó Català i al seu Director il·lustre, el Mestre Millet. Bé deia un jornal de la gran ciutat catalana, el dia mateix de la festa; «Un home i una institució han dut la gloriosa empresa de resucitar la nostra música nacional, i al voltant d' ells s' han aplegat mestres compositors, cantaires, orfeons, orquestes i grans artistes. Per això, l' homenatge dedicat a l' Orfeó Català i a En Millet, és l' homenatge a tota la música catalana. Es Catalunya que corona als que han cantat l' harmonia del seu esperit.

Les nacionalitats, dormides o esclavissades, han despertat i han trencat les seves cadenes amb el só màgic de la música.

Any XIV

Manresa; dimars 29 Maig de 1917

EL · PLA · DE · BAGES

Les grans escoles musicals corresponen o als moments de interna cultura o als períodes de formació nacional, quan tota l'ànima vibra en un sublim unissó que canten la música, la poesia, les arts totes, les ciències, les voluntats dels homes.

En aquest moment d'emoció nacional, tot Catalunya se sent un orfeó que canta l'Himne de la Patria gran, a la Patria Nova que era estranya a la seva propia terra.

Per això Catalunya és homenatjada com nació musical: és Catalunya la que's col·loca amb orgull el llorer damont de la seva testa.

¡Quin goig tan gran el d'una entitat i d'un home, en els quals se veu la Patria dignificada!

I verament que fou gran la joia i satisfacció que pogueren experimentar l'Orfeó Català i en Millet per els diversos actes d'obsequi i honorament, que els hi foren tributats amb justícia. Sobre tots, fou emocionant i grandíós l'acte de la Plaça de Catalunya, aont, sota la batuta del gran Mestre, s'aixecaren harmonioses, fòses en una admirable unitat, les veus de més de cinc mil cantaires, bellíssim estol d'homes, nois i noies, arrivats de tots indrets de la nostra Catalunya, tota vibranta i palesa en els cants bellíssims de la terra, eixits al màgic conjurament del gran Millet, qui devia gustar-ne deliciosament tota sa dolcesa.

Dèu vulga concedir-ne mercè a Catalunya de que's conservi en temps indefinit, floreixent com ara, l'Orfeó Català, i llarga vida dongui al Mestre Millet; que aixís continuaran cantant també els demés orfeons de la nostra terra, que en els cants de tots ells és glorificada i exelçada.

La festa dels Orfeons de Catalunya

Homenatge al Orfeó Catalá i al mestre Mil'ol

No es possible, amic llegidor, posarte al corrent amb esperit i tot, de la grandiosa festa dels Orfeons de Catalunya que en homenatge al Orfeó Catalá i al Mestre Millet, diumenge passat, diada de Pasqua granada, es celebrà a Barcelona.

Una ressenya és poca cosa, per més ben feta que fós. Calia veure-ho per creure-ho! Fou una festa magna, esplendorosa en nostra terra, plena de la més ferma catalanitat.

Les notes que t'ofereixo, no creguis que són una ressenya d'aquell acte mirífic i colossal. Són lo més poc que pot dir-se'n. La grandiositat de la festa i el poc espai de que disposem ens priva d'altres.

A la estació del Nord

Des de dos quarts de set del matí, començà d'afuir-hi una gernació extraordinària que anava omplenant de gom a gom el tren, que el formaven un gran nombre de cotxes, en que tenien de fer el viatge els cantaires que anaven a Barcelona.

Els cantaires del Orfeó Manresà, que tots anaven amb el llur distintiu i els homes i nois lluien barretina musca i vermella respectivament, pogueren gairebé aplegar-se en dos vagons, lo que contribuï a fer més expansiva i amical la patriòtica anada.

La senyera del Orfeó presidia la massa choral a la qual acompanyaven els membres de la Junta Directiva, Antón Serra, president, Amat, Balaguer, Punsà i Matarrodona. Altres manresans els acompanyaven també, formant tots plegats el conjunt d'uns centcinquanta expedicionaris.

En el mateix tren hi anaven l'Orfeó Sallentí i l'Orfeó Surienc. Acompanyaven als orfeonistes sallentins a més del seu jove i ardit director, mossen Josep Potellas, els senyors Lladó, Vidal, Coma, Santamaría i Pons de la Junta Directiva del mateix i varies famílies dels cantaires, que eren en número de norantacinc.

L'Orfeó de Súria que el formaven seixanta orfeonistes, anava acompanyat del seu director senyor Domingo

Quinquer, del sub-director senyor Sarroca i els membres de la Junta senyors Caballol, Vilajosana i altres quin nom sentim no recordar. Ambdós orfeons anaven amb la llur artística senyera, i els cantaires amb distintius catalanesos.

A les 7'40, amb retrac degut a l'extraordinari agombolament de viatgers, partí el tren.

Pel camí: Arribada

Les converses franques i animades, comentaris sobre la grandiosa festa que s'anava a celebrar i unes quantes cantades, feren alegre i expansiu el viatge.

Pel camí encare s'agregaven més cantaires a la grossa expedició sortida de Manresa. A Monistrol pujà al tren l'Orfeó de Castellbell «La Formiga», que l'integraven uns setanta orfeonistes. A més d'acompanyar-los el seu jove mestre director En Florenci Vila, anaven presidits per la Junta Directiva del Orfeó. A Terrassa s'hi agregaren els joves de l'«Escola Choral» que no

havién pogut anar amb la excursió oficial de la seva entitat. A Sabadell un bon nombre de cantaires d'aquell Orfeó engroixí encara més la expedició. Era bo de veure com aquells i els nostres de Manresa confraternitzaven d'una manera tant afectuosa, recordant les

respectives visites d'are de poc celebrades, que uniren en veritables llaços de germanor als orfeons de les dues ciutats germaues.

El tren entrà a l'anden de la estació de Barcelona a les 10'43, amb hora i mitja de retraç.

El nostre Diputat

Mentres els cantaires anaven arredossant-se cadescú a sa respectiva senyera i rebien instruccions dels delegats de la Comissió organitzadora del Homenatge, que havien anat a rebre'ls a l'estació, avençava afectuós a saludar al Orfeó Manresà i als de la comarca, el nostre caríssim diputat a Corts Sr. Claret, junt amb el nostre apreciat amic Sr. Sorribas, amb una garba de clavells vermells al braç amb els quals obsequiaven a les senyoretes orfeonistes que rebien afectuoses i agrades l'ofrena.

Aquest gest espontani i franc del Sr. Claret, fou molt ben rebut i comentat falaguerament per tots quants el presenciaren, que 'n feien l'elogi merescut. El Sr. Claret saludava als directors i als membres de les Juntes dels Orfeons, com també als cantaires, qui tots sabien correspondre a l'afectuositat del nostre distingit amic.

Els delegats de la Comissió organitzadora del Homenatge obsequiaren amb tota mena d'atencions als nostres orfeonistes i val a dir que amb tot i el gros agombolament de viatgers que en aquell moment es desallotjaven del tren, gracies a la seva activitat i bon zel que desplegaren en cumplir son comés lograren una prompte organització. Els delegats que anaren a rebre la expedició dels nostres cantaires eren els senyors Verdina, Belló i el benemérit manresà, director del Esbart Folk-lore de Catalunya, En Joan Rigall Casajoana.

A la Plaça de Catalunya

A dos quarts d'una de la tarda es trobaven ja a la Plaça de Catalunya tots els orfeons que havien de pendre part en el grandíols concert. Serien de cinc a sis mil els cantaires, que una generació poques vegades vista en aital lloc esperava delirosa d'escollir els seus delirosos cants.

A l'apareixer la bandera de la ciutat que anava davant de totes les senyeres ressonà un fort aplaudiment al igual que a l'apareixer a la estada presidencial, les autoritats, senadors, diputats i demés altes representacions.

Les senyeres foren col·locades al vol d'on cantaven els cantaires. Tres cobles feren l'acompanyament de les obres que s'executaren.

El Mestre Millet pujà a la tribuna des d'on tenia de dirigir el concert, tota la multitud l'aplaudí frenèticament.

Es començà d'executar el programa que l'integraven les composicions següents: *Himne dels nois*, *Nit de vetlla*, *Sota de l'Olm* i *L'Hereu Riera*. Totes foren escoltades amb religiós silenci i aplaudides extraordinàriament tenint de repetir-se'n alguna.

L'última composició que es cantà fou la del magnífic himne *Cant de la Senyera*, del que és autor de la lletra el malaguanyat poeta Maragall i de la música el propi Mestre Millet que el dirigia. Al comensar-se de cantar pujà a la tribuna la senyera del «Orfeó Català» que era enlairada damunt el cap del Mestre.

La multitud innombrable acollí les últimes estrofes del himne amb una xordadera, grandiosa, imponderable oació, fins que es tornà a repetir.

Tot seguit es feu la desfilada dels orfeons que s'ajuntaren de nou amb les respectives senyeres. Mentrestant el Mestre Millet era aclamat pels cantaires de tot Catalunya i per tot el poble. Amb pro feines pogué arribar a la tribuna presidencial on era abraçat per totes les personalitats.

A la nit **Concert al Palau de la** **Música Catalana**

El casal de la Música catalana es vegé sumament concorregut, com poques vegades concorregut. Uns cinc mil concorrents que l'omplien a mes no poguer, esperaven àvits d'escoltar el selecte concert que donà l'«Orfeó Català». Hi assistiren també els nacionalistes bases.

Amb la impecable execució de costum cantà diverses composicions d'En Millet, Perez, Comellas, Sancho Marraco, Mas i Serracant, Nicolau i Palestrina, que foren aplaudidíssimes i repetides algunes d'elles. Els cants de *Gora Euzkadi* i *Els Segadors*, clogueren la festa provocant un entusiasme delirant indescriptible, que fa hagin d'ésser repetits diferents vegades.

DISCURS

pronunciat amb motiu **del Homenatge al Orfeó** **Català i al mestre Millet,** **pel mestre-director del** **Orfeó Manresà En Joa-** **quim Pecanins**

Honorem avui les nostres columnes publicant el parlament que el nostre distingit amic pronuncià en la recepció de directors i presidents dels Orfeons que es celebrà diumenge passat en el saló del Concell de Cent.

El mestre Pecanins ha volgut que fos el públic manresà qui el pogués llegir íntegre primer que cap altre.

Molt honorables Senyors representants de la Ciutat de Barcelona:

M'han designat a mi, com a individu de la «Comissió d'homenatge» i com a director del «Orfeó Manresà» per a que en nom de tots els Orfeons de fora de Barcelona vos digués *merces*, per a que vos expressi el més coral agraïment per el valiosíssim apòi moral i material que heu prestat a la celebració d'aquesta magna Festa del dia d'avui, i ho faig amb tot el desig de fer-ho bé, amb tot l'entusiasme,

pro amb la temença de no sapiguer dir allò mateix que qualsevol altre hauria sapigut improvisar millor.

Una festa tan gran, tan representativa, tant noble i tan pura com la de avui ¿quan l'hem vista? Avui l'interina fal·lera de 25 anys eixirà vibranta, esclatarà joiosa; les vives ànsies que bullen dintre la fantasia de cada Mestre, de cada cantaire, de cada català de cor, vindrà concrecionada amb sons i per virtut de la música d'unes cançons, s'acumple el miracle, el miracle d'un ideal, d'aquell ideal que un any enrera al iniciar-lo vèiem entre bóies i que ara per un voler de Deu ens hi trovem, enduts per una força que no pot venir sinó del Cel.

Per aixó el nostre agraïment a vòs saltres que 'ns heu obert de bat a bat les portes d'aquest tros de Cel terrenal, d'aquesta Barcelona, per a que 'n fessim la nostra Ciutat Pairal, per a que tots plegats poguessim retre homenatge a n'aquest exemplaríssim Orfeó Català i a n'aquest Lluís Millet incomparable, a n'aquest Mestre que estimem amb tota l'ardència del nostre cor, en aquest artista, el Virtuós per excel·lència del gran instrument de educació popular a Catalunya. Aquest Millet de carn i ossos, de carn i sang viva, avui serà tan vostre com nostre,

perqué cobricelats per ell, tots ple-
gats, en ideal barreja, en espiritual a-
braçada *cantarem*: i aixó de cantar
tant mateix és més que parlar. Si la
gent parlant s'entén, cantant la gent
s'estima, i aixó no ho dic perquè faci
bonic no, ho dic perquè ho crec i ho
sento aixís, perquè cantant, he après
d'estimar, i sentint cantar, he estimat,
i fent cantar m'he captat l'estima de
molts... per aixó, per la raó d'aquesta
veritat, Orfeó Catalá i Mestre Millet se
han captat l'estima de tots i per aixó
tots som aquí per cantar, per fondren's
tots en una sola ànima feta cant.

Es clar que tot aixó no sembla de
homes, justament ara que en el món hi
bullen tantes quimeres, pro és que
quan l'home canta té una potenciali-
tat espiritual que l'eleva del fanc de
la terra i aixís s'acosta en el reialme
de Deu perden i tot la noció de la
materia, tornant-se tot esperit, sentint-
se més fort que ell mateix. Conteu ho-
norable Srs. el bé que heu fet i que
podeu fer encara amparant l'obra dels
Orfeons; fent que tothom canti, tot-
hom s'estimarà i les enemistats i les
hostilitats se deposarán i l'engrandi-
ment de les rasses serà una evidència.
El nostre poble té cançons seves per
cantar i les canta? doncs apa demos-
treu sovint que l'estimeu fent-lo can-
tar i escoltant-lo, que 'l poble rai be

prou que 'n té ganes de cantar i de
ésser escoltat.

Ja la sentireu vibrar avui més que
mai aquesta ànima del nostre poble
feta cant en exaltació d'amor a Cata-
lunya. Avui, aquesta força viva aple-
gada en bloc, aquest cantar dels de
ciutat amb els de montanya, tots abra-
çats per el gran Mestre, aquesta barre-
ja de veus, amb santors de pa blanc i
pa moreno, aquesta fòsa feta prodigi,
farà de tots els orfeons catalans un
sol orfeó i serà tot Catalunya que can-
tarà a la Ciutat comtal i serà amb tot
un esclat de joia que afermarem una
vegada més, nosaltres cantant i vo-
saltres escoltant, l'existència de la mú-
sica nacional catalana.

A vosaltres beniquíssims consellers
de la Ciutat Pairal, tots els catalans us
agraïrem per sempre més l'acte gene-
rós de la vostra hospitalitat.

I prou: Anem al Saló de Sant Jordi
a fer acatament de consideració i afecte
al Orfeó Catalá i al nostre Mestre Mi-
llet i després cap a cantar per estimar-
nos i per fer-nos estimar de tots i per
tots.

Ciutat-Pairal, 27 Maig 1917.

Festa del Esperit Sant i dels Orfeons
de Catalunya.

REDACCIÓN
ADMINISTRACIÓN
E IMPRENTA
Ballesterías, 33 y 35
Teléfono núm. 5

DIARIO DE GERONA

DE AVISOS

Y NOTICIAS

SUSCRIPCION
Gerona 4 pts. trimestre
España 5 id. id.
Unión postal 40 id. año
Número suelto 10 cts.

Año XXIX Núm. 118

Martes 29 de mayo de 1917

Un ejemplo

Una de las notas salientes de estos días ha sido las noticias de los sucesos ocurridos en Lisboa, y que, según algunas versiones, han tenido repercusión en algún otro punto de la vecina república. Los sucesos han tenido carácter distinto de los que en estos últimos años se han registrado en aquel país. No se ha tratado ahora de derribar gobiernos, ni de cambiar la constitución política; las causas son mucho mas hondas y las reclamaciones de las masas, exteriorizadas en forma violenta y tumultuaria, eran demostración del estado en que se encuentra el pueblo, no precisamente por la actuación de un régimen, sino por el error de la mayoría, o por lo menos de sus directores, considerados como mas eminentes.

Lo ocurrido en Portugal es un síntoma, y haga Dios que no haya sido un prólogo de sucesos mas importantes. En aquel país reina disgusto, y lo acentúa el peor de los factores que en estas cosas puede intervenir: el hambre. Esta ha sido casi siempre la que ha precipitado las convulsiones en las sociedades. Portugal sufre, como todos, las consecuencias de la guerra, pero las sufre mas agudizadas aún porque está en ella, porque interviene en la parte que puede, y esto le priva de las ventajas relativas, muy relativas ciertamente, que conservan los neutrales y que les permiten suavizar algo las tristes circunstancias por que venimos atravesando. Las subsistencias escasean y están a precios inalcanzables casi; el trabajo no abunda; el Tesoro dista mucho de hallarse desahogado, y por añadidura, parte de la juventud que estaba dedicada a las tareas de la paz, ha sido llamada al servicio de las armas y

han pasado muchos a territorio extranjero para tomar parte activa en la lucha.

Algunos periódicos llaman vivamente la atención acerca de la situación de aquel país, citándole como ejemplo del que pueden aprender los que se entusiasman con la idea de salir de la neutralidad y creen que todos estamos obligados a tomar partido por unos o por otros, sin darse cuenta de que se trata de una cuestión entre grandes Estados y que en esta clase de pleitos los pequeños que intervienen por necesidad o por vocación es lo general que solo participen de las pérdidas, pues si algo se les da, cuando no se puede menos, no les compensa ni con mucho de lo que han sufrido. Vale realmente la pena de no olvidar el caso y de aprovechar sus enseñanzas, que no son pocas para nosotros.

La fiesta de los Orfeones

Las informaciones de Barcelona dan cuenta del bellísimo e imponderable espectáculo que ofreció anteayer el homenaje de todos los orfeones de Cataluña, festejando las bodas de plata del benemérito Orfeo Catalá.

Orden admirable, efecto artístico sorprendente, grandiosidad sublime de las miles de voces humanas entonando las canciones del arte y de la patria; todo contribuyó a la grandiosa magnitud de los actos que sucintamente vamos a reseñar.

A las ocho de la mañana comenzaron las fiestas, celebrándose un solemne oficio en la parroquia de San Agustín, con asistencia de los Orfeones y de un numeroso público que llenaba por completo la espaciosa iglesia.

Bajo la batuta del padre benedictino Gregorio Suñol, situado en el presbiterio de cara al público, la gran masa coral formada por todos los Orfeones esparcidos por el templo entonaba las preces del Oficio divino según el modo gregoriano,

alternando con el Orfeo Cataluña, de Cassá de la Selva, que dirigido por Mossén Gabriel García, estaba encargado del canto en la parte variable. Merece especial mención, dice la prensa de Barcelona, el acierto con que el citado Orfeo Catalunya, interpretó su difícil parte, produciendo hermoso efecto por la pastosidad y afinación de sus voces juveniles, que sostuvieron dignamente el contraste con el resto de la gran masa coral.

El sermón, a cargo del Rdo. don Luis Carreras, fué un notable panegirico del Orfeo Catalá, relacionándolo con la solemnidad de la Pentecostés, hermosado con notabilísimos conceptos tan justos por su contenido, como brillantes por su forma.

A las once de la mañana, fueron recibidos por el alcalde, en el Salón de Ciento, los maestros y representantes de los orfeones de Cataluña.

La ceremonia fué breve y sencilla. Leyó el maestro Juan Llongueras, presidente de la comisión organizadora del homenaje, unas cuartillas, saludando en nombre de todos los orfeones, al Ayuntamiento, en la persona del señor marqués de Olérdola, y contestó éste expresando la satisfacción de Barcelona por aquel acto de hermandad y cultura artística, en el que se honraba a la más prestigiosa de nuestras entidades musicales. En nombre del Ayuntamiento saludó a los orfeones de Cataluña.

Luego el alcalde colocó corbatas a todas las «senyeras».

En el salón de San Jorge de la Diputación se celebró después el homenaje al maestro Millet. Un público inmenso lo ocupaba. Las juntas de los orfeones con las senyeras ocuparon el patio de la Diputación. La senyera del Orfeo Catalá pasó al salón de San Jorge, saludada con una clamorosa ovación.

El maestro Llongueras, presidente de los organizadores del homenaje ocupó la presidencia teniendo a sus lados a todas las autoridades de Barcelona, y al Ayuntamiento, Diputación y Mancomunidad en Corporación.

El salón estaba adornado con banderas catalanas, españolas y la de la Generalidad de Cataluña, que es la de San Jorge,

dando guardia de honor municipales en traje de gala.

Acallados los aplausos con que fué recibido el Orfeo, el Sr. Llongueras leyó unas cuartillas ensalzando la labor del maestro Millet, «gloria y honor de la tierra catalana». Dedicó palabras de loa al Orfeo y le ofreció el homenaje de Cataluña, siendo muy aplaudido.

El representante de la Mancomunidad, señor Puig y Cadafalch, pasó a ocupar la presidencia en medio de una salva de aplausos.

El señor Puig dijo que tenía la única representación de la Cataluña integral y describió la obra de Millet en pro de la cultura musical de Cataluña. Fué muy aplaudido.

El marqués de Olérdola proclamó a Millet más que un gran músico, un gran patriarca; un hombre de trabajo que ha sabido recoger y unir con amor hombres de diversas tendencias.

En nombre de Barcelona agradeció al Orfeo Catalá su obra de cultura y la cooperación al embellecimiento de la ciudad, con su Palau de la Música Catalana. (Grandes aplausos.)

Ofreció después una corbata que, como recuerdo, dedica el Ayuntamiento al Orfeo, y la colgó de la *senyera*, mientras el público puesto en pie, prorrumpía en una formidable ovación, contestada con saludos de la *senyera*.

El maestro Millet subió luego al estrado

del Orfeo y el maestro Millet en la plaza de la Constitución repitieron los entusiastas aplausos.

Momentos después comenzaba el desfile de los orfeones en dirección a la plaza de Cataluña. El desfile de «senyeras» lo encabezaba la bandera de la ciudad, llevada por la guardia municipal.

El séquito desfiló entre las aclamaciones de la muchedumbre, estando engalanados los balcones del tránsito.

El aspecto que ofrecía anteayer la plaza de Cataluña, a la una de la tarde, era en extremo pintoresco. El gentío fué enorme, ocupando el centro de la plaza los orfeones, tan bien colocados que las «senyeras» describían un amplio y perfecto círculo. Dentro de este círculo ondulaban las mantillas blancas de las muchachas orfeonistas como un mar de espuma, destacando en los lados el rojo vivo de las barreretas. Esta nota de color se hacía más atrayente con la abundancia de banderas y estandartes, y por el sol, que caía de plano.

A un lado se había levantado una tribuna con toldo destinada a las autoridades, también con gallardetes y banderolas. Otra tribuna, pero ya no de público, sino destinada al maestro, que debían tener a la vista seis mil coristas, se levantó un poco más lejos. Ahí tuvo que subirse Millet, recibiendo el sol a cabeza descubierta.

* Para tomar parte en el homenaje al «Orfeo Catalá», el domingo en el tren ligero de la mañana marchó a Barcelona la «Schola Orpheónica Gironina».

Junto con los orfeonistas y demás personas que, previamente inscritas, se agregaron al grupo, marchó el teniente alcalde don Alberto de Quintana, que llevaba la representación de nuestro Ayuntamiento para el acto de homenaje.

Después de un feliz y animado viaje y llegados a Barcelona, trasladáronse los orfeonistas con su «senyera» a la Casa de Familia, donde tuvo lugar el ensayo general de las obras que debían cantarse unas horas después en la plaza de Cataluña.

Del homenaje damos ya cuenta en otro lugar de este número. Una vez terminado, la «Schola Orpheónica Gironina» y acompañantes de nuestra ciudad, a los que se sumaron además muchos gerundenses que residen en Barcelona, dirigiéronse al «Mundial Palace», donde se celebró un banquete de 200 cubiertos, que transcurrió en medio de la mayor confraternidad y entusiasmo.

Al finalizar el ágape pronunciaron sentidas palabras los señores Quintana (don Alberto), Audouard, presidente de la «Schola», Mollera, director de la misma, y Viñas, Secretario del Ayuntamiento de Gerona, glosando el homenaje al «Orfeo Catalá» y diciendo de su significado que podía concretarse en la exaltación de los sublimes ideales de Arte y Patria que en estos tiempos palpitan en nuestra Cataluña intensamente. Hicieron votos, además, por la prosperidad de la «Schola».

Los aplausos se repitieron, calurosos, al final de cada breve parlamento.

Los orfeonistas dedicaron la tarde a recorrer y visitar lo más atractivo de la capital y regresaron a Gerona, satisfechísimos de la excursión, en el tren ligero de la noche.

Ya aquí trasladóse la «Schola Orpheónica» a su local social, renovándose las manifestaciones de entusiasmo por el éxito de la fiesta y por el honor debido a los cantores gerundenses que tuvieron la dicha de sumar a ella su concurso.

El hermoso lazo con que el Ayuntamiento de Barcelona obsequió anteayer a los orfeones de Cataluña, y consiguientemente a la «Schola Orpheónica Gironina» de esta ciudad, fué expuesto ayer en el establecimiento de doña Raymunda Crehuet, siendo muy elogiado por su artística factura y buen gusto.

NUEVO AMBIENTE

PERIODICO QUINCENAL DE AVISOS Y NOTICIAS

L' Orfeó Cerverí *en les festes dels Orfeóns de Catalunya.*

Aquells desitjos, aquells afany dels cantaires catalans, tingueren sa triomfal coronació.

Les festes del Homenatge al Orfeó Català i principalment al que representa la seua ànima, lo gran Mestre Lluís Millet, se desentrotllàren d'una manera maravellosa.

Los orfeóns de Catalunya dintre a Barcelona, en la jornada del 27 de Maig d'enguany, se donaren forta abraçada de germanor, en la espiritual inteligencia del art sublim, que acople pobles i ajunte homens de ben diferente manera de pensar i de ben oposades tendencies, encar que ben fermament lligats per aqueixos vincles de cultura. que com flors exquisides s'escampen tan abundosament, per los plans i serralades, de nostra aimada Catalunya.

Benehida, una i mil voltes més, aqueixa tasca musical, de tant sana profitosa i cultural democracia, que fie en un sentiment de idealitat, la redempció de nostra jovenalla.

Tenim lo ferm i plenísim convenciment, que en los pobles on s' acopla la gent jove, baix los plecs d' una senyera musical, aqueixos pobles gaudirán d' un esclat de resorgiment en tots los ordres de la seua vida ciutadana. La joventut que purifiqui son temple espiritual en les dolceses del art diví, será sempre un ferm baluart per tots los afers morals i materials d' aqueixos pobles que s' afanyen en conquerir tots los avenços de la civilitat.

I Cervera, la nostra tant aimada Cervera, també vol fruir d' aqueixos avenços, i per çó ajuntá son nom a la llarga llista de pobles que conreen al costat de la cansó popular, los més inspirats poemes dels grans compositors. Aixís l' *Orfeo Cerverí* prengué part en aqueix grandíols Homenatge de la manera següent.

La sortida.

Lo dissapte, a fi de millor convoiar lo personal de nostra entitat choral, van anticipar sa marxa, bon nombre d' orfeonistes, car la Companyia del Nort no pogué, donades les excepcionals circumstancies, formar un tren especial, com aixís se desitjave.

Lo nucli més grós de l'expedició sortí amb lo tren correu del mateix diumenge, en quin també viatjaven los orfeóns *Lleida Nova* i *Nova Tàrraga*. No cal dir que les cinc hores d'encaixonament passaren poc menys que inadvertides.

L'arribada.

Al arribar a Barcelona, lo primer esclat d'entusiasme, fou al veurer una munió de compatricis que sortien a donar la benvinguda als expedicionaris. Los ceriverins d'ací i d'allà, sentien bategar fortament dintre sos pits un sentiment enlairat del més fervent patriotisme. Formant compacta corruia i seguint les instruccions, repartides al arribar, se dirigí lo nostre Orfeó a la *Casa de Família*.

Ensaig general.

En lo grandió hostatge del carrer del Carme, nomenat *Casa de Família*, tingué lloc, bai la direcció del mestre Lluís Millet l'ensaig de les cançons que debien executar-se en la Plassa de Catalunya.

La manifestació.

Acte seguit s'organitsá la grandiosa desfilada dels Orfeóns de Catalunya a quina devantera hi anaven les respectives Senyeres. Al passar pels carrers del Carme, Rambles i Ferrán, una inmensa gentada al voleig de mocadors, visques i aplaudiments mostrave la viva satisfacció pel grandió acte que 's realitsave.

L'Homenatge.

Després de passar los Presidents i Mestres per cala Ciutat on l'Ecm. Marquès d'Olérdola, batlle popular de la Ciutat, doná la benvinguda als Orfeóns, fent-los ofrenar d'una hermosa corbata, per a recort de la solemnia diada se dirigí la comitiva oficial al Palau de la Generalitat, tenint lloc l'Homenatge al Mestre Lluís Millet, a qui 's feu entrega d'un exemplar ricament editat, qe es un recull de les conferencies e inspirades composicions del mateix homenatjat.

Mentrestant les Senyeres agermanaven la corbata de Barcelona, amb les altres, que ja venien rumbeijant, preparantse per a formar lo seguici que 's dirigí a la Plassa de Catalunya al efecte d'executar lo programa indicat.

La gran festa.

Sí, l'acte de la Plassa de Catalunya es d'aquells que deixen recort imborrable. Jornada esplèndida, sol de Maig, joventut plena de delirosos entusiasmes, poble radiant de fé en un pervindre de gloriós resorgiment, la ciutat endiumenjada, arreu exquisides notes de bellesa, manifestacions d'art, acoplament de ideals, joh! quin conjunt de matissos per a portar a l'ànima més empobrida de sentiments i més freda d'alte idealitat, un escalf xardorós del més pur amor de pàtria. Aquelles notes, per milers de boques llençades i per tant de mils i mils de cors sentides, fou en aquell moment donat, la sintética expressió del nostre poble, poble que vol viurer, poble que vol redressarse, poble que té braó per a conquerir les més altes concepcions de l'esperit.

En les places de Barcelona.

Després d' un ben organitzat desfilament, dirigintse cada Orfeó en lo lloc de son hostatge, vinguéren los actes de la tarde. Al Orfeó Cerverí, li fou designada la plassa de Gràcia nomenada avui de Rius i Taulet, avans coneguda amb los noms d' Orient, Constitució i altres. A les cinc de la tarde entren nostres cantaires en la plaça que porte el nom del gran patrici barceloní. Los entusiastes vehins graciencs, engalanen ses morades, una cobla de sardanes, deïxe sentir ses notes vibrants i'l públic, lo nombrosísim públic, entre 'l que hi há dotsenes i dotsenes de cerveríns, que formen la colonia barcelonina, deïxe sentir entussiasmes aplaudiments. Lo Concert comença amb lo major bon peu i a mesura que van descapdellanse aquell conjunt de cançons, l' auditori s' entussiasme fen-se ben prompte càrrec que en les ás pres terres de Segarra, també si conreuen les flairoses ponselles del art mes exquisit. L' Himne a la Senyera, Els tres tambors, El dimoni esquat, Montanyes regalades, Les ginesteres, Plor de tórtora, Corpus i El cant de la Senyera del Orfeó Catalá, foren aplaudits i de debó per aquells entussiasmes vehins i concurrents. L' Orfeó Cerverí tenie un afany, sentie l' esperó d' un deure a complir, avans de deixar aquella barriada, i aqueix no era altre que visitar l' hostatge social del Orfeó Gracienc, car aquest está ben lligat en nostre historial artístic i de rosorgiment local, puig sa vinguda a Cervera coincideix am lo despertar de nostre poble, en la data de 1910.

En l' Orfeó Gracienc.

Tant prompte arribá a coneixement dels socis del Gracienc que l' Orfeó Cerverí anave a visitarlos, aquella espaiosa sala de Concerts, tant ben enquadrada que s' alce entre mitg de jardins, s' omplená a curull de graciencs i gent de Cervera per a improvisar un acte que deixarà profund recort en l' ànima dels allí aplegats.

Los parlaments del Rn. Comorera, Mestre Balcells, i d' en Agustí Trilla posaren ben be de relleu los afectes, anels i desitjos dels allí congregats, esclatant forta expressió d' entussiasme quant lo Senyor Trilla iniciá lo pensament de que la colonia cerverina, resident a Barcelona obsequiarie a la nostra Senyera, amb una corbata, quins desitjos ja també es manifestaren de bon mati entre altres i altres cerveríns.

Finalitzá la vesprada amb l' execució del Himne a la Senyera, Plor de tórtora, Les ginesteres i'l Cant de la Senyera d' en Millet en la que aplegats los orfeóns Cerverí i Gracienc cantáren l' himne del día.

Concert al Orfeó Catalá.

En lo grandió Palau de la Música Catalana tingué lloc l' últim acte de la jornada. Calgie veurer aquell Palau en la nit de Pasqua Granada, per a ferse compte de la grandiositat d' aquell acte.

Parlar nosaltres de l' execució del programa fora una irreverencia. No volém dir res més que tots los cantaires, restaben embadalits davant d' aquell

conjunt de veus i contristats al recordar lo petits que son si intentaven compararse.

I res més. L'endemà a veure Barcelona, molts i molts per primera volta preparant lo retorn cap a Segarra am los cors rublerts de felicitat per aqueixa jornada memorable dels Orfeóns de Catalunya.

I ara a cumplir los acorts que prengueren tots los Mestres en la nit del Concert al Catalá. A treballar fort i ferm per l'engrandiment del nostre poble.

Per acabar sols resta fer un remereixament a tots quants han contribuït als esplendors de la jornada.

DOMINGO PUIGREDON.

Gazeta de Vich

SUSCRIPC ^{ON} 2 PÉSSIES TRIMESTRES
NÚMERO SO. T: 10 céntims.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Plaça del Peix N.º 4.

PÀSQUA GRANADA

Ho ha sigut enguany la de Pentecostés per Catalunya. Han omplert eixos dies una sèrie de actes en que la nota patriòtica ha vibrat escalfada per lo més intens amor y per la alegria de veure com los nostres ideals en part assolits, son estimats y compartits pels fills de altres regions qui han entés perfectament y persuadit de que'l resurgiment de Catalunya, no sols no atenta a la unitat de la patria espanyola, sino que es y será'l més poderós factor de aixó que a cada punt avuy s'invoca de la reconstitució nacional. Catalunya vol viure, y la gent de les terres de Vasconia han fet un gest de germanor, venint a darnos l'abraçada y lligant uns llaços de fraternitat y de companyerisme que donarán nou impuls a les reivindicacions autonòmiques de les altres regions. En lo Palau de la Generalitat de Catalunya y sota les voltes sagrades del monastir de Poblet catalans y euskars han segellat un pacte de unió y concordia que será de major y de més sana fecunditat que les aliances y componendes dels partits vells de la política espanyola. Als vascongats que al fervorós amor a sos antells furs hi saben ajuntar l'esfors indomable del treball y la empena del progrés, no'ls fa por, com no'ns ne fa a nosaltres

els catalans, la estereotipada acusació de *separatisme*. Ara més que may a eixa rebregada tontería hi sabrem contestar alló del Dant Alighieri: *non raggionar di lor, ma guarda e passa*.

Be'l mereixen los nostres parlamentaris l'homenatge que tan solemniament se'ls ha fet, com la mereixia'l Mestre Millet ab son *Orfeo Catalá* la espléndida y apoteósica manifestació de fervent simpatia ab que la Patria ha volgut commemorar les *bodes d'argent*, o sia'l vinticinqué aniversari de la institució que tot fent *art*, ha fet *patria* en la forma més intensa y ensemps més hermosa que darse puga. Eixa multitud de orfeonistas que de tots los indrets de Catalunya s'han congregat en la capital del Principat, al retre son homenatge al genial Mestre y al *Orfeo Catalá*, se pot dir que han cantat lo *Te-Deum* de la nacionalitat vigorosament renàscuda pels cants dels poetes en la Institució dels Jochs Florals y per les armonies chorals dels eixams de orfeonistas que son gloria y orgull de la nostra terra.

Benehida sia, donchs, la *Pásqua granada* del any 1917, que será sempre més una lluminosa fita del moviment ascensional de Catalunya per la consecució y realisació de sos ideals que vinticinch anys arrera, quan començá a confegir ses primeres cansons l'*Orfeo Catalá*, eran tinguts per somnis de *cuatro locos*. Oh, san-

Marbres -- Clavería -- Vich

ta y gloriosa follia la d'un poble que, tot cantant y poetisant, va bastint l'edifici de la seva prosperitat económica y de sa autonomia administrativa, donant altíssim exemple de civilitat y de progrés a totes les demés regions que integran la nació espanyola! Als nostres parlamentaris que han sabut complir ab lo mandat imperatiu de Catalunya y al Mestre Millet, ánima vibrant del art musical de la terra, una coral y efusiva salutació de GAZETA DE VICH: *Per molts anys!*

—Dilluns ab el tren del mitxdía, arribaren les tres seccions del *Orfeoó Vigatá* de Santa Cecilia que venían del Homenatge al *Orfeoó Catalá* y al Mestre Millet. Tots els expedicionaris tornaren molt satisfets del éxit d'aquell festival grandtós, bellíssima manifestació de alta cultura y d'ardent patriotisme. De bona arribada a l'Estació, del Carril, al volt de la Senyera, que ostentava entre les demés la cinta d'honor, ofrena de l'Ajuntament de Barcelona fou cantat l'*Himne de la Senyera*, lletra den Maragall y nota den Millet, que convingria fos adoptat, com sembla indicarse, per l'himne oficial dels Orfeons de totes les terres de Catalunya.

Any XIV

Sant Sadurní de Noya 2 de Juny de 1917

Núm. 699

L'APAT

SETMANARI POPULAR

La festa dels Orfeons de Catalunya

Ja en un número passat ens ocupàrem de aquesta festa que es preparava per al dia de Pasqua granada. Tingué un èxit dels que es recorden amb joia tota la vida. Vingueren a Barcelona una multitud de Orfeons de totes les encontrades de la nostra terra per testimoniar la seva filial amor al que és tingut per pare de tots, l'Orfeó Català, amb motiu de fer el vinticinquè aniversari de la seva fundació, deguda, entre altres, al qui n'ha sigut tota l'ànima i la vida, el popular músic i gran catalanista, En Lluís Millet.

A les vuit del matí hi hagué a la iglesia de Sant Agustí una Missa solemníssima de acció de gràcies i gratulació per la obra duta a terme per la entitat homenatjada. Fou una gran solemnitat litúrgica i apolo-gètica.

A l'històric Saló de Sant Jordi tingué lloc l'homenatge oficial a l'Orfeó Català en la persona del seu Mestre. La alta representació de la Mancomunitat de Catalunya, de la ciutat de Barcelona i de totes les corporacions capdals de la Patria i de la ciutat mare exalçaren amb la seva presència i parlaments la fecunda, inestroncable tasca realitzada per aquell home eminent i per la agrupació per ell dirigida. Totes les senyeres concorrents foren enriquides amb una artística llaçada que els posà el batlle de la ciutat com a recordança de tan bella festa i pretuat testimoni de com és agraïda per Barcelona la labor de tots aquests orfeons que fan florir arreu de la terra catalana una refflada de càntics de germanor.

A la plaça de Catalunya es congregaren tots els cantors dels diferents orfeons i demés agrupacions chorals per donar un concert popular cantant tots plegats sota la direcció d'En Millet, a qui consagraven per aquell acte Mestre de tots els Orfeons catalans. La impressió que aquella festa produí no és possible de ésser dita. Era immens, era esclatant, era imponderable tot allò. Mera-vellosament foren dites les cançons del programa, emperò on la emoció fou més àlgida va ésser en cantar-se per aquells milers de veus tan ben ensinistrades les notes potents, vibrants, del Cant de la Senyera, d'En Millet. Les estrofes profètiques d'En Maragall devien llavors realitat apoteòsica. La aclamació al Mestre, al seu Orfeó, a Catalunya, fou verament immensa.

A la tarda els Orfeons cantaren pels diferents llocs de la ciutat, convertint-la en un berdiçà remorós dels cants de la aucellada.

Al vespre, l'Orfeó Català dedicà a la seva fillada de tot Catalunya un concert selectíssim, en el qual l'entusiasme devingué delirant, i finida que fou la cantada, els Mestres de tots els Orfeons foren ajustats fraternalment en àpat íntim. Es proposà de moure una intensa campanya pel sant ideal de Art i Patria, planejant-se una futura organització de tots els Orfeons catalans per dur-la a terme. Quedà determinat, amb el consentiment i entusiasme de tots, que en davant fos de tots els Orfeons el Cant de la Senyera, comproment-se a tenir-lo en llur programa de composicions com a verdader Cant nacional a la Bandera de Catalunya.

Que Déu beneeixi pròdigament la tasca feta per tots i faci fructificar els novells intents a sa llaor i honorança de la Patria catalana.

Crònica Social

Homenatge al Orfeó Català

Festa d'inesborrables recorts ha sigut el grandióс homenatge que les entitats corals catalanes tributaren el dia de Pasqua al meritíssim Orfeó Català amb motiu de les seves bodes de plata i singularment al seu mestre, el gran Millet.

A les vuit, un miler de veus, entre les que hi havia les de les nostres Escola Choral, Schola Cantorum i Escolania, cantaren a l'església de Sant Agustí la majestuosa Missa gregoriana *Fons Bonitatis*, produint la seva execució un efecte verament corprenedor. Digué un bell sermó apropiat a la festivitat mossen Lluís Carreras, catedràtic del Seminari. Les notes del *Virolay* posaren terme a la funció religiosa.

A les onze es reuniren a les Cases Consistorials els directors dels Orfeons i

les senyeres, essent saludats per l'arcalde senyor Marqués de Olérdola, qui entregà unes artístiques llaçades per a cada senyera. En nom dels Orfeons agrai l'obsequi el mestre Llongueras. Seguidament tingué lloc a la Diputació Provincial l'homenatge al Orfeó Català amb assistència de les autoritats, concejals de Barcelona, diputats provincials i representacions dels Orfeons.

El Mestre Llongueras llegí unes sentides i hermoses quartilles dedicades a la tasca admirable de la entitat homenajada, contestant l'arcalde i després el llorejat mestre senyor Millet, entre forts aplaudiments del públic.

Al mig dia tots els Orfeons cantaren a la Plaça de Catalunya *L'Hereu Riera* i *l'Himne a la Senyera*, quin conjunt fou brillantíssim. A la tarda, la nostra Escola Choral, donà un lluit concert a la plaça de Sant Pere.

Fou també escullidíssim el concert del vespre, donat al Palau de la Música Catalana pel Orfeó Català, assistint-hi una gentada com mai s'havia vist.

Diario de Valencia

BODAS DE PLATA DEL ORFEO CATALA

Barcelona.—Para conmemorar las bodas de plata de la fundación del Orfeo Catalá han llegado a esta capital la mayor parte de los orfeones de Cataluña, con sus banderas y estandartes.

En la iglesia de San Agustín, donde se ha celebrado una solemne fiesta religiosa, estuvieron los estandartes y banderas depositados en el altar mayor.

Después los orfeones han desfilaro ante el Ayuntamiento.

Los directores de las masas corales han subido al Salón de Ciento, donde el alcalde, señor marqués de Olérdola, les ha dado la bienvenida y les ha obsequiado con una corbata para cada señora.

El señor Llongueras, presidente de la comisión de Homenaje, pronunció un discurso de gratitud.

Luego se ha verificado el homenaje al maestro Millet, director del Orfeo Catalá, en el salón de San Jorge.

El alcalde felicitó a esta entidad musical por la labor que realiza y los éxitos que consigue en su vida artística.

Los señores Llongueras y Millet también han hecho uso de la palabra, agradeciendo el maestro Millet el homenaje y la entrega del álbum artístico que se le ha hecho como recuerdo del día de hoy.

El señor Cabot, presidente de la entidad coral que solemniza hoy sus bodas de plata, ha dicho que el homenaje era justo, e invitaba al representante de la Mancomunidad, la más alta representación de Cataluña, a que diera un abrazo al alcalde, al presidente de la Diputación de Vizcaya y al maestro Millet.

Grandes aplausos han coronado el final del discurso.

Al acto han concurrido el Ayuntamiento, la Diputación, la Mancomunidad y el presidente de la Audiencia, como gobernador interino.

LA TRIBUNA

Homenaje al «Orfeó Catalá».

BARCELONA. Se ha celebrado brillantemente el homenaje al Orfeón Catalán con motivo de celebrar éste sus bodas de plata. Orfeonistas de toda Cataluña asistieron á un oficio en la iglesia de San Agustín, colocando las enseñas de los diferentes Orfeones en el altar mayor.

Terminado el oficio se dirigieron á la casa De Familia, donde ensayaron diversas piezas de conjunto.

Luego se dirigieron al Ayuntamiento, desfilando con sus banderas respectivas.

El alcalde pronunció un discurso, dándoles la bienvenida y felicitando al Orfeón Catalán por sus bodas de plata. Después entregó una corbata para cada una de las banderas.

A B C.

Se ha celebrado la fiesta de los orfeones de Cataluña en honor de su maestro, Millet; el resultado ha sido brillantísimo. A las ocho se cantó en la iglesia de San Agustín una misa, en que tomó parte el orfeón, y á la que asistió su Junta directiva, los delegados de distintas poblaciones. Trasladáronse después á la Diputación provincial; allí se celebró una sesión en homenaje al maestro Millet, pronunciando discursos el presidente del orfeón, el Sr. Puig, en nombre de la Mancomunidad, y el alcalde, levantándose la sesión entre vivas clamorosos; á las once se formó una comitiva con todo el personal de los orfeones, que en número de unos 6.000 se dirigieron por la calle de Fernando al Ayuntamiento. A las doce y media llegó la comitiva á la plaza de Cataluña, donde se dió un concierto, que terminó con el canto de *Els Segadors*.

LA CORRESPONDENCIA DE ESPAÑA

La fiesta de los orfeones.

BARCELONA. (Domingo, tarde.) Se ha celebrado la fiesta de los orfeones catalanes en honor del Orfeón Catalán y del maestro Millet.

Ha resultado brillantísima.

A las ocho, en la iglesia de San Agustín, se celebró una misa, cantando los orfeones la gregoriana del padre Bonifaz.

Resultó de gran efecto.

Después las Juntas directivas de los orfeones, los maestros y los delegados de las poblaciones fueron á la Diputación, donde se encontraban diputados, el alcalde y una Comisión de concejales, el gobernador, los presidentes de las Audiencias Territorial y Provincial, otras autoridades, el presidente de la Diputación de Vizcaya, senadores, diputados á Cortes y otras personalidades.

Se ha celebrado una sesión en honor de Millet.

Han pronunciado discursos el presidente del orfeón, el Sr. Puig en nombre de la Mancomunidad y el alcalde, el cual colocó una lujosa corbata al estandarte.

El maestro Millet dió las gracias y le fué entregado un tomo en que están recopiladas sus obras.

Se levantó la sesión en medio de vivas y aplausos.

A las once, la comitiva, con todas las personalidades, los orfeones, en los que formaban hombres, muchachas y niños en número de 6.000, marchó por la calle de Fernando á la del Ayuntamiento.

Frente á éste han recogido los orfeones las corbatas dedicadas por la Corporación á cada uno de los estandartes.

Continuaron la marcha hacia la plaza de Cataluña, presidiendo el estandarte de la ciudad, conducido por un heraldo á caballo y escoltado por batidores, á caballo también.

Seguían los orfeones.

Hombres y niños llevaban barretinas encarnadas ó moradas, según la comarca de su procedencia.

Las muchachas llevaban mantillas blancas. Las del pueblo de Vega llevaban capuchas de lana blanca.

A las doce y media llegaron á la plaza de Cataluña las autoridades y el elemento oficial.

Ocuparon una tribuna levantada en el centro.

Alrededor de ella se situaron los orfeones.

Cantaron cuatro composiciones del maestro Millet.

Fueron ovacionadas.

Comenzó el desfile, retirándose las autoridades.

Una parte del público cantó «Los segadores».

Se disolvió el público sin que ocurrieran incidentes graves.

Habíanse adoptado muchas precauciones.

En el trayecto abundaba la Policía de á pie y de á caballo.

En las plazas del Ayuntamiento y de Cataluña había también mucha Guardia Civil.

No se han producido incidentes que hayan hecho necesaria la intervención de la fuerza pública.

